ఆర్ష వైదిక గ్రన్థమాలాయాం పఞ్చదశ భూషణమ్.

శ్రీ ర స్తు

అష్టాదశ పురాణాన్తర్గత

ఏకాదశీ మాహాత్మ్యమ్

(షడ్వింశతి కథాత్మికమ్)

టిప్పణి సహితమ్

స మ్పా ద కః

శ్రీవైదిక కళాభూషణమ్, సుధీరత్నమ్.

ప్యారకపురి భట్టర్ శ్రీరామాచార్యః

సే నా పు ర్యా మ్

శ్రీ వైదికధర్మప్రచారిణీ పణ్డితపరిషదా

ప్రకాశీకృతం సద్విజయతే తరామ్

సర్వస్వామ్యసఙ్కలితమ్] [ఏతన్మూల్యం 1—4—0

1951

కొండా శంకరయ్యగారి
ప్రిమియర్ ప్రెస్ నందు
ముద్రింపబడియెను
సికింద్రాబాద్.

శ్రీ ర స్తు

ప్రస్తావన

ఈకలికాల ప్రభావమువలన ప్రపంచ మేరీతిగా మార్పు జెందు చున్నదో దానిని సరిగా గమనించి ఆస్తికులు "ధర్మోరక్షతిరక్షితః" అనువాక్యమును పరిపాలింపవలశియున్నది. గోరూపధారిణియగు ధర్మ దేవతకు తపస్సు, శౌచము, దయ, సత్యము, అనునవి నాలుగు పాద ములు. అందు మత్తుపదార్థ సేవనముచేత, కుటుంబ విద్యా ధనములచే తను పుట్టి పెరుగుచుండు గర్వమువలన త్రేతాయుగమున తపస్సు నశిం చినది. మఱియు అనేక కలహములకు కారణమగు స్త్రీవ్యామోహము చేత మనస్సు నాలుక శరీరము వీటిలోనుండు శుచిత్వము ద్వాపరయు గమునుండి తొలిగినది. ఇంతియేగాక మనస్సుతో మాటలతో శరీర ముతో జేయు హింసవలన దయాగుణము కలియుగమున లుప్తప్రాయ మైనది. ఇకనీయుగమున సత్యముమాత్రము గలదు. కావుననే

శ్లో॥ సత్యం బ్రూయా త్ప్రియం బ్రూయా న్నబ్రూయా త్సత్య మ
ప్రియమ్ । ప్రియం చనానృతం బ్రూయా దేషధర్మ స్సనాతనః॥

తా॥ సత్యము:—ఉన్నదిి వున్నట్లు పలుకుట—ప్రియము— అత్యంతప్రేమతో వినుసటుల మంచి వాక్యములను పలుకుట. మానవు లకు ప్రియమగునటుల సత్యమును కాపాడుకొనుట అత్యంతావశ్యకము. అనిభావము. ఇందు అప్రియమగునటుల సత్యమును పలుకరాదు. ప్రియ మగునటుల నసత్యమును చెప్పగూడదు. ఇదియే సనాతనధర్మమని తాత్పర్యార్థము.

ఈ పై ప్రమాణము నేటికాలమునకు మిక్కిలి ఆదరణీయమని స్ఫురించుచున్నది. ఇంకొకవిశేషము. కలిపురుషునకు రాజధానియైన (అత్యాశ) దురాశను మనస్సునుండి తొలగించి (సదాసంతోషము) యథాలాభసంతుష్టియను రాజధాని యేర్పరచి అందు సర్వేశ్వరుని

నిలుపుకొనుటయు ముఖ్యము. ఇట్టిభగవంతుని సంపూర్ణ దయను పొందుటకై ఏకాదశీ పరిపాలనము ప్రధానధర్మమని ఏకాదశీ దేవితో భగవంతుడు పలికెను.

శ్లో॥ మమభక్తాశ్చయేలోకా స్తవభక్తాశ్చ యేనరాః ।
త్రిషు లోకేషు విఖ్యాతాః ప్రాప్స్యన్తి మమ సన్నిధిమ్॥

తా॥ నాభక్తులును, ఏకాదశీవ్రతనిష్ఠగలవారలును, మూడులోకములలో సుప్రసిద్ధులై నాస్థానమును పొందుదురు.

సుజనులారా ?

భారతమహాసంగ్రామానంతరము హస్తినాపురమున చింతావ్యాకులముతో కూర్చొనియున్న ధర్మరాజుతో శ్రీకృష్ణపరమాత్మ సర్వపాపములను దొలగించి మోక్షము నొసంగునట్టి ఏకాదశీ వ్రతానుష్ఠాన ప్రభావమును పదునెనిమిది పురాణములనుండి విశదపరచెను.

౧౦, ౧౧, ౧౨ లలో విడువదగినవి.

దశమి:—1. కంచుపాత్రలు 2. మాంసము 3. చిరుశనగలు 4. శనగలు 5. కొఱ్ఱలు 6. ఆకుకూరలు 7. మత్తుపదార్థములు 8. ఇతరుల అన్నము 9. రెండవసారిభోజనము 10. స్త్రీ సంభోగము.

ఏకాదశీ:—1. విలాసమునకై చేయు ఆటపాటలు 2. నిద్రా 3. తాంబూలము 4. పలుకఱ్ఱతోతోముకొనుట 5. ఇతరులను దూషించుట 6. కొండెములనుచెప్పుట 7. నీచులతో సంభాషించుట 8. కోపము 9. అసత్యము పలుకుట 10. రజస్వలాస్త్రీనిజూచుట 11. స్త్రీ సంభోగము.

ద్వాదశీ:—1. కంచుపాత్రలు 2. మాంసము 3. చిరుశనగలు 4. తేనె 5. అసత్యముపలుకుట 6. వ్యాయామము 7. ప్రయాణము 7. రెండవసారి భోజనము 9. స్త్రీ సంభోగము 10. ఆకుకూరలు 11. నూనె 12. ఇతరుల అన్నము.

౧౦, ౧౧, ౧౨ లలోఁ జేయదగినవి

దశమి:—1. భగవన్నివేదిత పదార్థములను స్వీకరించుట 2. ఉప్పు కారములు యెక్కువలేని వస్తువులను భుజించుట 3. తుంగ చాపపై పండుకొనుట 4. వేదపారాయణము మొదలగు బ్రహ్మచర్యవ్రతములలో నుండుట.

ఏకాదశీ:—1. తులసీచెట్టు దెగ్గరిమన్ను 2. గోవుపేడ 3. ఉసిరికాయ చూర్ణము వీటితో గంగాదిపుణ్యతీర్థములను దలచుకొనుచు స్నానము 4. శుభ్రములగు మడివస్త్రములను ధరించుట 5. భగవంతుని యథాశక్తి పూజించుట 6 పుణ్యకథలనువినుట. 7. రాత్రి మేలుకొనుట 8. భగవన్నామ సంకీర్తనము.

ద్వాదశీ:—1 పూర్వమువలెస్నానము 2. మడితో దేవునిపూజించుట 3. బ్రాహ్మణభోజనము 4. యథాశక్తిదానము 5. భక్తుల చరిత్రలలో విచారము.

పురాణవైరాగ్యము, శ్మశానవైరాగ్యము, ప్రసూతివైరాగ్యము ఈ మూడును నిలుచునవికావని వాడుదురు కాని యెవరు పురాణములను వినేరీతిగా వినుదురో వారు జ్ఞానభక్తిసంపన్నులగుదురు. ఆరు పర్యాయములు దున్ని శుభ్రపఱచిన భూమిలో వేసినవిత్తనము విశేషముగా ఫలించునటుల—కామ, క్రోధ, లోభ, మోహ, మద, మాత్సర్యముల వేగమును దొలగించి భగవంతునిధ్యానముచే స్వచ్ఛముగాఁ జేయఁబడిన మనస్సుతో వినినజ్ఞానము స్థిరముగానిలచి భక్తిగా మార్పు జెందును.

—:పుణ్యకథలను వినునపుడుఁ జేయదగిన సాధనమార్గము.:—

1. ఇతరులమాటలను వినుసంకల్పముగలుగగా తనచెవితో వినగూడదు. 2. స్త్రీ పురుషులలో పరస్పర ప్రేమ గలుగగా శరీరముతో తాకగూడదు. 3 ఇతరవస్తువులను చూడకోరిక గలుగగా కన్నులతో చూడగూడదు. 4. మంచిపదార్థములను తినేరుచి గలుగగా వాటిని నాలుకపై వేసుకోగూడదు. 5. సుగంధమును వాసనచూడఁదలచగా దానిని ముక్కుసమీపమునకు తీసుకోగూడదు. 6. పుణ్యకథలలోనున్న

భావములను మనస్సుతో వినవలయును. 7. భక్తులచరిత్రలలో విశ్వాసముగలవారై యుండవలయును. 8. నేను, అను గర్వమును—నాది, అను ప్రేమను—వాడు, అను ద్వేషమును వదలి యుండవలయును. 9. అన్ని విధముల రక్షించువాడు "సర్వేశ్వరుడే" యని మహావిశ్వాసముతోనుండి, తాను దీనుడనని దలచుచుండవలయును.

ఈ తొమ్మిది నియమములతో నెవరు పుణ్యకథలను వినుదురో వారియందు జ్ఞానభక్తివైరాగ్యములు నిలచియుండును.

ఇట్టివారు 1. భక్తితో దేవతాఋణమును 2. పుణ్యకథాశ్రవణముచే ఋషిఋణమును 3. యోగ్యులను శ్రాద్ధభోక్తలనుగా నేర్పఱచుచు సత్సంతానమును పొందుటచే పితృఋణమును తీర్చినవారలగుదురు. మఱియు వీరియందు సర్వేశ్వరుడు తనస్వాభావిక రూపముతోనుండుటచే వీరు స్వయముగా పుణ్యతీర్థములే యగుదురు.

శ్లో॥ భవద్విధా భాగవతా స్తీర్థీభూతా స్స్వయం విభో
తీర్థీకుర్వన్తి తీర్థాని స్వాన్తస్థేన గదాభృతా॥

పాపాత్ములు స్నానముఁ జేయుటచే పుణ్యతీర్థములు మహాపాపములు గలిగియుండెను. భగవద్భక్తులు ఆ పుణ్యతీర్థములలో స్నానముఁ జేసి తమ హృదయకమలమందు నివసించిన సర్వేశ్వరుని కటాక్షముచే వాటి పాపములను దొలగించి స్వభావముగా తామే పుణ్యతీర్థములని ప్రసిద్ధిజెందిరి. ఇది

శ్రీ భాగవతము ౧. స్కంధం ౧౩. అధ్యాయం ౧౧. శ్లోకము.

కావన అట్టి భగవద్భక్తిని పొందుటకు ఏకాదశీవ్రతానుష్ఠానమే ముఖ్యమార్గము. ఏయేసమయములలో నెట్లు సంచరించవలయునో దానిని ఆయా "ఏకాదశీమాహాత్మ్య" కథలను చక్కగావిని యనుష్ఠించి సర్వఫలముల ననుభవించుదురుగాకయని సవినయ ప్రార్థన.

ఇట్లు

ద్వారకపురి భట్టర్, శ్రీరామాచార్యులు
ఆర్షవైదిక గ్రన్థమాలా సంపాదకులు.

విషయసూచిక

గ్రన్థాదౌ పఠనీయశ్లోకాః

లక్ష్మీనాథసమారమ్భాం నాథయామునమధ్యమామ్ ।
అస్మదాచార్య పర్యన్తాం వన్దేగురు పరమ్పరామ్॥

అథవా

గురుర్బ్రహ్మా గురుర్విష్ణుర్గురుర్దేవో మహేశ్వరః।
గురుస్సాక్షాత్పరంబ్రహ్మ తస్మైశ్రీ గురవేనమః॥

అథ ధ్యానమ్

వ్యాసంవసిష్ఠనప్తారం శక్తేః పౌత్రమకల్మషమ్ । పరాశరాత్మజం వన్దే శుకతాతం తపోనిధిమ్॥ వ్యాసాయ విష్ణురూపాయ వ్యాసరూపాయ విష్ణవే । నమోవై బ్రహ్మనిధయే వాసిష్ఠాయనమోనమః । ముసం స్నిగ్ధామ్బుదాభాసం వేదవ్యాసమకల్మషమ్ । వేదావాసం సరస్వత్యా వాసంవ్యాసం నమామ్యహమ్॥ అచతుర్వదనోబ్రహ్మద్విబాహు రపరో హరిః । అఫాలలోచనశ్శమ్భు ర్భగవాన్బాదరాయణః॥ శుక్లామ్బరధరంవిష్ణుం శశివర్ణంచతుర్భుజమ్ । ప్రసన్నవదనంధ్యాయేసర్వవిఘ్నోపశాన్తయే॥ వ్యామోహప్రశమౌషధంముని మనోవృత్తి ప్రవృత్త్యౌషధం । దైత్యేన్ద్రార్తికరౌషధం త్రిభువనీసఞ్జీవనైకౌషధం ॥ భక్తాత్యన్తహితౌషధం భవభయప్రధ్వంసనైకౌషధం। శ్రేయః ప్రాప్తికరౌషధం పిబమనశ్శ్రీకృష్ణదివ్యౌషధమ్॥

శ్రీ ర స్తు

శ్రీ స్కాన్ద పు రా ణే

అధికమాస శుక్లైకాదశీ పద్మినీ మాహాత్మ్య ప్రారమ్భః.

కార్తవీర్యార్జున జన్మకథా

యుధిష్ఠిరఉవాచ॥ (1) మలిమ్లుచస్యమాసస్య కావాహ్యేకాదశీ భవేత్ । కిన్నామ కోవిధిస్తస్యాః కథయస్వజనార్దన! ॥ ౧ ॥ శ్రీకృష్ణ ఉవాచ ॥ మలమాసస్యయాపుణ్యా ప్రోక్తా నామ్నాచపద్మినీ । సోపోషితా ప్రయత్నేన పద్మనాభపురంనయేత్ ॥ ౨ ॥ మమమాసే మహాపుణ్యాకీర్తితాకల్మషాపహా । తస్యాఃఫలం కథయితుం నశక్తశ్చతురాననః ॥ ౩ ॥ నారదాయ పురాప్రోక్తం విధినావ్రతముత్తమమ్।పద్మిన్యాః పాపరాశిఘ్నం భుక్తిముక్తిఫలప్రదమ్ ॥ ౪ ॥ శ్రుత్వావాక్యం మురారేస్తు ప్రోవాచాతి ముదాన్వితః।యుధిష్ఠిరో (2) జగన్నాథంవిధింపప్రచ్ఛ ధర్మవిత్ ॥ ౫ ॥ శ్రుత్వారాజ్ఞస్తువచనం ప్రీత్యోత్ఫుల్లాంబుజేక్షణమ్ । శృణురాజ ప్రవక్ష్యామి మునీనామప్య గోచరమ్ ॥ ౬ ॥ దశమీదివసే ప్రాప్తే వ్రతారమ్భో విధీయతే । కాంస్యంమాంసంమసూరాంశ్చచణకాన్కోద్రవాంస్తథా ॥ ౭ ॥ శాకం మధు పరాన్నం చ పునర్భోజన మైథునే వైష్ణవో వ్రతకర్తా చ దశమ్యాం దశ వర్జయేత్ । హవిష్యాన్నం చ భుఞ్జీత అక్షారలవణం తథా ॥ ౮ ॥ భూమిశాయీ బ్రహ్మచారీ భవేచ్చదశమీదినే । ఏకాదశీదినేప్రాప్తే ప్రాతరుత్థాయ సాదరమ్ ॥ ౯ ॥ విధాయచ మలోత్సర్గం నకుర్యాద్దన్తధావనమ్ । గణ్డూషాన్ద్వాదశాన్కృత్వా శుచిర్భూత్వా సమాహితః ॥ ౧౦ ॥ సూర్యోదయే శుభేతీర్థే స్నానార్థం ప్రవ్రజేత్సుధీః।గోమయంమృత్తికాం గృహ్యాతిలాన్దర్భాన్సుచిస్థలాత్ ॥౧౧॥చూర్ణైరామలకీభూతైర్విధినా స్నానమాచరేత్ । ఉద్ధృతాసివరాహేణ కృష్ణేన శతబాహునా ॥౧౨॥ మృత్తికేబ్రహ్మదత్తాసి కాశ్యపేనాభి మన్త్రితా । త్వంమేకురు పవి

---

(1) అధికమాసస్య. (2) శ్రీకృష్ణమ్.

త్రాఙ్గం లగ్నా నేత్రే శిరోరుహే ॥ ౧౩ ॥ హరిపూజన యోగ్యంమాం మృత్తికే కురు తేనమః । సర్వౌషధీసముత్పన్నాం గవోదరమధిష్ఠితమ్॥ పవిత్రకరణం భూమేర్మాంపావయతు గోమయమ్ । బ్రహ్మోష్ఠీవనస మ్భూతా ధాత్రీ భువనపావనీ ॥ ౧౪ ॥ సంస్పృష్టా పావయాఙ్గంమే నిర్మలంకురు తేనమః । దేవదేవ! జగన్నాథ! శఙ్ఖచక్ర గదాధర ! ॥ ౧౬ ॥ దేహివిష్ణోమమానుజ్ఞాం తవ తీర్థావగాహనే । వారుణాంశ్చ జపేన్మన్త్రీ స్నానంకుర్యాద్విధానతః ॥ ౧౭ ॥ గఙ్గాదితీర్థం సంస్మృత్య యత్రకుత్ర జలాశయే । పశ్చాత్సంమార్జయేద్గాత్రం విధినానృపసత్తమ ! ॥ ౧౮ ॥ ముఖేపృష్ఠేచ హృదయేబాహ్వోః శిరసిచాప్యథః । పరిధాయసుఖం వాసోశుక్లం శుచిహ్యఖణ్డితమ్ ॥ ౧౯ ॥ తతఃకుర్యాద్ధరేఃపూజాం మహాపాపం వినశ్యతి । సన్ధ్యాముపాస్య విధినాతర్పయిత్వా పితౄన్సురాన్ ॥ ౨౦ ॥ హరేర్మన్దిర మాగమ్య పూజయేత్కమలాపతిమ్ । స్వర్ణమాష కృతం దేవం రాధికాసహితంహరిమ్ ॥ ౨౧ ॥ పార్వత్యా సహితం దేవం పూజయేద్విధిపూర్వకమ్ । కుమ్భోపరిన్యసేద్దేవం తామ్రపాత్రేథమృణ్మయే ॥ ౨౨ ॥ దివ్యవస్త్ర సమాయుక్తే దివ్యగన్ధానువాసితే । తస్యోపరిన్యసేత్పాత్రం తామ్రంరౌప్యం హిరణ్మయమ్॥ ౨౩॥ తస్మిన్సంస్థాపయేద్దేవం విధినాపూజయేత్తతః ।సంస్నాప్యసలిలైశ్శ్రేష్ఠైః గన్ధధూపాదివాసితైః ॥ ౨౪ ॥ చన్దనాగరుకర్పూరైః పూజయేద్దేవమీశ్వరం । నానాకుసుమకస్తూరీ కుఙ్కుమేనసితామ్బుజైః ॥ ౨౫ ॥ తత్కాలజాతైః కుసుమైః పూజయేత్పరమేశ్వరమ్ । నైవేద్యైర్వివిధైశ్చక్ష్యైః తథానీరాజనాదిభిః ॥ ౨౬॥ ధూపైర్దీపైః స్వకర్పూరైః పూజయేత్కేశవం శివం । నృత్యంగీతం తదగ్రేతు కుర్యాద్భక్తిపురస్సరం ॥ ౨౭ ॥ నాలపేత్పతితాన్పాపాన్ తస్మిన్నహనినస్పృశేత్ । నానృతంహి వదేద్వాక్యం సత్యపూతం వచోవదేత్ ॥ ౨౮ ॥ రజస్వలాం నపశ్యేత ననిన్దేద్బ్రాహ్మణంగురుం । పురాణం పురతోవిష్ణోః శృణుయాత్సహ వైష్ణవైః ॥ ౨౯ ॥ నిర్జలాసాప్రకర్తవ్యా యాచశుక్లేమలిమ్లుచే । జలపానే నవాకుర్యాద్దుగ్ధాహారేణ నాన్యథా ॥ ౩౦ ॥ రాత్రౌజాగరణం కుర్యాద్గీతవాదిత్రసంయుతం । ప్రథమేప్రహరేపూజా నారికేళార్ఘ్య

ముత్తమం ॥౩౧॥ ద్వితీయే (1) శ్రీఫలైశ్చైవ తృతీయే (2) బీజపూరకైః। చతుర్థే పూజయేత్పూగైర్నారికేళైశ్చ విశేషతః ॥౩౨॥ ప్రథమే ప్రహరే పుణ్య మగ్నిష్టోమస్య జాయతే। ద్వితీయే వాజపేయస్య తృతీయే హయమేధజం ॥౩౩॥ చతుర్థే రాజసూయస్య జాగ్రతో జాయతే ఫలం। నాతః పరతరం పుణ్యం నాతః పరతరా మఖాః ॥౩౪॥ నాతః పరతరా విద్యా నాతః పరతరం తపః। పృథివ్యాం యాని తీర్థాని పుణ్యాన్యాయతనాని చ ॥౩౫॥ తత్సాన్నితానిచదృష్టానియే నాకారి హరేర్వ్రతం। ఏవం జాగరణం కుర్యాద్యావత్సూర్యోదయో భవేత్ ॥౩౬॥ సూర్యోదయే శుభే తీర్థే గత్వా స్నానం సమాచరేత్। స్నాత్వా గత్వా భవనే పూజయేద్దేవమీశ్వరం ॥౩౭॥ పూర్వోదితేన విధినా భోజయేద్బ్రాహ్మణాన్శుభాన్। కుమ్భాదికం చ యత్సర్వం ప్రతిమాం కేశవస్య చ ॥౩౮॥ పూజయిత్వా విధానేన బ్రాహ్మణాయ సమర్పయేత్। ఏవం విధిం వ్రతం యో వై కురుతే భువి మానవః॥౩౯॥ సఫలం జాయతే తస్య వ్రతం ముక్తిఫలప్రదం। ఏతత్తే సర్వమాఖ్యాతం యత్పృష్టోఽహం త్వయా నృప! ॥౪౦॥ మలిమ్లుచస్య మాసస్య శుక్లాయా విధిముత్తమం। పద్మిన్యాః ప్రీతియుక్తో యః కురుతే వ్రతముత్తమమ్ ॥౪౧॥ వ్రతాని తేన చీర్ణాని సర్వాణి నృపనన్దన! । కృష్ణాయా మలమాసస్య విధిస్తస్యా పితాదృశః ॥౪౨॥ పరమా సా తు విజ్ఞేయా సర్వపాపక్షయఙ్కరీ। అత్ర తే కథయిష్యామి కథామేకాం మనోరమామ్ ॥౪౩॥ నారదాయ పులస్త్యేన విస్తరేణ నివేదితామ్। కార్తవీర్యేణ కారాయాం నిక్షిప్తం వీక్ష్య రావణమ్ ॥౪౪॥ విమోచితః పులస్త్యేన యాచయిత్వా మహీపతిమ్। తదాశ్చర్యం తదా శ్రుత్వా నారదో దివ్యదర్శనః ॥౪౫॥ పప్రచ్ఛ చ యథా భక్త్యా పులస్త్యం మునిపుఙ్గవం। దశాననేన విజితాః సర్వే దేవాస్సవాసవాః ॥౪౬॥ కార్తవీర్యేణ విజితః కథం రణవిశారదః। నారదస్య వచశ్శ్రుత్వా పులస్త్యో మునిరబ్రవీత్ ॥౪౭॥ శృణు వత్స! ప్రవక్ష్యామి కార్తవీర్యసముద్భవమ్। పురా త్రేతాయుగే రాజన్! మాహిష్మత్యాం మహత్తరః ॥౪౮॥ హైహయానాం కులే జాతః కృతవీర్యో మహీపతిః। సహస్రం ప్రమదాస్తస్య నృపస్య ప్రాణవల్లభాః ॥౪౯॥ న తాసాం తనయం కంచిల్లేభే

---

(1) బిల్వఫలైః (2) దాడిమీఫలైః

రాజ్య ధురన్ధరమ్ ।యజన్తేవా న్నిత్యాన్సిద్ధాన్ప్రిచికిత్సాన్మహత్తరాన్॥
౫౦ ॥ తేషాంవాక్యా ద్వ్రితంకుర్వన్ నలబ్ధతనయ స్తదా । సుతంవినా
తదారాజ్యం నసుఖాయ మహీపతేః ॥ ౫౧ ॥ క్షుధితస్యయథాభోగా న
భవన్తిసుఖప్రదాః । విచార్యచిత్తేనృపతిః స్తపస్తప్తుం మనోదధే ॥౫౨॥
తపస్యైవ సదాసిద్ధిర్జాయతే మనసేప్సితా । ఇత్యుక్త్వాసౌ సభార్యశ్చ
చీరవాసాజటాధరః ॥ ౫౩ ॥ తపస్తప్తుంగతస్సద్యోగృహేన్యస్య సుమ
న్త్రిణమ్ । నిర్గతం నృపతిం వీక్ష్య పద్మినీ ప్రమదోత్తమా ॥ ౫౪ ॥
హరిశ్చన్ద్రిస్యతనయా ఇక్ష్వాకుకులసమ్భవా ।పతివ్రతా ప్రియందృష్ట్వా
తెపస్తప్తుం కృతోద్యమమ్ ॥ ౫౫ ॥ భూషణాని పరిత్యజ్య చీరమేకం
సమాశ్రయత్ । జగామ పతినాసార్ధం పర్వతే గన్ధమాదనే ॥ ౫౬ ॥
గత్వాతత్ర తపస్తేపేవర్షాణా మయుతం నృపః । నలేభేతనయంరాజ్యే
ధ్యాయన్దేవం గదాధరమ్ ॥ ౫౭ ॥ అస్థిస్నాయుమయంకాన్తం దృష్ట్వా
సా ప్రమదోత్తమా । అనసూయాం మహాసాధ్వీంపప్రిచ్ఛ వినయాన్వి
తా ॥ ౫౮ ॥ భర్తుః ప్రతపతస్సాధ్వీ వర్షాణామయుతంగతమ్ । తథా
పినప్రసన్నోభూత్క్లేశవఃకష్టనాశనః ॥ ౫౯ ॥ వ్రతంమమ మహాభాగే!
కథయస్వయథాతథమ్ । యేనప్రసన్నోభగవాన్మమభక్త్యా ప్రజాయతే॥
౬౦ ॥ యేనమే జాయతేపుత్రిశ్చక్రవర్తీ మహత్తరః । శుత్రిత్వాతస్యా
స్తు వచనం పతివ్రతపరాయణా ॥౬౧॥ యంప్రవ్రిజన్తం నృపతింస్వయం
ప్రవ్రాజదీక్షితమ్ । తదాప్రోవాచసన్తుష్టా పద్మినీం పద్మలోచనాం ॥
౬౨॥ స్నాత్వామలిమ్లుచే సుభ్రు! మాసే ద్వాదశసంమితే । ద్వాత్రిం
శద్దినైర్భవతి మాసః పూర్ణశ్శుభాననే ॥౬౩॥ తస్మధ్యే ద్వాదశీయుగ్మం
పద్మినీపరమాతథా । ఉపోష్య తత్ర్వకర్తవ్యం విధినా జాగరైస్సమం॥
౬౪ ॥ శీఘ్రింపప్రిసన్నో భగవాన్ భవిష్యతి సుఖప్రదః । ఇత్యుక్త్వా
కథయత్సర్వం మయాపూర్వోదితంనృప! ॥ ౬౫ ॥ విధింవ్రిస్య విధి
వత్ ప్రసన్నా కర్దమాంప్రజా । శ్రుత్వావ్రతవిధింసర్వం యథోక్తమన
సూయయా ॥ ౬౬ ॥ చకేరాజ్ఞీ చతత్సర్వం పుత్రప్రాప్తి మభీప్సతీ ।
ఏకాదశ్యాం నిరాహారాసదాజాతాచ నిర్జలా ॥ ౬౭॥ జాగరేణ యుతా
రాత్రౌ గీతనృత్య సమన్వితా । పూర్ణేవ్రతేచ వైశీఘ్రం ప్రసన్నః కేశ
వస్స్వయమ్ ॥ ౬౮ ॥ బభాషేగరుడారూఢో వరంవరయశోభనే ! ।

శ్రుత్వా వాక్యం (1) జగద్ధాతుః స్తుత్వా ప్రీత్యా శుచిస్మితా ॥ ౧౯ ॥
యయాచేద్య వరం బ్రూహి మమ భర్తు ర్మహత్తరమ్ । పద్మిన్యా స్త
ద్వ్రతం దృష్ట్వా కృష్ణః ప్రీతః ప్రియంవదాం ॥ ౨౦ ॥ త్వయాహం తోషి
తో భద్రే! ప్రత్యువాచ జనార్దనః । మలిమ్లుచశ్చ మాసోఽసౌ నాన్యో
మే ప్రీతిదాయకః ॥ ౨౧ ॥ తస్మిన్ద్వ్యేకాదశీ రమ్యా మమ ప్రీతివివర్ధనా । సా త్వ
యోపోషితా సుభ్రు! యథోక్తవిధినా శుభే! ॥ ౨౨ ॥ తేన త్వయా
ప్రసన్నోఽహం కృతోఽస్మి సుభగాసనే! తవ భర్తుః ప్రదాస్యామి వరం
యన్మనసేప్సితం ॥ ౨౩ ॥ ఇత్యుక్త్వా నృపతిం ప్రాహ విష్ణు ర్వ్యాశ్వార్తి
నాశనః । వరం వరయ రాజేన్ద్ర యత్తే మనసి కాఙ్క్షితం ॥ ౨౪ ॥ సంతోషి
తోఽహం (2) ప్రయతాతనసిద్ధి చికీర్షయా । శ్రుత్వా తద్వచనం విష్ణోః
ప్రసన్నో నృపసత్తమః ॥ ౨౫ ॥ స్రవే సుతం మహాబాహుం సర్వలోక
నమస్కృతం । న దైవై ర్మానుషై ర్నాగై ర్దైత్యదానవ రాక్షసైః ॥ ౨౬ ॥
జేతుం శక్యో జగన్నాథ! వినా త్వాం మధుసూదన! । ఇత్యుక్తో (3) బాఢ
మిత్యుక్త్వా తత్రైవాన్తరధీయత ॥ ౨౭ ॥ నృపోఽపి సుప్రసన్నాత్మా
హృష్టః పుష్టః ప్రియాయుతః । సమాయాత్స్వపురం రమ్యం నరనారీ మ
నోరమమ్ ॥ ౨౮ ॥ స పద్మిన్యాం సుతం లేభే కార్తవీర్యం మహాబలం ।
న తేన సదృశః కశ్చి త్త్రిషు లోకేషు మానవః ॥ ౨౯ ॥ తస్మాత్పరాజితస్సఙ్ఖ్యే
రావణో దశకన్ధరః । న తం జేతుం సమర్థోఽస్తి త్రిషు లోకేషు కశ్చన ॥
౩౦ ॥ వినా నారాయణం దేవం చక్రపాణిం గదాధరమ్ । న త్వయా
విస్మయః కార్యో రావణస్య పరాజయే ॥ ౩౧ ॥ మలిమ్లుచప్రసాదేన
పద్మిన్యా శ్చాప్యుపోషణాత్ । దత్తో దేవాధిదేవేన కార్తవీర్యో మహా
బలః ॥ ౩౨ ॥ ఇత్యుక్త్వా ప్రయయౌ విప్రః ప్రసన్నేనాన్తరాత్మనా ।
శ్రీకృష్ణఉవాచ ॥ ఏతత్తే సర్వమాఖ్యాతం యత్పృష్టోఽహం త్వయానఘ! ॥
౩౩ ॥ మలిమ్లుచస్య మాసస్య శుక్లాయాం స్సమ్భవో మహాన్ । యే కరిష్యన్తి
మనుజా స్తే యాస్యన్తి హరేః పదమ్ ॥ ౩౪ ॥ త్వమేనం కురు రాజేన్ద్ర!
యది చేష్ట మభీప్ససి । కేశవస్య వచశ్శ్రుత్వా ధర్మరాజోతి హర్షితః ॥
౩౫ ॥ చక్రే వ్రతం విధానేన బన్ధుభిః పరివారితః । సూతఉవాచ ॥ ఏత

---

(1) శ్రీకృష్ణస్య. (2) అభీష్టవరం దదామీతి భావః.
(3) అఙ్గీకారసూచకశబ్దమ్.

త్తేసర్వ మాఖ్యాతం యన్మాంపృష్టో౽హం పురాద్విజ! ॥ ౮౬ ॥ పుణ్యాం పవిత్రం పరమం కిం భూయశ్శ్రోతుమిచ్ఛసి । ఏవంవిధం యేఽపిపవిత్రం మనుష్యాభక్త్యా కరిష్యన్తి మలిమ్లుచస్య । ఉపోషితాయైస్తు సుఖప్రదా త్రీయా శుక్లపక్షేభువితేఽపిధన్యాః ॥ ౮౭ ॥ శ్రోష్యన్తియేతస్య విధిం సమగ్రం తే౽ప్యాం భాజో ఽనుజాః పవిత్రాః । యేవైపఠిష్యన్తి కథాం సమగ్రాం తే వైగమిష్యన్తి (1) హరేర్నివాసమ్ ॥ ౮౮ ॥

ఇతి శ్రీస్కాన్ద పురాణే అధికమాసశుక్లైకాదశ్యాపద్మిన్యా మాహాత్మ్యం సంపూర్ణమ్.

---

(1) వైకుణ్ఠమ్.

శ్రీ స్కా న్ద పు రా ణే

అధికమాసకృష్ణైకాదశీ పరమా మాహాత్మ్యప్రారమ్భః.

సుమేధస్యధారిద్ర్యనివృత్తికథా

యుధిష్ఠిరఉవాచ॥మలిమ్లుచస్యమాసస్యకృష్ణాకాకథ్యతేవిభో!॥కిన్నామకోవిధిస్తస్యాః కథయస్వజగత్పతే! ॥ ౧ ॥ శ్రీకృష్ణ ఉవాచ ॥ పరమేతి సమాఖ్యాతా పవిత్రా పాపహారికా । భుక్తిముక్తిప్రదానౄణాం స్త్రీణాం చాపి యుధిష్ఠిర! ॥ ౨॥ పూర్వోక్త విధినాకార్యా యాకృష్ణైకాదశీజనైః । పూజయేత్పరయాభక్త్యానామ్నా దేవంనరోత్తమమ్ ॥3॥ అత్రతేకథయిష్యామి కథామేతాం మనోరమామ్ । కామ్పిల్యా నగరే జాతాం మునీనామగ్రతశ్శ్రుతాం ॥ ౪ ॥ ఆసీద్విజవరఃకశ్చిత్సుమేధా

నామధార్మికః। తస్యపత్నీ పవిత్రాఖ్యా పాతివ్రత్యపరాయణా ॥౫॥ కర్మణా
కేన చిద్విప్రో ధనధాన్య వివర్జితః । నక్వాపి లభతేభిక్షాం యాచన్న
పినరా న్నృహాన్ ॥ ౬ ॥ నభోజ్యం లభతేతాదృఙ్నవస్త్రం నైవ (1)
మణ్డనమ్ । రూపయౌవనమాధుర్యం నారీశుశ్రూషతేపతిమ్ ॥ ౭ ॥ అతి
థిం పూజయేత్క్వాపి తదాసాక్షుధితాగృహే । తిష్ఠత్యేవ విశాలాక్షీ
చామ్లానముఖపఙ్కజా ॥౮॥ విలోక్యభార్యాం సుదతీంకష్టిం స్వక
ళేబరమ్ । నభర్తారం క్వచిచ్చైవ నాస్త్యన్న మితిభాషతే ॥౯॥ విచా
ర్య బ్రాహ్మణశ్చిత్తే భార్యాయాః ప్రేమబన్ధనమ్ । నిన్దన్భాగ్యంస్వకం
విప్రః ప్రోచేవాక్యం ప్రియంవదామ్ ॥ ౧౦ ॥ కాన్తేకరోమికింకార్యం
నమయాలభ్యతేధనమ్ । యాచయామినరాన్ (2) న్భవ్యా న్నయచ్ఛన్తి
చమేధనమ్ ॥ ౧౧ ॥ కింకరోమిక్వగచ్ఛామిత్వంమే కథయశోభనే! వినా
ధనేన సుశ్రోణి! గృహకార్యంనసిధ్యతి ॥ ౧౨ ॥ దేహ్యాజ్ఞాం పరదే
శాయగచ్ఛామి ధనలబ్ధయే । యస్మిన్దేశేచ యత్రాప్యం భాగ్యంతత్రై
వలభ్యతే ॥ ౧౩ ॥ ఉద్యమేనవినాసిద్ధిః కర్మణాం నోపలభ్యతే । తస్మా
ద్బుధాఃప్రశంసన్తి సర్వత్రైవశుభోద్యమమ్ ॥ ౧౪ ॥ శ్రుత్వాకాన్తస్య
వచనం సాశ్రునేత్రావిచక్షణా । ప్రోవాచప్రాఞ్జలి ర్భూత్వా వినయా
నతకన్ధరా ॥౧౫॥ త్వత్తోనాస్తిసు విజ్ఞాతాత్వయాజ్ఞప్తా బ్రవీమ్యహమ్ ।
హితైషిణో నరాబ్రూయుః శక్త్యాప్యధుహ్యాసాధ్వపి ॥ ౧౬ ॥ పూ
ర్వదత్తంహిలభ్యేత యత్రకుత్రమహీతలే । వినాదానం నలభ్యేత మేరౌ
కనకపర్వతే ॥ ౧౭ ॥ పూర్వదత్తాహి యావిద్యాపూర్వదత్తంహి యద్ధ
నమ్ । పూర్వదత్తా హియాభూమి రిహజన్మనిలభ్యతే ॥ యద్ధాత్రా
లిఖితం ఫాలే తత్తత్రైవహిలభ్యతే । వినాదత్తేన కింక్వాపి
లభ్యతేనైవ కించన ॥ ౧౯ ॥ పూర్వజన్మనివిప్రేన్ద్ర! నమయాన
త్వయాక్వచిత్ । సత్పాత్రాణాం కరేదత్తం స్వల్పంభూర్యపిసద్ధనమ్ ॥
౨౦॥ ఇహదేశేపరేవాపి దత్తంసర్వత్రలభ్యతే । అన్నమాత్రంతు (3)
విశ్వేశో వినాదత్తేనయచ్ఛతి ॥ ౨౧ ॥ తస్మాదత్రైవవిప్రాగ్ర్యస్థాతవ్యం
భవతామయా । భవద్వినానతిష్ఠామిక్షణమాత్రం మహామునే! ॥౨౨॥
నమాతానపితాభ్రాతా నశ్వశ్రూశ్వశురోజనః । నసత్కుర్వన్తిమాం

---

(1) ఆభరణమ్ (2) ధనికాన్ (3) జగన్నియన్తాపరమాత్మా.

కేచిత్స్వజనాశ్చాపరే పునః ॥ ౨౩ ॥ భర్తృహీనాంవినిన్దన్తి (1) దుర్భగేతి వదన్తిమామ్ । తస్మాదత్రస్థితో భూత్వా విహరస్వయథాసుఖమ్॥ భవతో భాగ్యయోగేన ప్రాప్తిశ్చాత్రభవిష్యతి । శ్రుత్వాతస్యాస్సువచనంస్థితస్తత్ర విచక్షణః ॥ ౨౪ ॥ తావత్తత్రసమాయాతః కౌణ్డిన్యోమునిసత్తమః । దృష్ట్వాసమాగతం హృష్టస్సుమేధా ద్విజసత్తమః ॥ ౨౬ ॥సభార్యస్సహసోత్థాయననామశిరసాసకృత్ । ధన్యోస్మ్యనుగృహీతోఽస్మిసఫలం జీవితంమమ ॥౨౭॥ యద్దృష్టోఽసి మహాభాగ్యాదిత్యువాచ మునీశ్వరమ్ । దత్వా (2) సువిష్టరం తస్మై పూజయామాస తం ద్విజమ్ ॥ ౨౮ ॥ భోజయిత్వా విధానేన ప్రపచ్ఛ ప్రమదోత్తమా । విద్వన్కేన ప్రకారేణ దారిద్ర్యస్యక్షయోభవేత్ ॥౨౯॥ వినాదత్తం కథం లభ్యేద్ధనం విద్యాం కుటుమ్బినీమ్ । మాం మేభర్తా పరిత్యజ్య గన్తుకామోఽద్యవర్తతే ॥ ౩౦ ॥ అన్యదేశే పరాఙ్లోకాఙ్ యాచితుం పరపత్తనే । రక్షితోఽస్తి మయా విద్వన్! హేతువాక్యైర్మహత్తరైః ॥ ౩౧ ॥ నాదత్తం లభ్యతే కించిదిత్యుక్త్వాస నివారితః । మమభాగ్యాన్మునీన్ద్రాద్య త్వమత్రైవ సమాగతః ॥ ౩౨ ॥ త్వత్ప్రసాదాద్దరిద్రంమే శీఘ్రం నశ్యత్య సంశయమ్ । కేనోపాయేన విప్రేన్ద్ర దరిద్రం నశ్యతి ధ్రువమ్ ॥ ౩౩ ॥ కథయస్వకృపాసిన్ధో వ్రతం తీర్థం తపాదికమ్ । శ్రుత్వాతస్యాస్సుశీలాయా భాషితం మునిపుఙ్గవః ॥ ౩౪ ॥ ప్రోవాచ (3) ప్రవరం చిత్తే విచార్యవ్రత ముత్తమమ్ । మలిమ్లుచే సుమహాభాగే! వ్రతానా ముత్తమం వ్రతమ్ ॥ ౩౫ ॥ సర్వపాపౌఘ శమనం దుఃఖ దారిద్ర్య నాశనమ్ । పరమా నామ విఖ్యాతా విష్ణోస్తిథి రనుత్తమా ॥ ౩౬ ॥ మలిమ్లుచేతుయాకృష్ణా భుక్తిముక్తి ఫలప్రదా । తస్యాముపోషణంకృత్వా ధనధాన్య యుతో భవేత్ ॥ ౩౭ ॥ విధినా జాగరైస్సాకం గీతవాదిత్ర సంయుతమ్ । ధనదేనపురాచీర్ణం వ్రతమేత త్సుశోభనమ్ ॥ ౩౮ ॥ తదాహృష్టేన రుద్రేణ ధనానామధిపః కృతః । హరిశ్చన్ద్రేణచ కృతం పురాకీర్తిత సుతేనవై ॥ ౩౯ ॥ పునః ప్రాప్తప్రియాతేన రాజ్యం నిహత కణ్టకమ్ । తస్మాత్కురువిశాలాక్షి ! వ్రతమేతత్సుశోభనమ్ ॥ ౪౦ ॥ విధినా విధియుక్తేన సమంజాగరణేనచ।

(2) సుఖాసనమ్ (3) అత్యుత్తమమ్ (1) అదృష్టహీనా.

ఇత్యుక్త్వాతద్విధిం సర్వం కథయామాస బాడబః ॥ ౪౧ ॥ ప్రీత్యాపరమ సన్తుష్టస్తతో భర్త్రా ప్రసాదితః । పునః ప్రోవాచతం విప్రం పఞ్చ రాత్రవ్రతం శుభమ్ ॥ ౪౨॥ యస్యానుష్ఠాన మాత్రేణ భుక్తిర్ముక్తిశ్చ ప్రాప్యతే । పరమా దివసే ప్రాతః కృత్వా పూర్వాహ్ణికంవిధిమ్॥౪౩॥ కుర్యాత్సు నియమా న్కృత్వా పఞ్చరాత్ర వ్రతాదరాత్ । ప్రాత స్స్నాత్వా నిరాహారో య స్తిష్ఠే ద్దినపఞ్చకమ్ ॥ ౪౪ ॥ సగచ్ఛే ద్వైష్ణవం స్థానం పితృమాతృ ప్రియాయుతః । ఏకాశనస్తు యోభూయా ద్దినానాం పఞ్చకం నరః ॥ ౪౫ ॥ సర్వపాప వినిర్ముక్తస్స్వర్గలోకే మహీయతే । స్నాత్వాయోభోజయే ద్విప్రం దినానాం పఞ్చకం నరః। భోజితం తేన విధినా సదేవాసుర మానుషమ్ ॥ ౪౬ ॥ పూర్ణకుమ్భం (1) సుతోయేన యోదదాతి ద్విజాతయే। దత్తంతేనైవ సకలం బ్రహ్మా ణ్డం స చరాచరమ్ ॥ ౪౭ ॥ తిలపాత్రంతు యోదద్యా ద్బ్రాహ్మణాయ విపశ్చితే । తిలసఙ్ఖ్యావసేత్స్వర్గే సనరోనాక మణ్డలే ॥ ౪౮ ॥ ఘృతపా త్రంతు యోదద్యా త్స్నాత్వా పఞ్చదినం నరః । సభుక్త్వా విపులాన్ భోగాన్ సూర్యలోకే మహీయతే ॥ ౪౯ ॥ బ్రహ్మచర్యేణ యస్తిష్ఠే ద్దినానాం పఞ్చకంనరః । సస్వర్గేభుఙ్క్తే భోగాన్ స్వర్వేశ్యాభి స్సమం ముదా ॥ ౫౦ ॥ ఏవంవిధం వ్రతంసాధ్వి ! కురుత్వం పతినాశుభే । ధన ధాన్య యుతా భూత్వా స్వర్గం యాస్యతి సువ్రతే ॥ ౫౧ ॥ ఇత్యుక్తా సావ్రతం చక్రే కౌండిన్యేన యథోదితమ్ । భర్త్రా సమం (2) భావ యుతా స్నాత్వా మాసి మలిమ్లుచే ॥౫౨॥ పఞ్చరాత్రవ్రతేపూర్ణే పరా యాః ప్రియసంయుతా। సాపశ్యద్రాజ భవనా దాయాతం నృపనన్దనమ్॥ ౫౩ ॥ దత్వా నవీనం భవనం దివ్య వస్తు సమన్వితమ్ । వాసయామాస విధినా విధినా ప్రేరితాస్వయమ్ ॥ ౫౪ ॥ దత్వాగ్రామం వృత్తికరం బ్రాహ్మణాయ సుమేధసే । ప్రసన్న స్తపసా రాజా సంస్తుత్వా స్వగృ హం యయౌ ॥ ౫౫ ॥ మలిమ్లుచస్య మాసస్య పరాయాః పరమాద రాత్ । కృష్ణా ద్యుపోషణా త్సద్యః పఞ్చరాత్ర వ్రతేనచ ॥ ౫౬ ॥ సర్వపాపవినిర్ముక్త స్సర్వసౌఖ్య సమన్వితః । భుక్త్వాభోగాన్ప్రియా సార్థం మహావిష్ణు పురంయయౌ ॥ ౫౭ ॥ యేకరిష్య న్తిమనుజాఃపరాయా

(1) పుణ్యతీర్థేన (2) మనస్సంయుక్తా

వ్రతముత్తమమ్ । పఞ్చరాత్రభవంపుణ్యం మయావక్తుం నశక్యతే ॥౫౮॥ పుష్కరాద్యాని తీర్థాని గఙ్గాద్యాస్సరితస్తథా । ధేనుముఖ్యాని దానాని తేనచీర్ణాని సర్వదా ॥ ౫౯ ॥ గయాశ్రాద్ధం కృతంతేన పితరః పరితోషితాః । వ్రతానితేన చీర్ణాని వ్రతఖణ్డోదితానివై ॥ ౬౦ ॥ ద్విపదాం బ్రాహ్మణ శ్శ్రేష్ఠో గౌర్వరిష్ఠా చతుష్పదామ్ । దేవానాం వాసవశ్శ్రేష్ఠస్తథా మాసోమలిమ్లుచః ॥ ౬౧ ॥ మలిమ్లుచే పఞ్చరాత్రం మహాపాప హరంస్మృతమ్। పఞ్చరాత్రేచపరమా పద్మినీ పాపశోషిణీ॥ ౬౨॥సాప్యశక్తైః ప్రకర్తవ్యా యథాశక్త్యా విచక్షణైః ।మానుషం జనురాసాద్య నస్నాతో యైర్మలిమ్లుచే ॥ ౬౩ ॥ తేజన్మఘాతినో నూనం నోపోష్యన్తి హరేర్దినమ్।చతురాశీతి లక్షాణి భ్రమన్తో యోనిసజ్ఞకే ౬౪। ప్రాప్యతే మానుషంజన్మ దుర్లభం పుణ్యసఞ్చయైః । తస్మాత్కార్యం ప్రయత్నేన పరమాయా వ్రతంశుభమ్ ॥ ౬౫ ॥ శ్రీకృష్ణఉవాచ॥ ఏతత్తే సర్వమాఖ్యాతం యత్పృష్టోఽహంత్వయానఘ ! । మలిమ్లుచస్య మాసస్య పరమాయాస్సముద్భవమ్ ॥ ౬౬ ॥ తత్సర్వంతేస మాఖ్యాతం శృణుష్వావహితోనృప ! ॥ ౬౭ ॥ శ్రుత్వైతద్యుధిష్ఠిరోదితం మహాత్మ్యం తచ్ఛక్రే వ్రతి మనుజైః ప్రియాసమేతః । భుక్త్వాసాదివిభువి దుర్లభాంశ్చభోగాన్నీతోఽసౌ (1) సురవర మన్దిరం సుహృష్టః ॥ ౬౮ ॥ యేప్యేవం భువిమనుజామలిమ్లుచేతు సుస్నాతాశ్శుభవిధినా వ్రతం చరన్తి । తేభుక్త్వాభువి విభవం సురేన్ద్ర తుల్యం గచ్ఛేయు (2) స్త్రిభువన వన్దితస్య గేహమ్ ॥ ౬౯ ॥

ఇతి అధికమాస కృష్ణైకాదశ్యాః పరమానామ్న్యా మాహాత్మ్యం సంపూర్ణమ్.

---

(1) స్వర్గలోకమ్ (2) పరమాత్మనః

చైత్రశుక్లైకాదశీ కామదామాహాత్మ్య ప్రారమ్భః

లలితస్యపిశాచత్వనివృత్తికథా

సూతఉవాచ ॥ దేవకీనన్దనం కృష్ణం వసుదేవాత్మజం హరిమ్। నమస్కృత్వా ప్రవక్ష్యామి మహాపాతకహాని తు ॥ ౧ ॥ యుధిష్ఠిరాయ కృష్ణేన కథితాని మహాత్మనా । ఏకాదశీమాహాత్మ్యాని నానాపాప హరాణిచ ॥ ౨ ॥ అష్టాదశపురాణేభ్యో వివిచ్య సుమహాత్మనా । చతుర్వింశతిసంఖ్యాని నానాఖ్యానైర్యుతాని చ । ౩॥ తాని వక్ష్యామిభో విప్రాశ్శృణుధ్వం సుసమాహితాః । యుధిష్ఠిర ఉవాచ ॥ వాసుదేవ! నమస్తుభ్యం కథయస్వ మమాగ్రతః ।౪॥ చైత్రస్య శుక్లపక్షేతు కిన్నామైకాదశీ భవేత్ ॥ శ్రీకృష్ణఉవాచ ॥ శృణుష్వైకమనారాజ స్కథామేతాం పురాతనీమ్ । ౫ ॥ వసిష్ఠో యామకథయత్పాద్దిలీపాయ పృచ్ఛతే ॥ దిలీపఉవాచ ॥ భగవన్! శ్రోతు మిచ్ఛామి కథయస్వ ప్రసాదతః । ౬ ॥ చైత్రేమాసి సితే పక్షే కిన్నామైకాదశీ భవేత్ ॥ వసిష్ఠఉవాచ ॥ సాధు పృష్టం నృపశ్రేష్ఠ! కథయామి తవాగ్రతః॥ ౭ ॥ చైత్రస్య శుక్లపక్షేతు కామదానామ నామతః । ఏకాదశీ పుణ్యతమా పాపేన్ధనదవానలా ॥ ౮ ॥ శృణు రాజన్కథామేతాం పాపఘ్నీం పుణ్యదాయినీమ్ । పురా (1) భోగిపురే రమ్యే హేమరత్నవిభూషితే ॥ ౯ ॥ పుణ్డరీకముఖా నాగా నివసన్తిమదోత్కటాః । తస్మిన్పురే పుణ్డరీకో రాజా రాజ్యం కరోతి చ ॥ ౧౦ ॥ గన్ధర్వైః కిన్నరైశ్చాపిహ్యప్సరోభి స్సుసేవ్యతే । వరాప్సరాస్తు లలితా గన్ధర్వో లలితస్తథా ॥ ౧౧ ॥ ఉభౌ రాగేణ సంయుక్తౌ దమ్పతీ కామపీడితౌ । రేమాతేఽస్య గృహేరమ్యే ధనధాన్యయుతేసదా ॥ ౧౨ ॥ లలితాయాస్తు హృదయే పతి ర్వసతి సర్వదా । హృదయే తస్య లలితా నిత్యం వసతి భామినీ ॥ ౧౩ ॥ ఏకదా పుణ్డరీకాద్యాః క్రీడన్తి సదసి స్థితాః। గీతమానం ప్రకురుతే లలితో దయితాం వినా ॥ ౧౪ ॥ పదబన్ధైస్స్ఖలజ్జిహ్వో

---

(1) పాతాళలోకే

బభూవ లలితాం స్మరన్ । మనోభావం విదిత్వాస్య కర్కటో (1) నాగసత్తమః ॥౧౫॥ పదబన్ధచ్యుతిం తస్య పుణ్డరీకే న్యవేదయత్ । శశాప లలితం తత్ర మదనాతురచేతసమ్ ॥ ౧౬ ॥ రాక్షసో భవ దుర్బుద్ధే క్రవ్యాదః పురుషాదకః । యతః పత్నీవశో జాతో గాయమానో మమాగ్రతః ॥ ౧౭ ॥ వచనాత్తస్య రాజేంద్ర! రక్షోరూపో బభూవ హ । రౌద్రాననో విరూపాక్షో దృష్టమాత్రో భయఙ్కరః ॥ ౧౮ ॥ బహుయోజనవిస్తీర్ణం ముఖం కన్దర సన్నిభమ్ । చన్ద్రసూర్యనిభే నేత్రే గ్రీవా పర్వతసన్నిభా ॥ ౧౯॥ నాసారన్ధ్రేతు (2) వివరే అధరౌ యోజనార్ధకౌ । శరీరం తస్య రాజేన్ద్ర! ఉచ్ఛ్రితం యోజనాష్టకమ్ ॥ ౨౦॥ ఈదృశో రాక్షసస్సో భూద్భుఙ్క్తానః కర్మణః ఫలమ్ । లలితా త మథాలోక్య స్వపతిం వికృతాకృతిమ్ ॥ ౨౧ ॥ చిన్తయామాస మనసా దుఃఖేన మహతార్దితా।కిఙ్కరోమిక్వ గచ్ఛామి పతిః పాపేనపీడితః ॥౨౨॥ ఇతి సంస్మృత్యమనసాస శర్మలభతేతుసా । చచార పతినాసార్ధం లలితా గహనే వనే ॥ ౨౩ ॥ బభ్రామ విపినే దుర్గే కామరూప స్సరాక్షసః। నిర్ఘృణః పాపనిరతో విరూపః పురుషాదకః ॥ ౨౪ ॥ నసుఖం లభతే రాత్రౌ నదివా పాపపీడితః । లలితా దుఃఖితాతీవ పతిం దృష్ట్వా తథావిధమ్ ॥ ౨౫ ॥ భ్రమన్తీ తేనసార్ధంసా రుదన్తీగహనే వనే । కదాచిదగమ ద్విన్ధ్యశిఖరే బహుకౌతుకే ॥ ౨౬ ॥ ఋష్యశృఙ్గమునే స్తత్ర దృష్ట్వాశ్రమపదం శుభమ్ । శీఘ్రంజగామ లలితా వినయావనతాస్థితా॥ ౨౭ ॥ ప్రత్యువాచ ముని ర్దృష్ట్వా కా త్వం కస్య సుతా శుభే । కిమర్థం హి సమాయాతా సత్యం వద మమాగ్రతః ॥ ౨౮ ॥ లలితోవాచ॥ వీరధన్వేతి గన్ధర్వ స్సుతా తస్యమహాత్మనః । లలితానామ మాం విద్ధి (3) వత్యర్థ మిహ చాగతామ్ ॥ ౨౯॥ భర్తామే శాపదోషేణరాక్షసో భూన్మహామునే! । రౌద్రరూపో దురాచార స్తం దృష్ట్వా నాస్తిమే సుఖమ్ ॥ ౩౦ ॥ సాంప్రతం శాధిమాం బ్రహ్మ న్ప్రాయశ్చిత్తం వద ప్రభో । యేన పుణ్యేన విప్రేన్ద్ర! రాక్షసత్వా ద్విముచ్యతే ॥ ౩౧॥ ఋషిరువాచ॥ చైత్రమాసస్య రమ్భోరు ! శుక్లపక్షస్య సామ్ప్రతమ్। కామదైకాదశీ నామ్నా యా కృతా కామదా నృణామ్ ॥౩౨॥ కురుష్వ

(1) సర్వశ్రేష్ఠః (2) భూబిలమ్ (3) భర్త్రే

తద్వ్రతం భద్రే! విధిపూర్వం మయోదితమ్ । తస్యవ్రతస్య యత్పుణ్యం తత్స్వభర్త్రే ప్రదీయతామ్ ॥ 33 ॥ దత్తే పుణ్యే క్షణాత్తస్య శాపదోషః ప్రశామ్యతి । ఇతి శ్రుత్వా మునే ర్వాక్యం లలితా హర్షితాభవత్ ॥34॥ ఉపోష్యైకాదశీం రాజన్! ద్వాదశీదివసే తదా। విప్రస్యైవ సమీపే తు వాసుదేవాగ్రతః స్థితా ॥ 35 ॥ వాక్య మూచే చ లలితా స్వపతే స్తారణాయవై । మయాతు యద్వ్రతం చీర్ణం కామదాయా ముపోషణమ్ ॥ 36 ॥ తస్య పుణ్యప్రభావేన గచ్ఛత్వస్య పిశాచతా । లలితా వచనాదేవం వర్తమానోపి తత్క్షణే ॥ 37 ॥ గతపాప స్సలలితో దివ్యదేహో బభూవ హ । రాక్షసత్వం గతం తస్య ప్రాప్తో గన్ధర్వతాం పునః ॥ 38 ॥ హేమరత్నసమాకీర్ణో రేమే లలితయా సహ । తౌ విమానసమారూఢౌ పూర్వ రూపాధికౌ శుభౌ ॥ 39 ॥ దృష్ట్వేతీ చాపి శోభేతాం కామదాయాః ప్రభావతః । ఇతిజ్ఞాత్వా నృపశ్రేష్ఠ! కర్తవ్యైషా ప్రియత్నతః ॥ 40 ॥ లోకానాంచ హితార్థాయ తవాగ్రే కథితా మయా । బ్రహ్మహత్యాది పాపఘ్నీ పిశాచత్వ వినాశినీ ॥ 41 ॥ నాతః పరతరా కాచిత్ త్రైలోక్యే సచరాచరే । పఠనాచ్ఛ్రవణా ద్వాపి వాజపేయ ఫలంలభేత్ ॥ 42 ॥

ఇది శ్రీ వరాహపురాణే చైత్రశుక్ల కామదానామ్న్యైకాదశ్యా మాహాత్మ్యం సంపూర్ణమ్.

శ్రీ భవిష్యోత్తరపురాణే

చైత్రకృష్ణైకాదశీ వరూధినీ మాహాత్మ్యప్రారమ్భః.

శనైశ్చర బాధానివర్తికథా

యుధిష్ఠిర ఉవాచ ॥ చైత్రస్యకృష్ణపక్షేతు కిన్నామైకాదశీభవేత్ । మహిమానం కథయ మే వాసుదేవ! నమోఽస్తు తే ॥ ౧ ॥ శ్రీకృష్ణఉవాచ ॥ సౌభాగ్యదాయినీ రాజన్! ఇహలోకే పరత్రచ । చైత్రస్యకృష్ణపక్షేతు నామ్నాచైవ వరూధినీ ॥ ౨ ॥ వరూధిన్యావ్రతే నైవ సౌఖ్యం భవతి సర్వదా । పాపహానిశ్చ భవతిసౌభాగ్య ప్రాప్తిరేవ చ ॥ 3 ॥ (1) దుర్భగాపి కరోత్యేనాం స్త్రీ సౌభాగ్య మవాప్నుయాత్ । లోకానాం చైవ సర్వేషాం భుక్తిముక్తి ప్రదాయినీ॥ ४ ॥ సర్వపాపహరా నృణాం గర్భవాస నికృన్తనీ । వరూధిన్యా వ్రతేనైవ మాంధాతా స్వర్గతింగతః ॥౫॥ ధున్ధుమారాదయ శ్చాన్యే రాజానో బహవస్తథా । బ్రహ్మకపాల నిర్ముక్తో బభూవ భగవా (2) న్భవః ।౬॥ దశవర్ష సహస్రాణి తపస్తప్యతియోనరః । తత్తుల్యం ఫల మాప్నోతి వరూధిన్యా వ్రతాదపి ॥ ౭ ॥ శ్రద్ధావాన్యస్తు కురుతే వరూధిన్యావ్రతం నరః । వాఞ్ఛితం లభతేసోపి ఇహలోకే పరత్రచ ॥ ౮ ॥ పవిత్రా పావనీ హ్యేషా మహాపాతక నాశినీ । భుక్తిముక్తిప్రదా హ్యేషా కర్తౄణాం నృపసత్తమ ॥౯॥ అశ్వదానా న్నృపశ్రేష్ఠ! గజదానం విశేషతః । గజదానా ద్భూమిదానం తిలదానం తతోఽధికమ్ । తతస్సువర్ణ దానంతు అన్నదానం తతోధికం । అన్నదానాత్పరం దానం న భూతం న భవిష్యతి ॥ ౧౧ ॥ పితృదేవమనుష్యాణాం తృప్తిరన్నేన జాయతే । తత్సమం కవిభిః ప్రోక్తం కన్యాదానం నృపోత్తమ ॥౧౨॥ ధేనుదానం చ తత్తుల్య మిత్యాహ భగవాన్స్వయమ్ । ప్రోక్తేభ్యస్సర్వదానేభ్యో విద్యాదానం విశిష్యతే ॥ ౧3॥ తత్ఫలం సమవాప్నోతి నరః కృత్వావరూధినీమ్ । కన్యావిత్తేన జీవన్తియే నరాః పాపమోహితాః ॥ ౧४ ॥ తే నరా నరకేయాన్తి యావదాభూతసంప్లవమ్ ।

---

(1) అదృష్టహీనా (2) శఙ్కరః

తస్మాత్సర్వ ప్రయత్నేన నరాధిన్యాం కన్యకాధనమ్ ॥ ౧౭ ॥ యశ్చ గృహ్ణాతి లోభేన కన్యాం క్రీత్వాచ తద్ధనమ్ । సోన్యజన్మని రాజేన్ద్ర (1) ఓతు ర్భవతి నిశ్చితమ్ ॥౧౮॥ కన్యాం విత్తేన యోదద్యాద్యథా శక్తి స్వలంకృతామ్ । తత్పుణ్యసంఖ్యాం కర్తుం హి చిత్రగుప్తో భవత్యలమ్ ॥ ౧౯ ॥ తత్ఫలం సమవాప్నోతి నరః కృత్వావరూధినీమ్ । (2) కాంస్యం మాంసం (3) మసూరాం శ్చచణకాన్ కోద్రవాం స్తథా॥ ౧౫ ॥ శాకం మధు పరాన్నంచ పునర్భోజన మైథునే । వైష్ణవో వ్రతకర్తాచ దశమ్యాం దశ వర్జయేత్ ॥ ౧౬॥ ద్యూతక్రీడాం చనిద్రాం చ తామ్బూలం దన్తధావనమ్ । (4) పరాపవాదం (5) పైశున్యం పతితైస్సహ భాషణమ్ ॥ ౨౦ ॥ క్రోధంచైవానృతం వాక్య మేకాదశ్యాం విసర్జయేత్ । కాంస్యం మాంసం మసూరాంశ్చ (6) క్షౌద్రం (7) వితథభాషణమ్ ॥ ౨౧॥ వ్యాయామంచ ప్రవాసం చ పునర్భోజనమైథునే। శాకం తైలం పరాన్నం చ ద్వాదశ్యాం పరివర్జయేత్ ॥ ౨౨ ॥ అనేన విధినా రాజన్ ! విహితాయై ర్వరూథినీ।సర్వపాపక్షయం కృత్వా దద్యా త్త్వాన్తేఽక్షయాం గతిమ్ ॥ ౨౩ ॥ రాత్రౌ జాగరణం కృత్వా పూజితో యై ర్జనార్దనః । సర్వపాపవినిర్ముక్తాస్తే యాన్తి పరమాం గతిమ్ ॥ ౨౪ ॥ తస్మాత్సర్వప్రయత్నేన కర్తవ్యా పాపభీరుభిః (8) క్షపారితనయా ద్భీతై ర్నరదేవ! వరూథినీ ॥ ౨౫॥ పఠనా చ్ఛ్రవణా ద్రాజన్ ! గోసహస్రఫలం లభేత్ । సర్వపాపవినిర్ముక్తో విష్ణులోకే మహీయతే ॥ ౨౬ ॥

ఇతి శ్రీ భవిష్యోత్తర పురాణే చైత్రకృష్ణవరూథినీనామైకాదశీ మాహాత్మ్యం

సంపూర్ణమ్.

---

(1) మార్జాలః (2) కాంస్యపాత్రమ్ (3) ఆన్ధ్రభాషాయాం చిరుశనగలు, శనగలు, కొఱ్ఱలు, అనుకూరలు, మత్తుపదార్థము. (4) ఇతరదూషణమ్ (5) సూచకత్వమ్ (6) మాక్షికమ్ (7) అసత్య సంభాషణమ్ (8) యమాత్.

శ్రీ కూ ర్మ పు రా ణే

వైశాఖ శుక్లైకాదశీ మోహినీ మాహాత్మ్య ప్రారమ్భః.

ధృష్టబుద్ధేః పాపకర్మ నివృత్తికథా

యుధిష్ఠిర ఉవాచ॥ వైశాఖశుక్లపక్షేతు కిన్నామైకాదశీభవేత్
కిం ఫలం కో విధి స్తస్యాః కథయస్వ జనార్దన! ॥ ౧ ॥ శ్రీకృష్ణ
ఉవాచ ॥ కథయామి కథా మేతాం శృణుత్వం ధర్మనన్దన! । వసిష్ఠో
యా మకథయ త్పురా రామాయ పృచ్ఛతే ॥ ౨ ॥ రామఉవాచ ॥
భగవన్! శ్రోతు మిచ్ఛామి వ్రతానా ముత్తమం వ్రతమ్ । సర్వపాప
క్షయకరం సర్వదుఃఖనికృన్తనమ్ ॥ ౩ ॥ మయా దుఃఖాని భుక్తాని
సీతావిరహజానివై । తతోఽహం భయభీతోస్మి పృచ్ఛామిత్వాం
మహామునే ॥ ౪ ॥ వసిష్ఠఉవాచ ॥ సాధు పృష్టం త్వయారామ! తవై
షా నైష్ఠికీ మతిః।త్వన్నామగ్రహణేనైన పూతోభవతిమానవః ॥ ౫ ॥
తథాపి కథయిష్యామి లోకానాం హితకామ్యయా । పవిత్రం పావనా
నాం చ వ్రతానా ముత్తమం వ్రతమ్ ॥ ౬ ॥ వైశాఖస్య సితేపక్షే
ద్వాదశీ రామ! యా భవేత్ ।మోహినీ నామ యాప్రోక్తా సర్వపాప
హరా పరా ॥ ౭ ॥ మోహజాలా త్ప్రముచ్యేత పాతకానాం సమూ
హతః । అస్యా వ్రతప్రభావేన సత్యం సత్యం వదామ్యహమ్ ॥ ౮ ॥
అత స్తు కారణా ద్రామ! కర్తవ్యైషా .భవాదృశైః । పాతకానాం
క్షయకరీ మహాదుఃఖవినాశినీ ॥ ౯ ॥ శృణుష్వైకమనా రామ! కథాం
పుణ్యప్రదాం శుభామ్ । అస్యాశ్శ్రవణమాత్రేణ మహాపాపం ప్రణ
శ్యతి । ౧౦ ॥ సరస్వత్యా స్తటే రమ్యే పురీ భద్రావతీ శుభా । ద్యుతి
మాన్నామ నృపతి స్తత్ర రాజ్యం కరోతివై ॥ ౧౧ ॥ సోమవంశోద్భవో
రాజా ద్యుతిమా న్సత్యసఙ్గరః । తత్ర వైశ్యోనివసతి ధనధాన్య సమృద్ధి
మాన్ ॥ ౧౨ ॥ ధనపాలఇతిఖ్యాతః పుణ్యకర్మప్రవర్తకః । ప్రపాస
త్రా ద్యాయతన తటాకారామకారకః ॥ ౧౩॥ విష్ణుభక్తిరత శ్శాన్త
స్తస్యాస న్పఞ్చపుత్రకాః । సుమనా ద్యుతిమాంశ్చైవ మేధావీ సుకృ
తీ తథా ॥ ౧౪ ॥ పఞ్చమో ధృష్టబుద్ధిశ్చ మహాపాపరత స్సదా ।

వారస్త్రీ సజ్గతిరతో (1) విటగోష్ఠీవిశారదః ॥ ౧౫ ॥ ద్యూతాదివ్య
సనాసక్తః పరస్త్రీరతిలాలసః ।న దేవాన్నాతిథీన్వృద్ధాన్పిత్రాంశ్చైవ
ద్విజానపి ॥ ౧౬ ॥ అన్యాయకర్తా దుష్టాత్మా పితుర్ద్రవ్యక్షయఙ్కరః ।
అభక్ష్యభక్షకః పాపః సురాపానరతస్సదా ॥ ౧౭ ॥ వేశ్యాకంఠక్షిప్త
బాహుర్భ్రమద్దృష్టిశ్చతుష్పథే । పిత్రా నిష్కాసితో గేహాత్త్వరిత్వా
త్తశ్చ బాన్ధవైః ॥ ౧౮ ॥ స్వదేహభూషణాన్యేవ క్షయం నీతాని తే
న వై । గణికాభిః పరిత్యక్తో నిన్దితశ్చ ధనక్షయాత్ ॥౧౯ ॥ తతశ్చిన్తా
పరో జాతో వస్త్రహీనః క్షుధార్దితః । కింకరోమి క్వ గచ్ఛామి కేనో
పాయేన జీవ్యతే ॥౨౦॥ తస్కరత్వం సమారబ్ధం తత్రైవ నగరే పునః।
గృహీతో రాజపురుషై ర్ముక్తశ్చ పితృగౌరవాత్ ॥ ౨౧ ॥ పునర్బద్ధః
పునర్ముక్తః పునర్ముక్తస్ససంభ్రమైః । ధృష్టబుద్ధి ర్దురాచారో నిబద్ధో
నిగళై ర్దృఢైః ॥ ౨౨ ॥ కశాఘాతై స్తాడితశ్చ పీడితశ్చ పునఃపునః ।
నస్థాతవ్యం హి మన్దాత్మన్ త్వయా మద్దేశగోచరే ॥ ౨౩ ॥ ఏవముక్త్వా
తతో రాజ్ఞా మోచితో దృఢబన్ధనాత్ । నిర్జగామ భయాత్తస్య
గతోఽసౌ గహనం వనమ్ ॥ ౨౪ । క్షుత్తృష్ణాపీడిత శ్చాయ మిత
శ్చేతశ్చ ధావతి । సింహవన్నిజఘానాసౌ (2) మృగసూకరచిత్రలాన్॥
౨౫ ॥ ఆమిషాహారనిరతోవనే తిష్ఠతి సర్వదా । కరే (3) శరాసనం
కృత్వా (4) నిషఙ్గంపృష్ఠ సజ్గతమ్ ॥ ౨౬ ॥ అరణ్యచారిణో హన్తి
పక్షిణశ్చ చతుష్పదాన్ । (5) చకోరాంశ్చ మయూరాంశ్చ కఙ్కాం
స్తిత్తిరి మూషకాన్ ॥ ౨౭ ॥ ఏతానన్యాన్హన్తి నిత్యం ధృష్టధీ
ర్నిర్గతఘృణః । పూర్వజన్మకృతైః పాపైర్నిమగ్నః పాపకర్మభిః ॥౨౮॥
దుఃఖశోకసమావిష్ట శ్చిన్తయంతోఽప్యహర్నిశమ్ । కౌణ్డిన్యస్యాశ్రమ
పదం ప్రాప్తః పుణ్యవశాత్క్వచిత్ ॥ ౨౯ ॥ (6) మాధవే మాసి జా
హ్నవ్యాం కృతస్నానం తపోధనమ్ । ఆససాద ధృష్టబుద్ధి శ్శోకభారేణ
పీడితః ॥ 30 । తద్వస్త్రబిన్దుస్పర్శేన గతపాప్మా హతాశుభః । కౌణ్డి

---

(1) జారకాముకసభానిరతః (2) ఆన్ధ్రభాషాయామ్ లేడి, అడవి
పంది, చిరుతపులి (3) ధనుః (4) తూణీరః. (5) ఆన్ధ్రభాషా
యామ్ వెన్నెలపులుగు రాఁబులుగు (మల్లెజేగురు) తీతువు
పిట్ట (6) వైశాఖే.

న్యస్యాగ్రతస్థిత్వా ప్రత్యువాచ కృతాఞ్జలిః ॥ ౩౧ ॥ ధృష్టబుద్ధిరువాచ ॥ ప్రాయశ్చిత్తం వద బ్రహ్మన్! వినాయత్నేన యద్భవేత్। ఆజన్మకృత పాపస్య నాస్తి విత్తం మమాధునా ॥ ౩౨ ॥ ఋషిరువాచ॥ శృణుష్వైకమనా భూత్వా యేన పాపక్షయస్తవ । వైశాఖస్య సితే పక్షే మోహినీనామ నామతః ॥ ౩౩ ॥ ఏకాదశీవ్రతం తస్యాః కురు మద్వాక్యచోదితః । మేరుతుల్యాని పాపాని క్షయం నయతి దేహినాం॥ ౩౪॥ బహుజన్మార్జితా హ్యేషా మోహినీ సముపోషితా । ఇతి వాక్యం మునేశ్శ్రుత్వా ధృష్టబుద్ధిర్హ్వసన్హృది ॥ ౩౫ ॥ వ్రతం చకారవిధివత్కౌణ్డిన్యస్యోపదేశతః । కృతే వ్రతే నృపశ్రేష్ఠ! హతపాపో బభూవ సః ॥ ౩౬ ॥ దివ్యదేహస్తతో భూత్వా గరుడోపరి సంస్థితః । జగామ వైష్ణవం లోకం సర్వోపద్రవ వర్జితమ్ ॥ ౩౭ ॥ ఇతీదృశంరామచన్ద్ర తమో మోహానికృన్తనమ్ । నాతః పరతరం కిఞ్చిత్త్రైలోక్యే సచరాచరే ॥ ౩౮ ॥ యజ్ఞాదితీర్థదానాని కళాంనార్హన్తిషోడశీమ్ । పఠనాచ్ఛ్రవణాద్రాజన్ గోసహస్రఫలం లభేత్ ॥ ౩౯ ॥

ఇతి శ్రీ కూర్మపురాణే వైశాఖశుక్ల మోహినీనామై

కాదశ్యా మాహాత్మ్యం

సంపూర్ణమ్.

శ్రీ ర స్తు

బ్రహ్మాండ పురాణే

వైశాఖ కృష్ణైకాదశీ అపరా మాహాత్మ్య ప్రారమ్భః

సర్వపాప నివృత్తికథా

యుధిష్ఠిర ఉవాచ ॥ వైశాఖస్యాఽసితే పక్షే కిన్నామైకాదశీ భవేత్ । శ్రోతుమిచ్ఛామి మాహాత్మ్యం తద్వదస్వ జనార్దన! ॥౧॥ శ్రీకృష్ణఉవాచ ॥ సాధు పృష్టం త్వయా రాజన్! లోకానాం హితకామ్యయా । బహుపుణ్యప్రదా హ్యేషా మహాపాతకనాశినీ ॥ ౨ ॥ అపరానామ రాజేన్ద్ర! అపారఫలదాయినీ । లోకే ప్రసిద్ధతాం యాతి అపరాం యస్తు సేవతే ॥ 3 ॥ బ్రహ్మహత్యాభిభూతోఽపి గోత్రహా భ్రూణహా తథా । పరాపవాదవాదీ చ పరస్త్రీరసికోఽపిచ ॥ ౪ ॥ అపరాసేవనాద్రాజన్ విపాప్మా భవతి ధ్రువమ్ । (1) కూటసాక్ష్యం మానకూటం తులాకూటం కరోతి యః ॥ ౫ ॥ కూటవేదం పఠేద్విప్రః కూటశాస్త్రం కరోతి చ । జ్యోతిషీ కూటగణకః కూటాయుర్వేద కో భిషక్ ॥౬॥ కూటసాక్షీ సమా హ్యేతే విజ్ఞేయా నరకౌకసః । అపరాసేవనాద్రాజన్! పాపముక్తా భవన్తితే ॥ ౭ ॥ క్షత్రియః క్షాత్రధర్మం యస్త్యక్త్వా యుద్ధాత్పలాయతే । సయాతి నరకం ఘోరం స్వీయధర్మబహిష్కృతః ॥౮॥ అపరాసేవనాద్రాజన్! పాపం త్యక్త్వా దివం ప్రజేత్ । విద్యామధీత్య యశ్శిష్యో గురునిన్దాం కరోతిచ ॥౯॥ మహాపాతక యుక్తోఽపి నిరయం యాతి దారుణమ్ । అపరాసేవనాత్సోఽపి సద్గతిం ప్రాప్నుయాన్నరః ॥౧౦॥ మహిమానంచాపరాయాః శృణు రాజన్వదామ్యహమ్ [2] పుష్కరత్రితయే స్నాత్వా కార్తిక్యాం యత్ఫలం లభేత్ ॥ ౧౧ ॥ గయాయాం పిణ్డదానేన పితౄణాం తృప్తిదో యథా । సింహస్థితే దేవగురౌ గౌతమీస్నానకో నరః ॥ ౧౨ ॥

---

[1] కూటస్సర్వత్ర కపటః అసత్యరూప ఇతిభావః [2] త్రివిధ పుష్కరప్రవేశకాలేషు

యత్ఫలం సమవాప్నోతి కుమ్భే కేదారదర్శనాత్ । బదర్యాశ్రమయాత్రాయాం తత్తీర్థసేవనా దపి ॥ ౧౩ ॥ యత్ఫలం సమవాప్నోతి కురుక్షేత్రే రవిగ్రహే । గజాశ్వహేమదానాని యజ్ఞే కృత్స్నసువర్ణదః॥ ౧౪॥ తత్ఫలం సమవాప్నోతి అపరాయా వ్రతా న్నరః । అర్ధప్రసూతాం గాం దత్వా సువర్ణం వసుధాం తథా ॥ ౧౫ ॥ నర స్తత్ఫల మాప్నోతి అపరావ్రతసేవనాత్ । పాపద్రుమకుఠారోఽయం పాపేన్ధనదవానలః॥ ౧౬ ॥ పాపాన్ధకార సూర్యోఽయం పాపసారఙ్గకేసరీ । బుద్బుదా ఇవ తోయేషు [1] పుత్తికా ఇవ జన్తుషు ॥ ౧౭ ॥ జాయన్తే మరణాయైవ హ్యేకాదశ్యావ్రతం వినా । అపరాం సముపోష్యైవ పూజయిత్వా త్రివిక్రమమ్ ॥౧౮॥ సర్వపాపవినిర్ముక్తో విష్ణులోకం వ్రజేన్నరః॥ లోకానాం చ హితార్థాయ తవాగ్రే కథితం మయా॥ ౧౯ ॥ పఠనా చ్ఛ్రవణా ద్రాజన్ సర్వపాపైః ప్రముచ్యతే ॥ ౧౯ ॥

ఇతి శ్రీ బ్రహ్మాండపురాణే వైశాఖకృష్ణైకాదశ్యా

అపరానామ్న్యామాహాత్మ్యం

సంపూర్ణమ్.

[1] ఆన్ధ్రభాషాయాం చదలుపురుగులు

శ్రీరస్తు

బ్రహ్మవైవర్తపురాణే

జ్యేష్ఠశుక్లైకాదశ్యా నిర్జలామాహాత్మ్య ప్రారమ్భః

భీమసేనోపవాస కథా

భీమసేనఉవాచ ॥ పితామహ ! మహాబుద్ధే! శృణు మేపరమం వచః । యుధిష్ఠిరశ్చ కున్తీచ తథా ద్రుపదనన్దినీ ॥ ౧ ॥ అర్జునో నకులశ్చైవ సహదేవ స్తథైవచ । ఏకాదశ్యాం నభుఞ్జన్తి కదాచిదపి సువ్రత! ॥౨॥ తేమాం బ్రువన్తివై నిత్యంమాభుఙ్క్ష్వత్వం వృకోదర ! । అహం తా న్బ్రువం తాత ! బుభుక్షా దుస్సహామమ ॥౩॥ దానం దాస్యామి విధివ త్పూజయిష్యామి కేశవమ్ । వినోపవాసం లభ్యేత కథ మేకాదశీ వ్రతమ్ ॥ ౪ ॥ భీమసేన వచశ్శ్రుత్వా వ్యాసో వచనమబ్రవీత్ । వ్యాస ఉవాచ ॥ యది స్వర్గోఽత్యభీష్టస్తే నరకో దుష్ట ఏవచ ॥ ౫ ॥ ఏకాదశ్యాం నభోక్తవ్యం పక్షయో రుభయోరపి । భీమసేనఉవాచ ॥ పితామహ ! మహాబుద్ధే ! కథయామి తవాగ్రతః ॥ ౬ ॥ ఏకభుక్తేన శక్తోఽహ ముపవాసః కుతోమునే! । వృకనామాపి యోవహ్ని స్ససదా జఠరేమమ ॥ ౭ ॥ అతీవార్థం యదాశ్నామి తదా సముపశామ్యతి । ఏకం శక్తో స్మ్యహం కర్తుం చోపవాసం మహామునే! ॥ ౮ ॥ యేనైవ ప్రాప్యతేస్వర్గ స్తత్కరోమి యథాతథమ్ । తదేకం వద నిశ్చిత్య యేన శ్రేయోఽహ మాప్నుయామ్ ॥ ౯ ॥ వ్యాసఉవాచ ॥ శ్రుతా మీమానవా ధర్మా వైదికాశ్చ శ్రుతా స్త్వయా । కలౌయుగే నశక్యాస్తే తే వై కర్తుం నరాధిప ॥ ౧౦ ॥ సుఖోపాయం చాల్పధన మల్పక్లేశం మహాఫలమ్ । పురాణానాం చ సర్వేషాం సారభూతం వదామి తే ॥ ౧౧ ॥ ఏకాదశ్యాం న భుఞ్జీత పక్షయో రుభయోరపి । ఏకాదశ్యాం న భుఙ్క్తే యో నయాతి నరకం తు సః ॥౧౨॥ వ్యాసస్య వచనం శ్రుత్వా కమ్పితోఽశ్వత్థపత్రవత్ ॥ భీమసేనో మహాబాహుర్భీతో వాక్య మభాషత ॥ ౧౩ ॥ భీమసేనఉవాచ ॥ పితామహ! నశక్తోఽహముపవాసే కరోమి కిమ్ ॥ తత్తో బహుఫలం బ్రూహి వ్రతమేకం మమ ప్రభో !॥

౧౪॥ వ్యాసఉవాచ ॥ వృషస్థే మిథునస్థే వా శుక్లాహ్యేకాదశీభవేత్ । జ్యేష్ఠమాసే ప్రయత్నేన సోపోష్యా జలవర్జితా ॥ ౧౫ ॥ స్నానే చాచమనే చైవ వర్జయిత్వోదకం బుధః ॥ మాషమాత్రసువర్ణస్య యత్ర మజ్జతి వై మణిః ॥౧౬॥ ఏతదాచమనం ప్రోక్తం పవిత్రం కాయశోధనమ్ । గోకర్ణకృతహస్తేన మాషమాత్రం జలం పిబేత్ ॥౧౭॥ తస్మాన మధికం పీత్వా సురాపానసమంభవేత్ ॥ ఉపయుంజీతనైవాన్యం వ్రతభఙ్గోఽ న్యథా భవేత్ ॥ ౧౮॥ ఉదయా దుదయం యావ ద్వర్జయిత్వా తథోదకమ్ । అప్రయత్నా దవాప్నోతి ద్వాదశ ద్వాదశీఫలమ్ ॥ ౧౯ ॥ ప్రభాతే విమలే జాతే ద్వాదశ్యాం స్నానమాచరేత్ । జలంసువర్ణం దత్వాచ ద్విజాతిభ్యో యథావిధి ॥ ౨౦ ॥ భుంజీత కృత కృత్యస్తు బ్రాహ్మణైః సహితో [1] వశీ । ఏవంకృతే తు యత్పుణ్యం భీమసేన శృణుష్వ తత్ ॥ ౨౧ ॥ సంవత్సరస్యయా మధ్యే హ్యేకాదశ్యోభవన్తివై । తాసాం ఫల మవాప్నోతి అత్ర మే నాస్తి సంశయః ॥ ౨౨ ॥ ఇతి మాం కేశవః ప్రాహ శఙ్ఖ చక్రగదాధరః । సర్వ ధర్మాన్పరిత్యజ్య మామేకం శరణం వ్రజ ॥ ౨౩ ॥ ఏకాదశ్యాం నిరాహారాన్నరః పాపాత్ప్రముచ్యతే । ద్రవ్యశుద్ధిః కలౌ నాస్తి సంస్కారస్స్మృత ఏవచ ॥ ౨౪॥ వైదికశ్చ కుత శ్చాస్తే ప్రాప్తేదుష్టే కలౌయుగే । కిన్తుతే బహునోక్తేన వాయుపుత్ర । పునఃపునః ॥ ౨౫ ॥ ఏకాదశ్యాం నభుంజీత పక్షయో రుభయోరపి । ఏకాదశ్యాం సితేపక్షే జ్యేష్ఠస్యోదకవర్జితమ్ ॥ ౨౬ ॥ ఉపోష్య ఫలమాప్నోతి తచ్ఛృణుష్వ వృకోదర ! । సర్వతీర్థేషు యత్పుణ్యం సర్వదానేషు యత్ఫలమ్ ॥౨౭॥ తత్ఫలం సమవాప్నోతి ఇమాం కృత్వా వృకోదర ! । సంవత్సరేచ యాశ్చస్యు శ్శుక్లాః కృష్ణా వృకోదర ! ॥౨౮ ॥ ఉపోషితా స్తాస్సర్వా స్స్యురేకాదశ్యోన సంశయః । ధనధాన్యవహాయుర్దాః పుత్రారోగ్య ఫలప్రదాః ॥ ౨౯ ॥ ఉపోషితా నరవ్యాఘ్ర! ఇతి సత్యం వదామి తే । యమదూతా మహాకాయాః కరాళాః కృష్ణపిఙ్గళాః ॥ ౩౦ ॥ దణ్డపాశధరా రౌద్రా నోపసర్పన్తితం నరమ్ ।పీతామ్బరధరా స్సౌమ్యా శ్చక్రహస్తా మనోజవాః ॥ ౩౧ ॥ అన్తకాలే నయన్త్యేవ మానవం వైష్ణవీం

---

[1] జితేంద్రియః

పురీమ్ । తస్మాత్సర్వప్రయత్నేన సోపోష్యోదకవర్జితా ॥ ३२ ॥ [1] జలధేనుం తథాదత్వా సర్వపాపైః ప్రముచ్యతే। ఇతి శ్రుత్వా తదా చక్రుః పాండవా జనమేజయ ! ॥ ३३ ॥ తథాత్వమపి భూపాల! సోపవాసార్చనం హరేః । కురు త్వం చ ప్రయత్నేన సర్వపాప ప్రశాన్తయే ॥ ३४ ॥ కరిష్యామ్యద్య దేవేశ ! జలవర్జ ముపోషణమ్। భోక్ష్యే పరేఽహ్ని దేవేశ ! హ్యన్నం వా తవవాసరాత్ ॥ ३५ ॥ ఇత్యుచ్చార్య తతోమన్త్ర ముపవాసపరో భవేత్ । సర్వపాపవినాశాయ శ్రద్ధాదమ సమన్వితః ॥ ३६ ॥ మేరుమన్దరమానంతు స్త్రియోఽథ పురుషస్య వా । సర్వం తద్భస్మతాం యాతి ఏకాదశ్యాః ప్రభావతః ॥ ३७ ॥ సకాఞ్చనః ప్రదాతవ్యో ఘటోవస్త్రేణ సంయుతః । తోయస్య నియమం తస్యాం కురుతేవైసపుణ్యాభాక్ ॥ ३८ ॥ పలకోటిసువర్ణస్య యామే యామేఽశ్నుతే ఫలమ్ । స్నానం దానం జపం హోమం యదస్యాం కురుతే నరః ॥ ३९॥ తత్సర్వం చాక్షయం ప్రోక్త మేతత్కృష్ణస్యభాషితమ్ । కింవా పరేణ ధర్మేణ నిర్జలైకాదశీ నృప ! ॥ ४०॥ ఉపోషితాచ విధివద్వైష్ణవం పద మాప్నుయాత్ । సువర్ణ మన్నం వాసాంసి యదస్యాం సంప్రదీయతే ॥ ४१ ॥ తస్యైవ చ కురుశ్రేష్ఠ! సర్వంచాప్యక్షయం భవేత్ । ఏకాదశీదినే యోఽన్నం భుఙ్క్తే పాపం భునక్తిసః॥ ४२॥ ఇహలోకే సచాణ్డాలో మృతః ప్రాప్నోతి దుర్గతిమ్ । యే ప్రదాస్యన్తి దానాని ద్వాదశీం సముపోష్యచ ॥ ४३ ॥ జ్యేష్ఠమాసేసితే పక్షే ప్రాప్స్యన్తి పరమం పదమ్ । బ్రహ్మహా మద్య ప (2) స్తేనో గురుద్వేష్టా సదా (3) నృతీ ॥ ४४ ॥ ముచ్యన్తే పాతకైస్సర్వై ర్ద్వాదశ్యామై రుపోషితా । విశేషం శృణు కౌన్తేయ నిర్జలైకాదశీదినే । ४५ ॥ యత్కర్తవ్యం నరై స్త్రీభి శ్శ్రద్ధాదమసమన్వితైః । జలశాయీ తు సంపూజ్యో దేయాధేనుశ్చ తన్మయీ ॥ ४६ ॥ ప్రత్యక్షం వానృపశ్రేష్ఠ! ఘృతధేను మథాపివా । దక్షిణాభిశ్చ శ్రేష్ఠాభిర్మిష్టాన్నైశ్చ పృథగ్విధైః ॥४७॥ తోషణీయాః ప్రయత్నేన ద్విజా ధర్మభృతాంవర। తుష్టో భవతివై క్షిప్రం తైస్తుష్టై ర్మోక్షదోహరిః ॥४८ ॥ ఆత్మద్రోహః కృతస్తైస్తు యైరేషా సముపోషితా । పాపాత్మానో దురాచారా దుష్టాస్తే

(1) జలస్థితధేనుం (2) చోరః [3] అసత్యవాదీ

నాత్రసంశయః ॥ ౪౯ ॥ కులానాం చ శతం సాగ్ర మనాచారరతం సదా ॥ ఆత్మనాసహ సన్నీతం వాసుదేవస్య మన్దిరమ్ ॥ ౫౦ ॥ శాన్తై ర్దానపరై శ్చైవ అర్చద్భి శ్చ తథాహరిమ్ । కుర్వద్భి ర్జాగరం రాత్రౌ యైర్నరై స్సముపోషితా ॥ ౫౧ ॥ అన్నం పానం తథా గావో వస్త్రం శయ్యాసనం శుభమ్ కమణ్డలు స్తథా ఛత్రం దాతవ్యం నిర్జలాదినే॥౫౨॥ ఉపానహౌ చయో దద్యా [1] త్పాత్రభూతే ద్విజోత్తమే । స సౌవర్ణేన యానేన స్వర్గలోకం వ్రజే ద్ధ్రువమ్ ॥ ౫౩ ॥ యశ్చేమాం శృణుయా ద్భక్త్యా యశ్చాపి పరికీర్తయేత్ । ఉభౌ తౌ స్వర్గతౌ స్యాతాం నాత్ర కార్యా విచారణా ॥ ౫౪ ॥ యత్ఫలం తు [2] సినీవాల్యాం రాహుగ్రస్తే దివాకరే । కృత్వా శ్రాద్ధం లభేన్మర్త్య స్తదస్యా శ్శ్రవణాదపి ॥౫౫॥ నియమంచ ప్రకుర్వీత దన్తధావన పూర్వకమ్ । ఏకాదశ్యాం నిరాహారో వర్జయిష్యామి వై జలమ్ ।౫౬॥ కేశవ ప్రీణనార్థాయ అన్యదాచమనాదృతే । ద్వాదశ్యాం దేవదేవేశః పూజనీయ స్త్రివిక్రమః ॥ ౫౭ ॥ గన్ధపుష్పై స్తథాదీపై ర్వారిభిః ప్రీణయేద్ధరిమ్ । పూజయిత్వా విధానేన మన్త్రమేనముదీరయేత్ ॥ ౫౮॥ దేవదేవ! హృషీకేశ! సంసారార్ణవతారక! । ఉదకుమ్భప్రదానేన నయ మాం పరమాంగతిమ్ ॥ ౫౯ ॥ తతః కుమ్భాః ప్రదాతవ్యా బ్రాహ్మణేభ్యస్స్వశక్తితః । సాన్నా వస్త్రయుతా భీమ! ఛత్రోపానత్ఫలాన్వితాః ॥౬౦॥ దానాన్యన్యాని దేయాని జలధేనుర్విశేషతః । భోజయిత్వా తతో విప్రా న్స్వయంభుంజీత వాగ్యతః ॥ ౬౧ ॥ ఏవం యః కురుతే పూర్ణాం ద్వాదశీం పాపనాశినీమ్ । సర్వపాప వినిర్ముక్తః పదం గచ్ఛత్య [3] నామయమ్ ॥౬౨॥ తతః ప్రభృతి భీమేన కృతా హ్యేకాదశీ శుభా । పాణ్డవద్వాదశీనామ్నా లోకేఖ్యాతా బభూవ హ ॥౬౩॥

ఇతి శ్రీ బ్రహ్మవైవర్తపురాణే జ్యేష్ఠశుక్ల
నిర్జలైకాదశ్యా మాహాత్మ్యం
సంపూర్ణమ్.

---

[1] యోగ్యే [2] అమావాస్యాయామ్ [3] వికారరహితమ్ నిత్యమిత్యర్థః.

శ్రీరస్తు

బ్రహ్మవైవర్తపురాణే

జ్యేష్ఠకృష్ణైకాదశీ యోగినీ మాహాత్మ్యప్రారమ్భః.

హేమమాలినః కుష్ఠవ్యాధినివృత్తి కథా

యుధిష్ఠిర ఉవాచ ॥ జ్యేష్ఠశుక్లే నిర్జలాయా మాహాత్మ్యంవై శ్రుతం మయా । జ్యేష్ఠస్య కృష్ణపక్షే తు కిన్నామైకాదశీభవేత్ ॥౧॥ కథయస్వ ప్రసాదేన మధుమాగ్రే మసూదన! శ్రీకృష్ణ ఉవాచ ॥ వ్రతానాముత్తమం రాజన్! కథయామి తవాగ్రతః ॥ ౨ ॥ సర్వపాపక్షయకరం భుక్తిముక్తిప్రదాయకమ్। జ్యేష్ఠస్యకృష్ణపక్షేతు యోగినీ నామ నామతః ॥ ౩ ॥ ఏకాదశీ నృపశ్రేష్ఠ! మహాపాతకనాశినీ । సంసారార్ణవమగ్నానాం పోతరూపా సనాతనీ ॥ ౪ ॥ జగత్రయే సారభూతా యోగినీతి నరాధిప! । కథయామి కథాం తస్యాః పౌరాణీం పాపహారిణీమ్ ॥ ౫ ॥ అలకాధిపతి ర్నామ్నా కుబేర శ్శివపూజకః । తస్యాసీ(1)త్పుష్పవటుకో హేమమాలీతినామతః ॥౬॥ తస్యపత్నీ సురూపా చ విశాలాక్షీతి నామతః । స తస్యాం స్నేహసంయుక్తః కామపాశవశం గతః ॥ ౭ ॥ మానసా త్పుష్పనిచయ మానీయ స్వగృహే స్థితః । పత్నీప్రేమసమాయుక్తో న కుబేరాలయం గతః ॥ ౮ ॥ కుబేరో దేవసదనే కరోతి శివపూజనమ్ । మధ్యాహ్నసమయే రాజన్! పుష్పాణి ప్రసమీక్షతే ॥ ౯ ॥ హేమమాలీ స్వభవనే రమతే కాన్తయా సహ । యక్షరాట్ప్రత్యువాచాథ కాలాతిక్రమకోపితః ॥ ౧౦ ॥ కస్మాన్నాయాతి భో యక్షా! హేమమాలీ దురాత్మవాన్ । నిశ్చయః క్రియతా మస్య ప్రత్యువాచ పునఃపునః ॥ ౧౧ ॥ యక్షా ఊచుః॥ వనితాకాముకో గేహే రమతే స్వేచ్ఛయా నృప! తేషాం వాక్యం సమాకర్ణ్య కుబేరః కోపపూరితః ॥ ౧౨ ॥ ఆహ్వాయామాస తంతూర్ణం వటుకం హేమమాలినమ్ । జ్ఞాత్వా కాలాత్యయం సోపి భయవ్యాకులలోచనః ॥ ౧౩ ॥ ఆజ

---

(1) పుష్పవనరక్షకః

గామ నమస్కృత్య కుబేరస్యాగ్రతస్స్థితః । తం దృష్ట్వా ధనదః క్రుద్ధః కోపసంరక్తలోచనః ॥ ౧౪ ॥ ప్రత్యువాచ రుషావిష్టః కోపాత్ప్రస్ఫురితాధరః ॥ ధనదఉవాచ ॥ రేపాప! దుష్ట! దుర్వృత్త! కృతవాన్దేవహేళనమ్ ॥ ౧౫ ॥ అతో భవ శ్విత్రియుక్తో వియుక్తః కాన్తయాసదా। అస్మాత్స్థానా దపధ్వస్తో గచ్ఛ స్థాన మథాధమమ్ ॥ ౧౬ ॥ ఇత్యుక్తం వచనంతేన తస్మాత్స్థానాత్పపాత సః।మహాదుఃఖాభిభూతశ్చ కుష్ఠైః పీడిత విగ్రహః ॥ ౧౭ ॥ నవై తోయం న భక్ష్యం చ వనే రాత్రౌ లభత్యసౌ । నసుఖం దివసే తస్య ననిద్రాం లభతే నిశి ॥ ౧౮ ॥ ఛాయాయాం పీడితతను ర్నిదాఘేఽత్యన్తపీడితః । శివపూజా ప్రభావేన స్మృతిస్తస్య నలుప్యతే ॥ ౧౯ ॥ పాతకేనా భిభూతోపి పూర్వం కర్మస్మరత్య సౌ । భ్రమమాణ స్తతో గచ్ఛ ద్ధిమాద్రిం పర్వతోత్తమమ్। ౨౦॥ తత్రా పశ్యన్మునివరం మార్కణ్డేయం తపోనిధిమ్ । యస్యాయుర్విద్యతే రాజన్! బ్రహ్మణో దినసప్తకమ్ ॥ ౨౧ ॥ ఆశ్రమం స గతస్తస్య ఋషే ర్బ్రహ్మసదస్సమమ్। వవన్దే చరణౌ తస్య దూరతః పాపకర్మకృత్ ॥ ౨౨॥ మార్కణ్డేయో మునివరో దృష్ట్వాతంకుష్ఠినంతదా। పరోపకరణార్థాయ సమాహూయేద మబ్రవీత్ ॥ ౨౩ ॥ మార్కణ్డేయ ఉవాచ ॥ కస్మాత్కుష్ఠాభిభూత స్త్వంకుతో నిన్ద్యతరో హ్యసి। ఇత్యుక్తః ప్రత్యువాచేత్థం మార్కణ్డేయేన ధీమతా ॥ ౨౪ ॥ హేమమాల్యువాచ॥ యక్షరాజస్యా నుచరో హేమమాలీతి నామతః । మానసా త్పుష్పనిచయ మానీయ ప్రత్యహం మునే ॥ ౨౫ ॥ శివపూజనవేళాయాం కుబేరాయ సమర్పయే । ఏకస్మి న్దివసే కాలలోపశ్చ విహితో మయా ॥ ౨౬॥ పత్నీసౌఖ్య ప్రసక్తేన కామవ్యాకులచేతసా ।తతః క్రుద్ధేన శప్తోఽహం రాజరాజేన వైమునే! ॥ ౨౭ ॥ కుష్ఠాభిభూతస్సఞ్జాతో (1) విభక్తః కాన్తయా సహ।అధునా తవ సాన్నిధ్యం ప్రాప్తోఽస్మి శుభకర్మణా ॥ ౨౮॥ సతాం స్వభావతశ్చిత్తంపరోపకరణక్షమమ్। ఇతి జ్ఞాత్వామునిశ్రేష్ఠ! శాధిమాం చ (2) కృతైనసమ్॥ ౨౯ ॥ మార్కణ్డేయఉవాచ॥ త్వయా సత్యమిహ ప్రోక్తం నాసత్యం భాషితం యతః । అతోవ్రతోపదేశం తే కరిష్యామిశుభప్రదమ్ ॥౩౦॥

(1) వియుక్తః (2) పాపినమ్.

జ్యేష్ఠస్య కృష్ణపక్షేతు త్వం యోగినీవ్రత మాచర । అస్య వ్రతస్య
పుణ్యేన కుష్ఠాత్త్వం ముచ్యసే ధ్రువమ్ ॥ ౩౧ ॥ ఇతివాక్యం మునేః శ్రు
త్వా దణ్డవ త్పతితో భువి । ఉత్థాపితశ్చ మునినా బభూవాతీవ హర్షితః॥
౩౨॥ మార్కణ్డేయోపదేశేన కృతం తేన వ్రతోత్తమమ్ । తద్వ్రతస్య
ప్రభావేన దేవరూపో బభూవసః ॥ ౩౩ ॥ సంయోగం కాన్తయా లేభే
బుభుజే సౌఖ్య ముత్తమమ్। ఈదృగ్విధం నృపశ్రేష్ఠ కథితం యోగినీ
వ్రతమ్ ॥ ౩౪ ॥ అష్టాశీతిసహస్రాణి ద్విజా న్భోజయతే తు యః ।
తత్ఫలం సమవాప్నోతి యోగినీ వ్రతకృ న్నరః ॥ ౩౫ ॥ మహాపాప
ప్రశమనీ మహాపుణ్య ఫలప్రదా । జ్యేష్ఠే.కృష్ణైకాదశీచ కథితాయో
గినీ నృప ॥౩౬॥

ఇతి శ్రీ బ్రహ్మవైవర్తే జ్యేష్ఠ కృష్ణైకాదశ్యా

యోగినీనామ్న్యా మాహాత్మ్యం

సంపూర్ణమ్.

శ్రీ ర స్తు

శ్రీ భ వి ష్యో త్త ర పు రా ణే

ఆషాఢశుక్లైకాదశీ పద్మా మాహాత్మ్య ప్రారమ్భః.

మాన్ధాతృరాజర్షి కథా, చాతుర్మాస్యమాహాత్మ్యమ్

యుధిష్ఠిర ఉవాచ ॥ ఆషాఢస్య సితే పక్షే కిన్నామైకాదశీ
భవేత్ । కో దేవః కో విధి స్తస్యా ఏత దాఖ్యాహి కేశవ ॥౧॥ శ్రీకృష్ణ
ఉవాచ ॥ కథయామి మహీపాల! కథా మాశ్చర్య కారిణీమ్ ॥ కథ
యామాస యాం బ్రహ్మా నారదాయ మహాత్మనే ॥౨॥ నారదఉవాచ॥
కథయస్వ ప్రసాదేన విష్ణో రారాధనాయ మే । ఆషాఢశుక్లపక్షే తు
కిన్నామైకాదశీ భవేత్ ॥ ౩ ॥ బ్రహ్మోవాచ । వైష్ణవోసి మునిశ్రేష్ఠ!
సాధు పృష్టం కలిప్రియ। నాతః పరతరం లోకే పవిత్రం హరివాసరాత్॥
౪॥ కర్తవ్యంతు ప్రయత్నేన సర్వపాపా పనుత్తయే । తస్మాత్తేఽహం
ప్రవక్ష్యామి శుక్ల ఏకాదశీవ్రతమ్ ॥ ౫ ॥ ఏకాదశ్యావ్రతం పుణ్యం
పాపఘ్నం సర్వకామదమ్ । నకృతం యైర్నరై ర్లోకే తేనరా (1) నిర
యైషిణః ॥ ౬ ॥ పద్మా నామేతి విఖ్యాతా నభస్యైకాదశీసితా । హృ
షీకేశప్రీతయే తు కర్తవ్యం వ్రతముత్తమమ్ ॥ ౭ ॥ కథయామి తవా
గ్రేఽహం కథాం పౌరాణికీం శుభామ్ ।యస్యాశ్శ్రవ మాత్రేణ మహా
పాపం ప్రణశ్యతి ॥ ౮ ॥ మాన్ధాతానామ రాజర్షి ర్వివస్వద్వంశసంభవః।
బభూవ చక్రవర్తీ స సత్యసన్ధః ప్రతాపవాన్ ॥ ౯ ॥ ధర్మతః పాలయా
మాస ప్రజాః పుత్రాన్ నివౌరసాన్ । నతస్య రాజ్యే దుర్భిక్షం నాధయో
వ్యాధయ స్తథా ॥ ౧౦ ॥ (2) నిరాతఙ్కాః ప్రజా స్తస్య ధనధాన్య సమ
న్వితాః । నాన్యాయోపార్జితం ద్రవ్యం కోశే తస్య మహీపతేః ॥ ౧౧ ॥
తస్యైవం కుర్వతో రాజ్యం బహువర్షగణో గతః । అథో కదాచి
త్సంప్రాప్తే విపాకే పాపకర్మణః ॥ ౧౨ ॥ వర్షత్రియం తద్విషయే నవ
వర్ష (3) వలాహకః । తేనో ద్విగ్నాః ప్రజా స్తత్ర బభూవుః క్షుధయా

---

(1) నరకగామినః (2) వ్యాధిరహితాః (3) మేఘః.

ర్జితాః ॥ ౧౩ ॥ స్వాహాస్వధావషట్కార వేదాధ్యయనవర్జితాః ।
బభూవు ర్విషయా స్తస్య సస్యాభావేన పీడితాః ॥ ౧౪ ॥ అథ ప్రజా
స్సమాగత్య రాజాన మిద మబ్రువన్ । శ్రూయతాం వచనం రాజన్!
ప్రజానాం హితకారకమ్ ॥ ౧౫ ॥ ఆపోనారా ఇతిప్రోక్తాః పురాణేషు
మనీషిభిః । అయనం తా భగవత స్తేన నారాయణ స్స్మృతః ॥ ౧౬ ॥
పర్జన్యరూపీ భగవాన్ విష్ణుస్సర్వగత స్సదా । స ఏవం కురుతే వృష్టిం
వృష్టే రన్నం తతః ప్రజాః ॥ ౧౭ ॥ తదభావేన నృపతే! భయంగచ్ఛ
న్తివై ప్రజాః । తథా కురునృపశ్రేష్ఠ! యోగక్షేమో యథా భవేత్ ॥
౧౮ ॥ రాజోవాచ ॥ సత్యముక్తం భవద్భిశ్చ నమిథ్యాభిహితం వచః ।
అన్నం బ్రహ్మమయం ప్రోక్త మన్నేసర్వం ప్రతిష్ఠితమ్ ॥ ౧౯ ॥
అన్నాద్భవన్తి భూతాని జగదన్నేన వర్తతే । ఇత్యేవం శ్రూయతే
లోకే పురాణే బహువిస్తరే ॥ ౨౦ ॥ నృపాణా మపచారేణ ప్రజానాం
పీడనం భవేత్ । నాహం పశ్యామ్యాత్మకృతం దోషం బుధ్యా విచార
యన్ ॥ ౨౧ ॥ తథాపి ప్రయతిష్యామి ప్రజానాం హితకామ్యయా ॥
ఇతికృత్వా మతింరాజాఽపరిమేయ బలాన్వితః ॥ ౨౨॥ నమస్కృత్య
విధాతారం జగామ గహనం వనమ్ । చచార మునిముఖ్యానా మాశ్ర
మాం స్తపసైధితాన్ ॥౨౩॥ దదర్శాథ బ్రహ్మసుత మృషి మఙ్గిరసంనృ
పః । తేజసా ద్యోతితదిశం ద్వితీయ మివ పద్మజమ్ ॥౨౪॥ తం దృష్ట్వా
హర్షతో రాజా హ్యవతీర్య చ వాహనాత్ । నమశ్చక్రేఽస్య చరణౌ
కృతాఞ్జలిపుటో వశీ ॥ ౨౫ ॥ మునిస్త (1) మభినన్ద్యాథ స్వస్తివాచ
న పూర్వకమ్ । పప్రచ్ఛ కుశలం రాజ్యే సప్తస్వఙ్గేషు భూపతేః ॥
౨౬ ॥ నివేదయిత్వా కుశలం పప్రచ్ఛాఽనామయం నృపః । తతశ్చ
మునినా రాజా పృష్టో గమనకారణమ్ ॥ ౨౭ ॥ అబ్రవీన్మునిశార్దూలం
స్వస్యాగమనకారణమ్ ॥ రాజోవాచ ॥ భగవన్! ధర్మవిధినామమ
పాలయతో మహీమ్ ॥ ౨౮ ॥ అనావృష్టి స్సంప్రవృత్తా నాహం
వేద్మ్యత్ర కారణమ్ । సంశయచ్ఛేద నార్థోత్రహ్యాగతోహం తవాన్తి
కమ్ ॥ ౨౯ ॥ యోగక్షేమవిధానేన ప్రజానాం కురు (2) నిర్వృతిమ్ ।
ఋషిరువాచ॥ ఏతత్కృతయుగం రాజన్! యుగానా ముత్తమం

(1) ప్రశస్య, సంశ్లాఘ్యేతిభావః. (2) సుఖమ్.

స్మృతమ్ ॥30॥ అత్రబ్రిహ్మోత్తరా లోకాధర్మశ్చాత్ర చతుష్పదః ।
అస్మిన్యుగే తపోయుక్తా బ్రాహ్మణా నేతరేజనాః ॥ 31 ॥ విషయే
తవ రాజేన్ద్ర! వృషలో య త్తపస్యతి । అకార్యకరణా త్తస్య నవర్షతి
వలాహకః ॥ 32 ॥ కురు తస్య వధేయత్నం యేన దోషః ప్రశామ్యతి॥
రాజోవాచ ॥ నాహమేనం వధిష్యామి తపస్యంత మనాగసమ్ ॥ 33 ॥
ధర్మోపదేశం కథయహ్యు (1) పసర్గవినాశకమ్ । ఋషిరువాచ ॥ య
ద్యేవం తర్హి నృపతే! కురుష్వైకాదశీవ్రతమ్ ॥ 34 ॥ శుచిమాసే సితే
పక్షే పద్మానామేతివిశ్రుతా । తస్యాః వ్రతప్రభావేన సువృష్టి ర్భవితా
ధ్రువమ్ ॥ 35 ॥ సర్వసిద్ధిప్రదా హ్యేషా సర్వోపద్రవనాశినీ । అస్యా
వ్రతం కురునృప! సప్రజ స్సపరిచ్ఛదః ॥ 36 ॥ ఇతి వాక్యం మునే
శ్శ్రుత్వా రాజా స్వగృహ మాగతః । ఆషాఢమాసే సంప్రాప్తే పద్మా
వ్రత మథాకరోత్ ॥ 37 ॥ ప్రజాభి స్సహ సర్వాభి శ్చాతుర్వర్ణ్యై
సమన్వితః । ఏవం కృతేవ్రతేరాజ న్ప్రావర్ష ద్వలాహకః ॥38॥ జలేనప్లా
వితా భూమి రభవ త్సస్యమాలినీ । హృషీకేశ ప్రసాదేన జనా స్సౌ
ఖ్యం ప్రపేదిరే ॥ 39॥ ఏతస్మా త్కారణాదేవ కర్తవ్యం వ్రతము
త్తమమ్ । భుక్తిముక్తిప్రదం చైవ లోకానాం సుఖదాయకమ్ ॥ 40 ॥
పఠనా చ్ఛ్రవణా దస్యాః స్సర్వపాపైః ప్రముచ్యతే । ఇయ మేకాదశీ
రాజన్! శయనీ త్యభిధీయతే ॥41॥ విష్ణోః ప్రీసాదసిద్ధ్యర్థమస్యాంచ
శయనవ్రతమ్ । కర్తవ్యం రాజశార్దూల జనై ర్మోక్షేచ్ఛుభి స్సదా ॥
42॥ చాతుర్మాస్య వ్రతారమ్భో౽ ప్యస్యామేవ విధీయతే ॥ యుధి
ష్ఠిర ఉవాచ ॥ కథం కృష్ణ! ప్రకర్తవ్యం శ్రీవిష్ణో శ్శయనవ్రతమ్ ॥43॥
త ద్బ్రూహి కృపయా దేవ! చాతుర్మాస్యవ్రతాని చ। శ్రీకృష్ణ ఉవా
చ॥ శృణు పార్థ! ప్రవక్ష్యామి గోవిన్దశయనవ్రతం ॥ 44 ॥ చాతుర్మా
స్యే చ యా న్యుక్తా న్యాసం స్తాని వ్రతాని చ। కర్కరాశిగతే సూర్యే
శుచౌ శుక్లేతు పక్షకే ॥ 45 ॥ ఏకాదశ్యాం జగన్నాథం స్వాపయే
న్మధుసూదనం । తులారాశి స్థితే తస్మిన్ పునరుత్థాపయే ద్ధరిం ॥46॥
అధిమాసేపి పతితే ఏష ఏవవిధిః క్రమాత్। నాన్యథా స్వాపయే ద్దేవం
నచైవో త్థాపయేద్ధరిం ॥ 47 ॥ ఆషాఢస్య సితే పక్షే ఏకాదశ్యాముపో

(1) అనావృష్టిరూపోత్పాతనివారకమ్.

షితః । చాతుర్మాస్య వ్రతానాంతు కుర్వీత పరికల్పనమ్ ॥ ౪౮ ॥ ఏవం
చ ప్రతిమాం విష్ణోః స్థాపయిత్వా యుధిష్ఠిర ! స్నాపయేత్ప్రతిమాం
విష్ణోశ్శఙ్ఖచక్ర గదాధరాం ॥ ౪౯ ॥ పీతామ్బరధరాం సౌమ్యాం
పర్యఙ్కే వైసితే శుభే ।సితవస్త్ర సమచ్ఛన్నే సోపధానే యుధిష్ఠిర! ॥
౫౦॥ ఇతిహాస పురాణజ్ఞో బ్రాహ్మణో వేదపారగః । స్నాపయిత్వా
దధిక్షీర ఘృతక్షౌద్ర (1) సితాదిభిః ॥ ౫౧॥ సమాలేప్య శుభైర్గన్ధై
ర్ధూపైర్దీపైశ్చ భూరిశః । పూజయేత్కుసుమైశ్శస్తై ర్మన్త్రేణా
నేనపాణ్డవ ! ॥ ౫౨ ॥ శాయితస్త్వం హృషీకేశ! పూజయిత్వా శ్రియా
సహ ।ప్రసాదం కురు దేవేశ ! లక్ష్మ్యాసహజనార్దన ! ॥౫౩॥ సుప్తేత్వయి
జగన్నాథ ! జగత్సుప్తం చరాచరం । ఏవంతాం ప్రతిమాం విష్ణోః
స్థాపయిత్వా యుధిష్ఠిర ! ॥ ౫౪॥ తస్యా ఏవాగ్రత స్థిత్వా గృహ్ణీయా
న్నియమాన్నరః । చత్వారో వార్షికా న్మాసా న్దేవస్యోత్థాపనా
వధి ॥౫౫॥ ప్రాతస్సన్ధ్యాదికం సర్వం నిత్యకర్మసమాప్య చ । గృహీష్యే
నియమా న్శ్రద్ధా న్నిర్విఘ్నం కురు మే ప్రభో ! ॥ ౫౬ ॥ ఇతిసంప్రార్థ్య
దేవేశం ప్రహ్వస్సం శుద్ధమానసః । స్త్రీర్వా నరో వా మద్భక్తో ధర్మా
ర్థంచ ధృతవ్రతః ॥౫౭ ॥ గృహ్ణీయా న్నియమానేతా న్దన్తధావన
పూర్వకం । వ్రతప్రారమ్భకాలాస్తు ప్రోక్తాః పఞ్చైవ విష్ణునా ॥ ౫౮ ॥
ఉపక్రమం చతుర్మాస వ్రతానాంచ నరైశ్శుచౌ । ఏకాదశీ ద్వాదశీ చ
పూర్ణిమాచ తథాష్టమీ ॥ ౫౯ ॥ కర్కటాచైవ సఙ్క్రాన్తి స్తేషు కుర్యా
ద్యథావిధి । చతుర్థా గృహ్యవై చీర్ణం చాతుర్మాస్యవ్రతం నరః ॥౬౦॥
కార్తికే శుక్లపక్షే తు ద్వాదశ్యాం తత్సమాపయేత్ । తేషాం ఫలాని
వక్ష్యామి కర్తౄణాం తే పృథక్పృథక్ ॥ ౬౧ ॥ ఆషాఢే శుక్లపక్షే
తు ఏకాదశ్యా ముపోషితః । చాతుర్మాస్యవ్రతం కుర్యా ద్యత్కిఞ్చి
దవనీపతే! ॥౬౨॥ నాన్యథా చాబ్దకం పాపం వినిహన్తి ప్రయత్నతః ।
నశైశవం నమాఢ్యాం చ శుక్రగుర్వో ర్నవార్ధకం ॥ ౬౩ ॥ (2) ఖణ్డత్వే
చిన్తయేదాదౌ చాతుర్మాస్యవిధౌ నరః । ఖణ్డాఙ్గవ్యాపి మాన్తర్యో
యద్యఖణ్డా భవేత్తిథిః ॥ ౬౪ ॥ అశుచిర్వా శుచిర్వాపి యది స్త్రీ
యదివా పుమాన్ ।వ్రతమేకం నరః కృత్వా ముచ్యతే సర్వపాతకైః।

---

(1) శర్కరాదిద్రవ్యైః. (2) ఖణ్డే, ఏకాదశ్యాదేస్తిథేః.

౬౫ ॥ అసఙ్కీర్తనం తథా మాసం దైవే పిత్ర్యే చ కర్మణి ।మలరూప మశౌచం చ వర్జయే న్మతిమా న్నరః ॥ ౬౬ ॥ ప్రతివర్షంతు యః కుర్యా ద్వ్రతం వై సంస్మర న్హరిమ్ । దేహా న్తేఽతిప్రదీ ప్తేన విమానే నార్కతేజసా ॥ ౬౭ ॥ మోదతే విష్ణులోకేఽ సౌ యావదాభూత సంప్లవమ్ । (1) దేవరాయతనే నిత్యం మార్జనం జల సేచనమ్ ॥౬౮॥ ప్రలేపనం గోమయేన రఙ్గవల్యాదికంతథా।యః కరోతి నరశ్రేష్ఠ! చాతుర్మాస్య మతన్ద్రితః ॥౬౯॥ సమాప్తౌ చ యథా శక్త్యా కృత్వా బ్రాహ్మణభోజనమ్ । స ప్త జన్మసు విప్రేన్ద్ర! సత్యధర్మపరో భవేత్ ॥ ౭౦ ॥ దధ్నా క్షీరేణ చాజ్యేన క్షౌద్రేణ (2) సితయా తథా।స్నాపయేద్విధినా దేవం చాతుర్మా స్యే జనాధిప! ॥ ౭౧ ॥ సయాతి విష్ణుసారూప్యం సుఖ మక్షయ్య మశ్నుతే । నృపేణ భూమి ర్దాతవ్యా యథాశక్త్యాచ కాఞ్చనమ్ ॥ ౭౨ ॥ విప్రాయ దేవ ముద్దిశ్య సఫలంచ సదక్షిణమ్ । అక్షయ్యా౯ లభతే భోగా౯ స్వర్గ ఇన్ద్ర ఇవా పరః ॥ ౭౩॥ లోకం చ సమవాప్నోతి విష్ణో రత్రైన సంశయః । దేవాయ హేమపద్మంతు దద్యా న్నైవేద్య సంయుతమ్ ॥౭౪॥ గన్ధపుష్పాక్షతాద్యైర్యో దేవ బ్రాహ్మణయోరపి । పూజాం యః కురుతే నిత్యం చాతుర్మాస్యే వ్రతీ నరః ॥ ౭౫ ॥ అక్షయ్యం సుఖ మాప్నోతి పురన్దర పురంవ్రజేత్ । య స్తునై చతురో మాసా౯ తులస్యా హరి మర్చయేత్ ॥ ౭౬ ॥ తులసీం కాఞ్చనీం కృత్వా బ్రాహ్మణాయ నివేదయేత్ । కాఞ్చనేన విమానేన వైష్ణవీం లభతే గతిమ్ ॥ ౭౭ ॥ దేవాయ గుగ్గులం యోవై దీపంచార్పయతే నరః । సభోగీ జాయతే శ్రీమా౯ తథా సౌభాగ్యవానపి ॥ ౭౮ ॥ సమాప్తౌ ధూపికాం దద్యా ద్దీపికాంచ మహామతే । ప్రదక్షిణాంతు యః కుర్యాన్నమస్కారం విశేషతః ॥ ౭౯ ॥ అశ్వత్థస్యా థవావిష్ణోః కార్తిక్యా మవధి ర్భవేత్ । పాదం పాదా న్తరే న్యస్య కరౌ కృత్వా చ సంయుతౌ ॥ ౮౦ ॥ స్తుతిం వాచి హృద్ధిజ్ఞానం చతురం గాం ప్రదక్షిణామ్ । సన్ధ్యాదీపప్రదో య స్తు ప్రాఙ్గణే ద్విజదేవయోః ॥౮౧ ॥ సమాప్తౌ దీపకం దద్యా ద్వ స్త్రం చేలంచ కాఞ్చనమ్ । వాయు మాల భతే య స్తు తేజస్వీ స భవే దిహ ॥౮౨॥ వైమానికో భవే ద్దేవో గన్ధర్వా

(1) దేవాలయే. (2) శర్కరయా.

ప్సర సేవితః । విష్ణుపాదోదకం యస్తు పిబే చ్ఛ్రద్ధా సమన్వితః ॥ ౭౩ ॥
విష్ణో ర్లోక మవాప్నోతి నచాస్మి న్జాయతే నరః । శత మష్టోత్తరంయస్తు
గాయత్రీ జపమాచరేత్ ॥౭౪॥ త్రికాలే నైష్ఠవే హ్యర్మ్యేనస పాపేన
లిప్యతే ॥ అక్షసూత్రం పుస్తకం చ ధత్తే పద్మం కమణ్డలుమ్ ॥ ౭౫॥
చతుర్వక్త్రాతు గాయత్రీ శ్రోత్రియాణాం గృహేస్థితా । సర్వలోక
మయీ దేవీ గాయత్రీ యా త్రయీమయీ ॥ ౭౬ ॥ నిత్యాశాస్త్ర
సమాఖ్యాతా లోకా న్యాతు ప్రబోధయేత్ । వ్యాస స్తుష్యతి తస్యాశు
విష్ణులోకం స గచ్ఛతి ॥ ౭౭ ॥ అత్ర చోద్యాపనే శాస్త్ర పుస్తకం
దానమేవచ । సర్వవిద్యాసమం శాస్త్రకరణం లలితాక్షరమ్ ॥౭౮॥
పుస్తకం సంప్రయచ్ఛామి ప్రీతాభవతు భారతీ । పురాణం శృణుయా
న్నిత్యం ధర్మశాస్త్ర మథాపి వా ॥ ౭౯ ॥ పుణ్యావా న్ధనవా న్భోగీ
సత్యశౌచ పరాయణః । జ్ఞానవా౯ లోకవిఖ్యాతో బహుశిష్య స్సుధా
ర్మికః ॥౮౦॥ కాఞ్చనేన యుతం పుణ్యం పుస్తకం చ నివేదయేత్ ।
నామమన్త్ర ప్రతపరం శమ్భోర్వా కేశవస్య వా ॥ ౮౧ ॥ సమాప్తౌ
ప్రతిమాం దద్యాత్తస్య దేవస్య కాఞ్చనీమ్ । పఞ్చవక్త్రో వృషారూఢః
ప్రతివక్త్రం త్రిలోచనః ॥౮౨॥ కపాలశూలఖట్వాఙ్గీచన్ద్రమౌళి స్సదా
శివః । త్వయా సురాణా మమృతం విహాయ హాలాహలం సంహృత
మేవయస్మాత్ ॥ ౮౩॥ తథా సురాణాం త్రిపురం చ దగ్ధ మే కేషుణా
లోకహితార్థ మీశ । త్వద్రూపదానా ద్బహుపుణ్యవాం శ్ఛదోష్మై
ర్విము క్తశ్చగుణాలయోఽహమ్ ॥ ౮౪ ॥ తథా కురు త్వాం శరణం
ప్రపద్యే మమ ప్రభో! దేవవర! ప్రసీద । కృతనిత్యక్రియో భూత్వా
సూర్యాయా ర్ఘ్యం నివేదయేత్ ॥ ౮౫ ॥ సూర్యమణ్డలమధ్యస్థం దేవం
ధ్యాత్వా జనార్దనమ్ । సమాప్తౌ కాఞ్చనం దద్యా ద్రక్తవస్త్రం చ
గాం తథా ॥ ౮౬ ॥ ఆరోగ్యం పూర్ణమాయుశ్చ కీర్తిం లక్ష్మీంబలం
లభేత్ । తిలహోమంతు యః కుర్యా చ్చాతుర్మాస్యేదినేదినే ॥౮౭॥
భక్త్యా వ్యాహృతిభి ర్మన్త్రై గాయత్ర్యా వా వ్రతాన్వితః । అష్టో
త్తరశతం చాథ హ్యష్టావింశతి రేవవా ॥ ౮౮ ॥ తిలపాత్రం సమాప్తౌ
తు దద్యా ద్విప్రాయ ధీమతే । వాఙ్మనః కాయజని తైః పాపై ర్ము
చ్యేత సఞ్చితైః॥౮౯॥నరోగై రభిభూయేత లభేత్స న్తతి ముత్తమామ్

దేవదేవ! జగన్నాథ! వాఞ్ఛితార్థఫలప్రద! ॥ ౧౦౦ ॥ తిలపాత్రం ప్రదాస్యామి తేన పాపం వ్యపోహతు । అన్నాహారమం తుయఃకుర్యా చ్చాతుర్మాస్య మతన్ద్రితః ॥ ౧౦౧ ॥ సమాప్తౌ ఘృతకుమ్భంతు వస్త్ర కాఞ్చనసంయుతమ్ । ఆరోగ్యం కాన్తిమతులాం పుత్రసౌభాగ్యసమ్ప దః ॥౧౦౨॥ శత్రుక్షయం చ లభతే బ్రహ్మణా ప్రతిమోభవేత్ । అశ్వత్థసేవాం యః కుర్యా త్సర్వపాపైః ప్రముచ్యతే ॥ ౧౦౩ ॥ విష్ణు భక్తో భవే త్పశ్చా దన్తే వస్త్రం ప్రదాపయేత్ ।స కాఞ్చనం బ్రాహ్మ ణాయ నైవరోగా న్న విన్దతే ॥ ౧౦౪ ॥ తులసీం ధారయే ద్యస్తు విష్ణు ప్రీతికరాం శుభామ్ । విష్ణులోక మవాప్నోతి సర్వపాపైః ప్రముచ్యతే। ౧౦౫ ॥ బ్రాహ్మణా న్భోజయే త్పశ్చా ద్విష్ణుముద్దిశ్య పాణ్డవ! యస్తు సుప్తే హృషీకేశే దూర్వా మమృతసమ్భవామ్ ॥ ౧౦౬ ॥ సదాప్రాత ర్వహే న్మూర్ధ్ని శుద్ధాత్మాచ ఋతుద్వయే । మన్త్రేణా నేన రాజే న్ద్ర! లక్ష్మీనాథస్య తుష్టయే ॥ ౧౦౭ ॥ త్వం దూర్వే!ఽ మృతజన్మాసి వన్దితాసి సురాసురైః । సౌభాగ్యం సన్తతిం దత్వా సద్యః కార్యకరీ భవ ॥ ౧౦౮ ॥ వ్రతాన్తే చ కురుశ్రేష్ఠ! దూర్వాం స్వర్ణవినిర్మితామ్। సాగ్రసర్వదళోపేతాం సవస్త్రాం ద్విజపుఙ్గవే ।౧౦౯॥ ప్రదద్యాద్దక్షిణా సార్ధంమన్త్రేణా నేనసువ్రత! యథాశాఖాప్రశాఖాభిర్వి స్తృతాసి మహీ తలే ॥౧౧౦॥ తథా మమాపి సన్తానం దేహిత్వమజరామరమ్।ఏవంవ్రతం యః కుర్వీత చాతుర్మాస్య మతన్ద్రితః ॥ ౧౧౧ ॥ నచ దుఃఖభయం తస్య నచరోగభయం భవేత్ । నాశుభం ప్రాప్నుయా జ్జాతు పాపేభ్యః ప్రవిముచ్యతే ॥ ౧౧౨ ॥ భుక్త్వా తు సకలా న్భో గాన్ స్వర్గలోకే మహీయతే । గీతం తు దేవదేవస్య కేశవస్య శివస్య వా ॥ ౧౧౩ ॥ కరోతినిత్యమాప్నోతి నరో జాగరణే ఫలమ్ । వ్రతా న్తే చ వ్రతీ దద్యాత్ ఘణ్టాం దేవాయ సుస్వరామ్ ॥ ౧౧౪ ॥ గురో రవజ్ఞయా యచ్చానధ్యాయేఽధ్యయనం కృతమ్ ।సరస్వతీ జగన్నాథ! జగజ్జాడ్యాపహారిణీ ॥ ౧౧౫ ॥ సాకూద్బ్రహ్మకళత్రం చ విష్ణురుద్రాదిభి స్తుతా ।। తన్మమాధ్యయనోత్పన్నం జాడ్యం హర వరాననే! ॥౧౧౬॥ ఘణ్టానాదేనతుష్టా త్వం బ్రహ్మణీ లోక పావనీ । విప్రపాదవినిర్ముక్తం తోయం యః ప్రత్యహం పిబేత్ ॥ ౧౧౭ ॥ చాతుర్మాస్యే నరోభక్త్యా

మదూ్రపం బ్రాహ్మణంస్మరన్ । మనోవాక్కాయజనితై ర్ముక్తో భవతి
కిల్బిషైః ॥ ౧౧౮ ॥ వ్యాధిభిర్నాభిభూయేత శ్రీరాయు స్తస్య వర్ధతే ।
సమాప్తౌ గోయుగం దద్యాద్గామేకాం వా పయస్వినీమ్ ॥౧౧౯॥ తత్రా
ప్యశక్తౌ రాజేన్ద్ర ! దద్యా ద్వాసో యుగం వ్రతీ । బ్రాహ్మణం వసన్తే
యస్తు సర్వదేవమయం స్మృతమ్ ॥ ౧౨౦ ॥ కృతకృత్యో భవే త్సద్య
స్సర్వపాపైః ప్రముచ్యతే । అక్షయ్యం సుఖ మాప్నోతి పితృభక్తి
పరో నరః ॥ ౧౨౧ ॥ సమాప్తౌ భోజయే ద్విప్రా నాయుర్విత్తం చ
విన్దతి । సన్ధ్యామౌన స్త్వగః కృత్వా సమాప్తౌ ఘృతకుంభదః ॥ ౧౨౨ ॥
వస్త్రయుగ్మం తిలాన్ ఘంటాం బ్రాహ్మణాయ నివేదయేత్ । సార
స్వతం యాతి తత్త్వం విద్యావాంస్తు భవేదితి ॥ ౧౨౩ ॥ సంస్పృశే
త్కపిలాం యోవై నిత్యం భక్తిసమన్వితః । తా మేవాలఙ్కృతాం
దద్యా త్సర్వాంభూమి మథాపివా ॥౧౨౪ ॥ సార్వభౌమో భవేద్రాజా
దీర్ఘాయుశ్చ ప్రతాపవాన్ । దానశీల స్సదారంభః సర్వకణ్టకవర్జితః ॥
౧౨౫॥ రూపవా న్భాగ్యసంపన్నో లభతే సుఖ మక్షయమ్ । నవనే
దన్నివత్సరే వత్సరాన్ రోమసంమితాన్ ॥ ౧౨౬ ॥ నమస్కరోతి య
స్సూర్యం గణేశం వాపి నిత్యశః । ఆయు రారోగ్య మైశ్వర్యంలభతే
కాన్తి ముత్తమామ్ ॥ ౧౨౭ ॥ విఘ్నరాజ ప్రసాదేన ప్రాప్నుయా
దీప్సితం ఫలమ్ । సర్వత్ర విజయం చైవ నాత్రకార్యావిచారణా ॥
౧౨౮॥ రవిః కార్య స్సువర్ణస్య సిన్దూరా రుణసన్నిభః । నివేదయే
ద్బ్రాహ్మణాయ సర్వకామార్థ సిద్ధయే ॥ ౧౨౯॥ ఉరసా శిరసాదృష్ట్యా
మనసా వచసా తథా పద్భ్యాం కరాభ్యాం జానుభ్యాం ప్రణామో
ష్టాఙ్గ ఉచ్యతే ॥ ౧౩౦ ॥ అష్టాఙ్గసహితే నాపి నమస్కారేణ యోర్చ
యేత్ । సయాంగతి మవాప్నోతి నతాం క్రతు శతైరపి ॥ ౧౩౧ ॥
యస్తురౌప్యం శివప్రీత్యై దద్యాద్వర్షా ఋతుద్వయే । తామ్రంవా
ప్రత్యహం దద్యా త్స్వశక్త్యా శివతుష్టయే ॥ ౧౩౨॥ సురూపాన్ లభతే
పుత్రాన్ రుద్రభక్తిపరాయణాన్ । సమాప్తౌ మధుపూర్ణంతు పాత్రంరా
జత ముత్తమమ్ ॥౧౩౩ ॥ ప్రదద్యాత్తామ్రదానే-తు తామ్రపాత్రం గుడా
న్వితమ్ ! తామ్రంపుష్టి కరం సర్వ దేవప్రీతికరం శుభమ్ ॥౧౩౪॥ సర్వ
రక్షాకరం నిత్య మతశ్శాన్తిం ప్రయచ్ఛమే । యస్తుసుప్తే హృషీకేశే

స్వర్ణదానం స్వశక్తితః ॥౧౩౫॥ వస్త్రయుగ్మతిలై స్సార్థం దత్వా పాపైః
ప్రముచ్యతే । ఇహ భుక్త్వా మహాభోగా న న్తేశివ పురం వ్రజేత్ ॥౧౩౬॥
సువర్ణం రజతం తామ్రం నిత్యదానంచ ధాన్యకమ్ । నిత్యశ్రాద్ధం దేవ
పూజా సర్వమేతత్స దక్షిణమ్ ॥ ౧౩౭ ॥ వస్త్రదానంతు యఃకుర్యా
చ్చాతుర్మాస్యే ద్విజాతయే । అభ్యర్చ్య గన్ధపుష్పాద్యై స్స విష్ణుః ప్రియ
తామితి ॥ ౧౩౮ ॥ శయ్యాం దద్యా త్సమాప్తేతు వాసః కాఞ్చన పట్టి
కామ్ । అక్షయ్యం సుఖమాప్నోతి ధనంచ ధనదోపమమ్ ॥ ౧౩౯ ॥
యోగోఽపి చన్దనం దద్యాన్నిత్యం వర్షాసుమానవః। శ్రీపతి స్తస్య సంతుష్టో
భుక్తింముక్తిం దదాతిచ ॥ ౧౪౦ ॥ యద్దివ్యేదేవాఙ్గసంలగ్నం కుంకు
మాది విలేపనమ్ । జలక్రీడాసు గోపీనాం ద్వారవత్యాంమృదాన్వితమ్॥
౧౪౧ ॥ గోపీచన్దన మిత్యుక్తం మునీన్ద్రైః కిల్బిషాపహమ్ । తస్మా
ద్దేయం ప్రయత్నేన విష్ణుర్దిశతివాఞ్ఛితమ్ ॥ ౧౪౨ ॥ సమాప్తావపిత
ద్దద్యా త్తులా పరిమితం శుభమ్ । తదర్ధంవా తదర్ధంవా సవస్త్రంచ
సదక్షిణం ॥ ౧౪౩ ॥ యస్తుసుప్తే హృషీకేశే ప్రత్యహంతు వ్రతాన్వితః।
దద్యాద్దక్షిణయా సార్థం శర్కరా మపివాగుడం ॥ ౧౪౩ ॥ అమృతస్య
కళా ప్రోక్తా ఇక్షుసారజ శర్కరా । తస్యా దానేన సంతుష్టోభానుర్దిశతి
వాఞ్ఛితం ॥ ౧౪౫ ॥ ఏవంవ్రతేతు సంపూర్ణేకుర్యాదుద్యాపనం బుధః ।
కారయేత్తామ్రపాత్రాణి ప్రత్యేకం తు పలాష్టకం ॥ ౧౪౬ ॥ విత్తశా
ఠ్యమకుర్వాణో యద్వాపల చతుష్టయం । అష్టౌచత్వార్యథైకం వా
ప్రత్యేకంచ సశర్కరం ॥ ౧౪౭ ॥ దక్షిణాఫలవస్త్రైణ ప్రత్యేకం వేష్టి
తానిచ । సహధాన్యాని విప్రేభ్యః శ్రద్ధయా ప్రతిపాదయేత్ ॥౧౪౮॥
తామ్రపాత్రం సవస్త్రంచ శర్కరా హేమ సంయుతమ్ । సూర్యప్రీతి
కరం యస్మా ద్రోగఘ్నం పాపనాశనమ్ ॥ ౧౪౯ ॥ పుష్టిదం కీర్తిదం
నృణాం నిత్య సంతాన కారకమ్ । సర్వకామప్రదం (1) స్వర్గ్యమా
యుర్వర్ధన ముత్తమమ్ ॥ ౧౫౦ ॥ తస్మాదస్యప్రదానేన కీర్తిరస్తుసదా
మమ । ఏవం వ్రతంతు యఃకుర్యా త్తస్య పుణ్యఫలం శృణు ॥ ౧౫౧ ॥
గన్ధర్వవిద్యా సంపన్న స్సర్వయోషి త్ప్రియోభవేత్ । రాజాపి లభతే
రాజ్యం పుత్రార్థీ లభతే సుతాన్ ॥ ౧౫౨ ॥ అర్థార్థీ ప్రాప్నుయాదర్థం

(1) స్వర్గప్రాపకమితిభావః.

నిష్కామో మోక్ష మాప్నుయాత్ । యస్తువై చతురో మాసాన్
శాకమూల ఫలాదికం ॥౧౫౩॥ నిత్యం దదాతి విప్రేభ్యః శక్త్యాయత్నం
భవే ద్ద్విజః । వ్రతాన్తే వస్త్ర యుగ్మంచ శక్త్యా దద్యా త్సదక్షిణమ్॥
౧౫౪ ॥ సుఖీ భూత్వా చిరంకాలం రాజాయోగీ భవేన్నరః ।సర్వ దేవ
ప్రియంయస్మా చ్ఛాకంతృప్తికరం నృణామ్ ॥ ౧౫౫ ॥ దేవర్షి ప్రీతిదం
కన్దమూలపత్రం సపుష్పకమ్ ॥ దాదామి తేన దేవాద్యాః సదాకుర్వన్తు
మఙ్గళమ్ ॥ ౧౫౬ ॥ యస్తుసుప్తే హృషీకేశే ప్రత్యహంతుబుతుద్వయే:।
దద్యాత్కటుత్రయంమర్త్యో గృహ పర్యాప్త మాదరాత్ ॥ ౧౫౭ ॥
బ్రాహ్మణాయ సుశీలాయ దినేశే ప్రీతయేఽనఘ । దక్షిణా సహితంవిప్ర
మన్త్రేణానేన సువ్రత ॥౧౫౮॥ కటుత్రియ మిదం యస్మా ద్రోగఘ్నం
సర్వ దేహినామ్।తస్మాదస్య ప్రదానేన ప్రీతో భవతుభాస్కరః॥౧౫౯॥
ఏవంకృత్వా వ్రతం సమ్య క్కుర్యా దుద్యాపనం బుధః । కృత్వాస్వర్ణ
మయీం శుణ్ఠీం మరీచీం మగధీమపి ॥ ౧౬౦॥ సవస్త్రాం దక్షిణాయుక్తాం
దద్యాద్విప్రాయ ధీమతే ॥ ఏవంవ్రతంయః కురుతే సజీవే చ్ఛరదాం
శతం ॥ ౧౬౧॥ ప్రాప్నుయా దీప్సితా నర్థాన న్తే స్వర్గం వ్రజేదితి । ముక్తా
ఫలానియోనిత్యం దద్యాద్విప్రాయసన్మతిః॥౧౬౨॥అన్నవాన్కీర్తిమాన్
శ్రీమాన్ జాయతే వసుధాధిప।చాతుర్మాస్యే పరిత్యాంతు క్షీరకుమ్భం
పరిదాపయేత్ ॥ ౧౬౩॥ వేష్టయిత్వాసు వస్త్రేణ ఫలై ర్దక్షిణయాసహ।
సువాసినీం స్త్రియంమత్వా గన్ధపుష్పై రథార్చయేత్ ॥౧౬౪॥ తాంబూ
లం ఫలమేకంవా దద్యాచ్ఛ్రీ పతయేపునః । సమాప్తౌ యోషితంవిప్రం
సూక్ష్మవస్త్రవిభూషణైః ।౧౬౫॥ మిథునంపూజయిత్వాతు జాతీపుష్పై
స్సుశోభనైః । పుమాంస్తుస్త్రీయమాప్నోతి నారీభర్తారమాప్నుయాత్॥
౧౬౬ ॥ పుమాంస్తుశ్రియమాప్నోతి కమలామివమాధవః । తామ్బూల
దానం యఃకుర్యా ద్వర్జయే ద్వాజితేన్ద్రియః ॥ ౧౬౭ ॥ రక్తవస్త్ర
ద్వయందద్యాత్కరకంచ సదక్షిణమ్ । మహాలావణ్య మాప్నోతి సర్వ
రోగ వివర్జితః ॥౧౬౮॥ మేధావీ సుభగః ప్రాజ్ఞో రక్తకణ్ఠశ్చ జాయతే
గన్ధర్వత్వమవాప్నోతి స్వర్గలోకంచ గచ్ఛతి ॥౧౬౯॥ తాంబూలం శ్రీ
కరం భద్రం బ్రహ్మ విష్ణు శివాత్మకం । అస్యప్రదానా బ్రహ్మాద్యాః
శ్రియం దదతు పుష్కలామ్ ॥౧౭౦॥ పూగే బ్రహ్మా హరిః పత్రే చూర్ణే

సాఊన్మహేశ్వరః । ఏతేషాం సర్వాప్ప దానేవ సన్తుమే భాగ్యసవ్రదః॥ ౧౭౧ ॥ పూరితం (1) పూగచూర్ణేన నాగవల్లీ దళాన్వితమ్ (2) సచూర్ణ ఖాదిరం చైవ (3) త్రిఫలాభి స్సమన్వితమ్ ॥౧౭౨॥ (4) ఏలాలవఙ్గ సంమిశ్రం గన్ధర్వాప్సరసాం ప్రియమ్ । కరాటికే నిరాతఙ్కాం త్వాం ప్రసాదాత్కురుష్వ ఖమ్ ।౧౭౩॥ చాతుర్మాస్య వ్రతోపేతస్సువాసిన్యై ద్విజాయచ । నారీవాపురుషోవాపి హారిద్రాంసం ప్రయచ్ఛతి ॥౧౭౪॥ లక్ష్మీముద్దిశ్య గౌరీం వా తత్పాత్రం దక్షిణాన్వితమ్ । ప్రదద్యాద్భక్తిసంయుక్తం దేవీమే ప్రీయతామితి ॥౧౭౫॥ భర్త్రా సహ సుఖం భుఙ్క్తే నారీనార్యా తథాపుమాన్ । సౌభాగ్యమక్షయ ధాన్యం ధనపుత్రసమన్వితమ్ ।౧౭౬॥ సంప్రాప్యరూపలావణ్యే దేవీలోకే మహీయతే వ ఉమామహేశ ముద్దిశ్య చాతుర్మాస్యేదినేదినే ॥౧౭౭॥ సంపూజ్యవిప్ర మిథునం తస్మైవిప్రాయ శక్తితః । దద్యాత్సదక్షిణం హేమ ఉమేశ ప్రీయతా మితి ॥౧౭౮॥ ఉమేశప్రతిమాం హైమీం దద్యా దుద్యాపనే బుధః । పఞ్చోప చారై స్సంపూజ్య ధేన్వాచ వృషభేణచ ॥ ౧౭౯ ॥ భోజయే దపిమృష్టాన్నం తస్యపుణ్యఫలంశృణు । సౌభాగ్యం పూర్ణమాయుష్యం సమ్పత్తిశ్చానపాయినీ ॥౧౮౦॥ సంపత్తి రక్షయా కీర్తి ర్జాయతే వతి వైభవాత్ ।ఇహభుక్త్వా ఖిలా న్కామాన న్తే శివపురం వ్రజేత్ ॥ ౧౮౧॥ తత్రస్థిత్వా చిరంకాల ముపభుజ్య సుఖం మహత్ । పుణ్యశేషా దిహాగత్య జాయతే ధరణీపతిః ॥౧౮౨॥ ఫలదానంతు యః కుర్యా చ్చాతుర్మాస్య మతన్ద్రితః।సమాప్తౌ కాలధౌతాని తానిదద్యాద్ద్విజాతయే ॥ ౧౮౩ ॥ సర్వాన్మనోరథా న్ప్రాప్యసన్తతిం చానపాయినీమ్। ఫలదానస్యమాహాత్మ్యాన్నోన్మద తేనన్దనే వనే ।౧౮౪ ॥ పుష్పదానవ్రతే చాపి సర్వపుష్పాణి దాపయేత్ ॥ ౧౮౫ ॥ వాసుదేవే ప్రసుప్తేతుచాతుర్మాస్యమతన్ద్రితః ।నిత్యం వామనముద్దిశ్య దధ్యన్నం స్వాదుమద్రసైః ॥ ౧౮౬ ॥ భోజయేదథవాదద్యా దేకాదశ్యాం నభోజయేత్ । దానమేవ ప్రకుర్వీత గ్రహణాదాతథైవచ ॥ ౧౮౭ ॥ అశక్తౌనిత్యదానేతు కుర్యా

ఆన్ధ్రభాషాయామ్ (1) వక్కపొడి (2) కాచుపొడి (3) జాజికాయ, లవంగాలు, చాలియాపోకలు, (4) ఇదం కరాటికా (పాన్ దాన్) దానసమయే పఠనీయశ్లోకమ్.

త్పుష్పైస్సుపర్వసు । (1) భూతాష్టమ్యాం మమాయాంచ పూర్ణిమాయాం
తథాపిచ ॥౧౮౮॥ ప్రత్యర్కవారమథవా ప్రతిభార్గవ వాసరమ్ పక్షద్వ
యేపి ద్వాదశ్యామవశ్యందానమిష్యతే ॥ ౧౮౯ ॥ ఏవం కృత్వాసమా
ప్తౌతు యథాశక్తి మహీందదేత్ । అశక్తో భూమిదానేతు ధేనుందద్యా
దలఙ్కృతామ్ ॥ ౧౯౦ ॥ తత్రాప్యశక్తోవాసశ్చ (2) స రుక్మం పాదుకే
తథా । ఛత్రోపానద్వస్త్ర యుతందానం సర్వత్రప్రశస్యతే ॥ ౧౯౧ ॥
ద్విజానాం భోజనంచైవ క్షత్రియస్యయథాసుఖమ్ । భూమ్యాది ముని
శార్దూల వైశ్యస్యవసుధాంవినా ॥ ౧౯౨ ॥ బ్రాహ్మణస్యాపిశక్తస్య
శూద్రస్యాపి తథామతమ్ । కుబేరేణ పురాచీర్ణం శఙ్కరస్యోపదేశతః॥
౧౯౩॥ జహ్నునాగౌతమేనాపి శుక్రేణాపికృతాపురా । అక్షయ్యమన్న
మాప్నోతి పుత్రపౌత్రాది సమ్పదమ్ ॥౧౯౪॥ దృఢాఙ్గః పూర్ణమాయు
ష్యం లభతేవైరి నాశనమ్ । సుస్థిరాంవిష్ణుభక్తించ ప్రయాతిహరి మంది
రమ్ ॥౧౯౫ ॥ ఆరోగ్యంసౌఖ్యమతులం రూపసమ్పత్తిమేవచ । అవం
ధ్యా కర్తృకంచేద మనస్తఫలదాయకమ్ ॥ ౧౯౬ ॥ నిత్యంపయస్వినీం
దద్యాత్సాలఙ్కారాంశుభావహామ్ । దత్వాతు దక్షిణాంశక్త్యాస సర్వ
జ్ఞానవాన్భవేత్ ॥౧౯౭॥ నపరప్రేత్యతాంయాతి బ్రహ్మలోకంచగచ్ఛతి।
అక్షయ్యం సుఖమాప్నోతి పితృభిస్సహితోనరః ॥ ౧౯౮ ॥ వార్షికాన్
చతురోమాసాన్ ప్రాజాపత్యం చరేన్నరః । సమాప్తౌ గోయుగందద్యా
త్కృత్వాబ్రాహ్మణభోజనమ్ ॥ ౧౯౯ ॥ సర్వపాప విశుద్ధాత్మాయాతి
బ్రహ్మసనాతనమ్ । ఏకాన్తరో పవాసేతు (3) సీరాణ్యష్టౌ ప్రదాప
యేత్ ॥ ౨౦౦ ॥ వస్త్రకాఞ్చన యుక్తాని శయ్యాయా సహభామినీ।అన
డుద్వయ సంయుక్తం లాఙ్గలం కర్షణక్షమమ్ ॥ ౨౦౧ ॥ (4) సర్వోప
స్కరసంయుక్తం దదామిప్రియతాంహరిః। శాకమూలఫలైర్వాపి చాతు
ర్మాస్యం నయేన్నరః ॥ ౨౦౨ ॥ సమాప్తౌ గోప్రదానేన సగచ్ఛేద్విష్ణు
మన్దిరమ్। పయోవ్రతీ తథాప్నోతి బ్రహ్మలోకం సనాతనమ్ ॥ ౨౦౩ ॥
వ్రతాన్తేచ తథాదద్యా ద్గామేకాంచ పయస్వినీం । రంభాయామశ్చపలా
శేషు యోభుక్తేచ ఋతుద్వయే ॥౨౦౪॥ వస్త్రయుగ్మంచ కాంస్యం

(1) కృష్ణాష్టమ్యామ్ (2) సువర్ణతన్తుసమన్వితమ్ (3) హలాని
(4) హలదానసమయేపఠనీయశ్లోకమ్.

చ శక్త్యాదద్యాత్సుఖీభవేత్ । కాంస్యేబ్రహ్మశివోలక్ష్మీః కాంస్యమేవ విభావసుః ॥ ౨౦౫ ॥ కాంస్యం విష్ణుమయం యస్మాదతశ్శాన్తిం ప్రయచ్ఛమే । నిత్యంపలాశభోజీచ తైలాభ్యఙ్గ వివర్జితః ॥౨౦౬॥ సదహత్యతి పాపాని తూలరాశిమివానలః । బ్రహ్మఘ్నశ్చ సురాపశ్చ బాలఘాతకరశ్చయః ॥ ౨౦౭ ॥ అసత్యవాదినోయేచ స్త్రీఘాతీవ్రతఘాతుకః । అగమ్యాగామినశ్చైవ విధవాగామినస్తథా ॥ ౨౦౮ ॥ చాణ్డాలీగామినశ్చైవ విప్రస్త్రీగామినస్తథా । తేసర్వేపాపనిర్ముక్తావ్రతేనానేన కేశవ॥ ౨౦౯ ॥ సమాప్తౌకాంస్యపాత్రంతు చతుష్షష్టిపలైర్యుతం । సవత్సాంగాంచయోదద్యాత్సాలంకారాం పయస్వినీమ్ ॥ ౨౧౦ ॥ అలఙ్కృతాయ విదుషే సువస్త్రాయ సువేషిణే । భూమావిలిప్యయోభుఙ్క్తే దేవం నారాయణం స్మరన్ ॥౨౧౧॥ దద్యాద్భూమింయథాశక్తి(1) కృష్యాంబహుజలాన్వితే । ఆరోగ్యపుత్రసంపన్నో రాజాభవతి ధార్మికః ॥౨౧౨॥ శత్రోర్భయంనలభతే విష్ణులోకం సగచ్ఛతి । అయాచితేత్వనడ్వాహం సహిరణ్యం సచన్దనమ్ ॥ ౨౧౩॥ షడ్రసంభోజనందద్యాత్సయాతి పరమాంగతిం । యస్తుసుప్తేహృషీకేశేనక్తంచ కురుతేవ్రతమ్ ॥౨౧౪॥ బ్రాహ్మణాన్భోజయేత్పశ్చాచ్ఛివలోకేమహీయతే । ఏకభక్తంనరః కృత్వా మితాశీచదృఢవ్రతః ॥ ౨౧౫ ॥ యోర్చయేచ్చతుర్మాసాన్ వాసుదేవం సనాకభాక్ । సమాప్తౌభోజయేద్విప్రాన్ శక్త్యాదద్యాచ్చ దక్షిణామ్ ॥ ౨౧౬ ॥ యస్తుసుప్తేహృషీకేశే క్షితిశాయీభవేన్నరః । శయ్యాంసోపస్కరాం దద్యాచ్ఛివలోకేమహీయతే ॥ ౨౧౭ ॥ దక్షిణాంచ యథాశక్త్యాస గచ్ఛేద్విష్ణుమన్దిరమ్ । ఆషాఢాది చతుర్మాసాన్వర్జయేన్నఖకృన్తనమ్ ॥ ౨౧౮ ॥ ఆరోగ్యపుత్రసమ్పన్నో రాజాభవతి ధార్మికః । పాయసం లవణంచైవ మధుసర్పిః ఫలానిచ ॥౨౧౯॥ చాతుర్మాస్యే వర్జయతి గౌరీశఙ్కరతుష్టయే । కార్తిక్యాంచపునస్తాన్బ్రాహ్మణాయ నివేదయేత్ ॥ ౨౨౦॥ సరుద్రలోకమాప్నోతి రుద్రవ్రతనిషేవణాత్ । యవాన్నం భక్షయేద్యస్తు అథవా శాలయశ్శుభాః ॥౨౨౧॥ పుత్రపౌత్రాదిభిస్సార్ధం శివలోకే మహీయతే । తైలాభ్యఙ్గపరిత్యాగీ విష్ణుభక్తస్సదావ్రతీ ॥ ౨౨౨ ॥ వర్షాసు విష్ణుమభ్యర్చ్య వైష్ణవీం

(1) కర్షణయోగ్యామ్.

లభతేగతిమ్ । సమాప్తౌకాంస్యపాత్రంచ సువర్ణేన సమన్వితమ్ ॥౨౨౩॥
తైలేనపూరితంకృత్వా బ్రాహ్మణాయనివేదయేత్ । వార్షికాన్ చతు
ర్మాసాన్ శాకాది పరివర్జయేత్ ॥ ౨౨౪ ॥ విష్ణులోకమవాప్నోతి
పితౄతృప్తిఃప్రజాయతే । వ్రతాంతేహరిముద్దిశ్య పాత్రంరాజతమేవహి॥
౨౨౫॥ వస్త్రేణవేష్టయేద్గంధపత్ర పుష్పైస్సమర్చయేత్ । (1) మూల
పత్రకరీరాగ్రఫలకాణ్డాదిరూఢకః ॥ ౨౨౭ ॥ దద్యాద్దక్షిణయాసార్థం
వ్రతసంపూర్తిహేతవే । శివసాయుజ్యమాప్నోతి ప్రసాదాచ్ఛూలపాణి
నః ॥౨౨౮॥ అపూపవర్జనం కృత్వాభోజన వ్రతమాచరేత్ । కార్తికే
స్వర్ణగోధూమాన్ వస్త్రందత్వా శ్వమేధకృత్ ॥౨౨౯॥ గోధూ
మాస్సర్వ జన్తూనాం బలపుష్టి వివర్ధనాః । ముఖ్యాశ్చ హవ్యకవ్యేషు
తస్మాన్మేదదతుశ్రియమ్ ॥౨౩౦॥ ఆషాఢాది చతుర్మాసాన్ (2) వృంతా
కంవర్జయేన్నరః । కారవల్లీఫలంవాపి అలాబుం పడ్వలంతథా ॥౨౩౧॥
యద్యత్ఫలం ప్రియంవాపి వర్జయిత్వాతు తత్ఫలమ్ । చాతుర్మాస్యే
తతోవృత్తే రాప్యాన్యేతానికారయేత్ ॥౨౩౨॥ మధ్యేవిద్రుమ యు
క్తాని హ్యర్చయిత్వాతు శక్తితః । దద్యా ద్దక్షిణయాసార్థం బ్రాహ్మణా
యాతి భక్తితః ॥ ౨౩౩ ॥ అభీష్టందేవ ముద్దిశ్యదేవోమే ప్రియతామితి।
సదీర్ఘమాయురారోగ్యం పుత్రపౌత్రాన్సరూపకాన్ ॥ ౨౩౪ ॥ అక్ష
య్యాం సన్తతిం కీర్తిం లబ్ధ్వాస్వర్గేమహీయతే । ఫలత్యాగీభవేద్యస్తు
విష్ణులోకే సపూజ్యతే ॥౨౩౫॥ సమాప్తౌకలధౌతానితాని దద్యాద్ద్విజా
తయే । శ్రావణే . వర్జయేచ్ఛాకం దధిభాద్రపదేతథా ॥౨౩౬॥ దుగ్ధ
మాశ్వయుజేమాసికార్తికే (3) ద్విదళంత్యజేత్ ।చత్వార్యేతాని నిత్యాని
చతురాశ్రమ వర్తినామ్ ॥౨౩౭॥ ప్రథమేమాసి కర్తవ్యం నిత్యం శాక
వ్రతంనరైః । ద్వితీయేమాసి కర్తవ్యం దధివ్రతమనుత్తమమ్ ॥౨౩౮॥
పయోవ్రతం తృతీయేతుచతుర్థే ద్విదళంతథా।కూష్మాణ్డం (4) రాజమా
షాంశ్చమూలకం గృఞ్జనంతథా । ౨౩౯ ॥ కరమర్దంచేక్షుదణ్డం చాతు

(1) ఆన్ధ్రభాషాయాం దుంపలు, ఆకుకూరలు, మొలకలు, యిగు
ళ్ళు, పండ్లు, కాడలు మొదలగునవి. (2) వంగకాయ. కాకర
కాయ, గుండ్రనిసొరకాయ, (3) మెంతికూర (4) అలసం
దలు, ముల్లంగి, వెల్లుల్లి, కలిమికాయ.

ర్మాస్యేత్యజేన్నరః। మసూరంబహుబీజంచ వృన్తాకంచైవ వర్జయేత్॥ ౨౮౦॥ నిత్యాన్యేతాని విప్రేన్ద్రే వ్రతాన్యాహుర్మనీషిణః । విశేషాద్బదరీంధాత్రీ మలాబుంతిన్త్రిణీంత్యజేత్ ॥ ౨౮౧। జీర్ణంధాత్రీ ఫలం గ్రాహ్యం జీర్ణాగ్రాహ్యాచ తిన్త్రిణీ। వార్షికాన్ చతురోమాసాన్ ప్రసుప్తేచ జనార్దనే ॥ ౨౮౨ ॥ (1) మఞ్చఖట్వాదిశయనం వర్జయేద్భక్తిమాన్నరః । అనృతౌ వర్జయే ద్భార్యాంఋతౌ గచ్ఛన్నదుష్యతి॥౨౮౩॥ (2) మధువేళ్ళీంచ శిగ్రుంచ చాతుర్మాస్యే త్యజేన్నరః । వృన్తాకంచ (3) కళింగంచ బిల్వోదుమ్బరభిస్సటాః ॥ ౨౮౪ ॥ ఉదరేయస్యజీర్యన్తే తస్యదూరతరోహరిః । ఉపవాస స్తథానక్త మేకభక్త మయాచితమ్॥ ౨౮౫॥ అశక్తస్తుసుధాకుర్యా త్సాయం ప్రాతరఖణ్డితమ్ । స్నానపూజాది సంయుక్తస్సనరోహరిలోకభాక్ ॥ ౨౮౬ ॥ గీతవాద్య కరో విష్ణోర్గాన్ధర్వం లోకమాప్నుయాత్ । మధుభుక్చభవే ద్రాజా పురుషో గుడవర్జనాత్ ॥ ౨౮౭ ॥ లభేచ్ఛ సంతతిందీర్ఘాం పుత్రపౌత్రాది వర్ధినీం। తైలస్యవర్జనా ద్రాజన్ సుదర్శాఙ్గః ప్రజాయతే ॥ ౨౮౮ ॥ చాతుర్మాస్యవ్రతకరో భక్తియుక్తో భవేన్నరః । కౌసుంభతైలత్యాగాచ్ఛ సుసౌభాగ్య ఫలంలభేత్ ॥ ౨౮౯ ॥ పుష్పాదిభోగత్యాగేనస్వర్గేవిద్యాధరో భవేత్ । యోగాభ్యాసీభవేద్యస్తు సబ్రహ్మపదవీమియాత్ ॥ ౨౯౦ ॥ కటుతిక్తంచ మధురకషాయులవణాన్ రసాన్ । వర్జయేత్సచవైరూప్యం దౌర్గన్ధ్యం నాప్నుయాత్సదా ।౨౯౧ ॥ తామ్బూలవర్జనాద్భోగీ సద్యోముక్తామయోభవేత్ । పాదాభ్యఙ్గ పరిత్యాగా చ్ఛిరోభ్యఙ్గస్య పార్థివ॥ ॥౨౯౨॥ దీప్తిమాన్దీప్తికరణోయక్షద్రవ్య పతిర్భవేత్ । దధిదుగ్ధపరిత్యాగీ గోలోకం లభతేనరః ॥ ౨౯౩ ॥ ఇహలోకమవాప్నోతి స్థాలీపాకవివర్జనాత్ । ఏకాన్తరోపవాసేన బ్రహ్మలోకే మహీయతే ॥౨౯౪॥ చతురోవార్షికాన్మాసాన్నఖరోమాణి ధారయేత్ । కల్పస్థాయీ భవే ద్రాజన్ సనరోనాత్రసంశయః ॥ ౨౯౫ ॥ నమోనారాయణాయేతి జపిత్వా నంతకంఫలమ్ । విష్ణుపాదామ్బుజస్పర్శా త్కృతకృత్యోభవే

ఆన్ధ్రభాషాయాం (1) మంచె, మంచము (2) పాలకూర, మునగకాయ, (3) కొండెసెపండు, మారేడుపండు, మేడిపండు, అన్నమడుగు అంటకము.

న్నరః ॥ ౧౭౬ ॥ లక్షప్రదక్షిణాం యస్తు కరోతి హరిమవ్యయమ్ । హంసయుక్తవిమానేన సయాతి వైష్ణవీంపురీమ్ ॥ ౧౭౭ ॥ త్రిరాత్రిభోజనత్యాగాన్మోదతే దివి దేవవత్ । పరాన్నవర్జనాద్రాజన్ దేవో వై మానుషో భవేత్ ॥ ౧౭౮ ॥ ప్రాజాపత్యం చరేద్యోవై చాతుర్మాస్యవ్రతం నరః। ముచ్యతే పాతకైస్సర్వై స్త్రివిధైర్నాత్రసంశయః ॥౧౭౯॥ తప్తకృచ్ఛ్రాతికృచ్ఛ్రాభ్యాం యః క్షిపేచ్ఛ్రయనే హరేః। సయాతి పరమంస్థానం పునరావృత్తివర్జితమ్ ॥౧౮౦ ॥ చాంద్రాయణేన యో రాజన్ క్షిపేన్మాస చతుష్టయమ్ । దివ్యదేహో భవేత్సోఽథ శివలోకంచగచ్ఛతి॥ ౧౮౧ చాతుర్మాస్యే నరో యో వై త్యజేదన్నాన్నభక్షణమ్ । సగచ్ఛేద్ధరిసాయుజ్యం నభూయస్తు ప్రజాయతే ॥ ౧౮౨ ॥ భిక్షాభోజీనరో యో హిసభవేద్వేదపారగః । పయోవ్రతేన యో రాజన్ క్షిపేన్మాస చతుష్టయమ్ ॥౧౮3 తస్యవంశసముచ్ఛేదః కదాచిన్నోపపద్యతే । పఞ్చగవ్యాశనః పార్థ! చాన్ద్రాయణఫలంలభేత్ ॥ ౧౮౪ ॥ దినత్రయం జలత్యాగాన్నరోగై రభిభూయతే । ఏవమాదివ్రతైః పార్థ! తుష్టిమాయాతి కేశవః ॥ ౧౮౫ ॥ సూతఉవాచ ॥ శృణుధ్వ మృషయస్సర్వే శ్రావణేవ్రతముత్తమమ్ । సర్వదుఃఖోపశమనం సర్వసంపత్ప్రదాయకమ్ ॥ ౧౮౬ ॥ యదుస్య..ండన యస్మాద్దూరీకృతమనుత్తమమ్ । సువాసినీనాం సౌభాగ్యం పుత్రపౌత్రప్రవర్ధనమ్ ॥ ౧౮౭ ॥ ఋషయఊచుః॥ కస్మిన్మాసి కథంకృత్వా కిం ఫలంకస్యపూజనమ్। కో విధిః కేచనియమాస్తత్సర్వంకథయస్వనః ॥ ౧౮౮ ॥ సూతఉవాచ ॥ శ్రావణే శుక్లపక్షస్య ప్రతిపద్యాం విశేషతః । తదారభ్యచ దర్శాంత మాచరేద్వ్రతముత్తమమ్ ॥ ౧౮౯ ॥ యుధిష్ఠిరఉవాచ ॥ యత్కృత్వాముచ్యతే జన్తుర్మహాపాతకపఞ్చకాత్ ।తత్త్వం బ్రూహి గోవిన్దయది తుష్టోఽసి కేశవ॥౧౯౦॥ శ్రీకృష్ణఉవాచ ॥ శ్రావణస్య విధింవక్ష్యే సమ్యక్ శృణు యుధిష్ఠిర ! । యచ్ఛ్రుత్వా సాదరంభూయో న నరో జాయతే భువి ॥ ౧౯౧ ॥ పుణ్యామాసేసితే పక్షే ప్రతిపత్ప్రారభేద్వ్రతమ్ । ఏతేష్వ్వ్రతమంపక్షం సమారభ్య వ్రతంచరేత్ ॥ ౧౯౨ ॥ నభోమాసే (1) ప్రియందేవ మర్కంగణపతిం శివాయ్ । పార్వతీశేనసహితం మాధవంపూజయేన్నరః ॥ ౧౯3 ॥

---

(1) ఇష్టదేవతాం, పఞ్చాయతనంవా.

పఞ్చామృతైర్గన్ధపుష్పైర్నైవేద్యైర్ధూపదీపకైః । నపుష్పైఃపూజయే
ద్యస్తు మాధవంచ శివాపతిం ॥ ౨౭౪ ॥ కులనాశోభవేత్తస్యపుణ్యం
తస్యవినశ్యతి । శ్రావణేపూజయేద్దేవం బిల్వపత్రైశ్చ పుష్పకైః ౨౭౫॥
కులకోటిసమాయుక్తో మోదతేవిష్ణుమన్దిరే। మాల్యాదానీయపుష్పాద్యం
స్త్రీశూద్రాద్యైర్నృపోత్తమ ॥౨౭౬॥ బ్రాహ్మణైః కారయేత్పూజాం
మాసమేకంనిరంతరమ్ । మాధవంతులసీపత్రైః కర్కటస్థే దివాకరే॥
౨౭౭ ॥ సకృదభ్యర్చ్యదేవేశం సపునర్జాయతేభువి । యఃకుర్యాత్తులసీ
హీనాం శ్రావణే సింహగేరవౌ ॥ ౨౭౮ ॥ కులానాంచ శతంస్వస్య
నరకే పాతయత్యసౌ । యోర్చయేద్బిల్వపత్రేణ శివంగణపతింశివామ్॥
౨౭౯॥ కులకోటిసమాయుక్తో శివలోకేమహీయతే । పితౄన్గురూన్
సముద్దిశ్య తులసీవిష్ణవేఽర్పితా ॥ ౨౮౦ ॥ బ్రహ్మహత్యాకోటిశతమగ
మ్యానాం సహస్రకమ్ । యఃపూజయతిదేవేశం కమలైః కమలేక్షణమ్॥
౨౮౧॥ తస్యపుణ్యఫలంవక్తుం కశ్శక్తోదివివాభువి । శ్రావణేమాసియో
దద్యాజ్జాతీపుష్ప ముమాపతిమ్ ॥ ౨౮౨ ॥ జన్మకోటిసహస్రేషు నదరి
ద్రోభవేన్నరః। వైధవ్యంనైవ ప్రాప్నోతి నారీజన్మశతేష్వపి ॥ ౨౮౩।
నారీవా పురుషోవాపినభేపుష్పం సుగన్ధిచ । దత్వాచైకం మహావిష్ణో
ర్బ్రహ్మహత్యాంవ్యపోహతి ॥౨౮౪ ॥ దశాఙ్గంగుగ్గులం ధూపంసమర్ప
యతివిష్ణవే । నతస్యసన్తతేహాని ర్నపాపీ జాయతేకులే ॥ ౨౮౫ ॥
ఘణ్టానాదంతుయఃకుర్యాత్పూజాకాలే మహాత్మనః । స్తూయమానో
మునిగణై ర్విష్ణులోకేమహీయతే ॥ ౨౮౬ ॥ ఘణ్టానాదవిహీనంతు
యఃకుర్యాద్దేవతార్చనమ్ । సభుక్త్వానరకాన్ఘోరాన్ సమూకోబధిరో
భవేత్ ॥ ౨౮౭ ॥ దీపదానంతు యఃకుర్యాద్దేవాయ పరమాత్మనే ।
అజ్ఞానాన్ధతమోభిత్వా సాక్షాత్పశ్యతితంహరిమ్ ॥ ౨౮౮ ॥ దీపాయ
తైలవర్తింవా పాత్రంవాయోదదాతిచ । స్త్రీవాపిన పునఃకర్మలేశ
మాత్రం నవిద్యతే ॥ ౨౮౯ ॥ తైలంపాత్రంతథావర్తిం నదదాతిస్వశ
క్తితః । అభావేసర్వథాకుర్యాత్పరదీపప్రబోధనమ్ ॥౨౯౦॥ భూత్వా
పశ్చాద్ద్విజకులే జన్మసోఽపి మహాయశాః । కర్పూరస్యార్తికం భక్త్యా
విష్ణోర్యస్తు నివేదయేత్ ॥ ౨౯౧ ॥ బ్రహ్మలోకం సమాసాద్య భుక్త్వా
భోగాన్మనోరథాన్ । నభేమాసి శివంవిష్ణుం కుర్యాద్యది ప్రదక్షిణమ్॥

పదేపదేఽశ్వమేధస్య ఫలం ప్రాప్నోతి నిత్యశః। ఏవం సంపూజ్య దేవేశం
కథాం శ్రుత్వా హరేరిమామ్ ॥౨౯౩॥ ఏవం స్నాత్వా మాసమేకమర్చ
యేన్మాధవం శివమ్। ఇమాః కథాస్తథా శ్రుత్వా న గర్భే వసతి ధ్రువమ్॥
౨౯౪॥ యుధిష్ఠిర ఉవాచ॥ తవవాగమృతం పీత్వా తృప్తిర్నాసీన్మమా
త్మనః। వినా జడమతిం లోకే శ్రవణాత్కోఽను తృప్యతి ॥ ౨౯౫ ॥ భూ
యశ్శ్రావణ మాహాత్మ్యం తాత! విస్తరతో వద ॥ శ్రీభగవానువాచ॥
శృణు రాజేన్ద్ర వక్ష్యామి నభో మాహాత్మ్య ముత్తమమ్ ॥ ౨౯౬ ॥
యత్ జ్ఞాత్వా జాయతే శుద్ధిర్మనసో మహదంహసః। శ్రావణేతు సుఖే
తిష్ఠేత్ యస్స్నాయా దుష్ణవారిణా ॥౨౯౭॥ వహ్నిరాశౌ మహాఘోరే
పతత్యాశు నసంశయః। శ్రావణే మాధవం దేవం పయసా స్నాపయే
ద్యది ॥ ౨౯౮ ॥ స్నాపయేత్పంచగవ్యేన సకోటికులముద్ధరేత్ । రుద్ర
సూక్తేన దేవేశం స్నాపయేన్మాధవంశివమ్ ॥౨౯౯॥ కల్పకోటి సహ
స్రాణి మోదతే శివమన్దిరే। శ్రావణేమాసి రాజేన్ద్ర యఃకుర్యాన్నక్త
భోజనమ్ ॥ ౩౦౦ ॥ అశ్వమేధఫలం ప్రాప్య శివలోకంచ గచ్ఛతి। యః
కుర్యాచ్ఛ్రావణేమాసి [1] మునిపత్రైస్తుభోజనమ్॥౩౦౧॥ బ్రహ్మలోకం
సమాసాద్య మోదతే బ్రహ్మవర్చసా శివంవిష్ణుం సముద్దిశ్య బ్రాహ్మణా
న్భోజయేద్యది ॥౩౦౨॥ శ్రావణే శుక్లద్వాదశ్యాం ముచ్యతేచ ఋణత్ర
యాత్। శ్రావణేమాసి కర్తవ్యం ఫలరాశి విమోక్షణమ్ ॥ ౩౦౩ ॥
తస్యైవ సన్తతేర్హాని రాకల్పం నైవజాయతే। యోదద్యాచ్ఛ్రావణే
మాసి [2] మాతులుఙ్గం ద్విజాతయే ॥ ౩౦౪ ॥ తస్యపుత్రో భవేద్రా
జా సర్వపాపైః ప్రముచ్యతే। శ్రావణేతు వ్యతీపాతే బ్రాహ్మణాన్భో
జయేద్యది ॥ ౩౦౫ పాయసేనఘృతాక్తేన వన్ధ్యాపుత్రమవాప్నుయాత్।
యేచ విష్ణుకథాసక్తా యేచతద్యజనాశయాః ॥౩౦౬॥ గాయత్రీజపనిరతా
నతేయాన్తి యమాలయమ్ సహస్రనామపఠనే నిరతా స్తోత్రపాఠకాః॥
౩౦౭ ॥ గీతాపాఠేతు నిరతాస్తే నయాన్తి యమాలయమ్। గోదానస్య
ప్రదాతారః శివయాత్రా పరాయణాః ॥ ౩౦౮ ॥ గోపీచన్దన లిప్తాఙ్గా
నతేయాంతి యమాలయమ్। యేషాం గృహేఽగ్నిహోత్రం పుస్తకం
భాగవతస్యచ। ౩౦౯ ॥ గీతాయాః పుస్తకంవాపి నతేయాన్తి యమా

ఆన్ధ్రభాషాయాం [1] అవిశెకూర [2] మాదీఫలమ్.

లయమ్ । రుద్రాక్షంచ ప్రవాళంచ హేమముక్తా గళేస్థితాః ॥౩౦౦॥ ధారయన్ ఖడ్గపాత్రంచ నతేయాన్తి యమాలయమ్ । శ్రావణేమాసి కర్తవ్యం సోమవార వ్రతంశుభమ్ ॥ ౩౦౧ ॥ నక్తవ్రతం ప్రదోషంచ కర్తవ్యం విధిపూర్వకమ్।ఇత్యాదిష్టా భగవతా ఋషయశ్శంసితవ్రతాః॥ ౩౦౨ ॥ సదా విష్ణుకథాసక్తచేతసాం భావితాత్మనామ్ । కర్మలోపం పూరయన్తి కృత్వాకృత్వాప్య హర్నిశమ్ ॥౩౦౩॥ స్నాత్వావిష్ణుకథాం శ్రుత్వా తథాసంపూజ్య మాధవమ్ । సర్వ బన్ధాద్వినిర్ముక్తో విష్ణో స్సాయుజ్య మాప్నుయాత్ । ౩౦౪ ॥ ఆదావన్తేతథామధ్యే యథాశక్తి యథారుచి ।ఉద్యాపనం వినారాజన్ ఫలంనైవ భవేత్క్వచిత్ ॥౩౦౫॥ తస్మాత్సర్వ ప్రయత్నేన ఉద్యాపనవిధిం చరేత్ । పఞ్చాశ ద్వాశతం వాపి బ్రాహ్మణా న్భోజయేత్తతః ।౩౦౬॥ ఏతచ్ఛాస్త్ర ప్రవక్తారం యథావిభవ మర్చయేత్ । అపూజయిత్వా వక్తారం యశ్శృణోతి కథామిమామ్ ॥ ౩౦౭ ॥ ఇహయన్త్రి చిరంస్థిత్వా భువి వ్యాళో హి జాయతే।నశృణోతి కథాంయస్తు వాచ్యమానా మిమాంద్విజాః ।౩౦౮॥ అరణ్యేనిర్జలే దేశే భవతి బ్రహ్మరాక్షసః।ధర్మశాస్త్ర ప్రవక్తారంశాన్తం దాన్తం జితేన్ద్రియమ్ ॥ ౩౦౯ ॥ మృష్టాన్నై ర్భోజయే ద్యస్తు సర్వపాపైః ప్రముచ్యతే । అనేనవిధినా యస్తు చాతుర్మాస్యవ్రతంచరేత్ ॥ ౩౧౦। తస్య పుణ్యఫలం వక్తుం విష్ణు ర్బ్రహ్మ శివోయమః । నేన్ద్రోన సూర్యో వరుణో మన్వాద్యాః కిముతాపరే ॥ ౩౧౧ ॥ వ్రతైరనేకై ర్నియమైః పాణ్డవశ్రేష్ఠ భావనః । కల్పస్థాయీ విష్ణులోకే వసతే నాత్ర సంశయః ॥౩౧౨॥ తతోవివాహయే ద్దేవం శఙ్ఖచక్రగదాధరం। కార్తికే శుక్లపక్షస్య హ్యేకాదశ్యాం పృథాసుత ॥ ౩౧౩ ॥ ఉత్తిష్ఠోత్తిష్ఠ దేవేశ । యోగనిద్రాం విహాయచ । లక్ష్మీంం విసృజ్యలోకేత్వమలక్ష్మీంం నుదకేశవ ! ॥౩౧౪। శృణోతిధ్యాతియస్స్తౌతి జుహోత్యా ఖ్యాతియోనరః। హరేర్భక్తి కరః పార్థ ! సగచ్ఛేద్వైష్ణవంపదమ్ ॥౩౧౫॥ దుగ్ధాబ్ధి వీచి శయనే భగవాననన్తోయస్మిన్దినేస్వపితి చాథవిబుధ్యతేచ । తస్మిన్ననన్యమనసా ముపవాసభాజాంపుంసాందదాతిచ గతింగరుడాసనోఽసౌ ॥

ఇతి శ్రీభవిష్యోత్తరపురాణే పద్మానామ్ని విష్ణోశ్శయన్యేకాదశీ చాతుర్మాస్యమాహాత్మ్యం శ్రావణకృత్యం సంపూర్ణమ్.

శ్రీరస్తు

శ్రీ బ్రహ్మవైవర్తపురాణే.

ఆషాఢ కృష్ణైకాదశీ కామినీ మాహాత్మ్య ప్రారమ్భః.

సర్వపాతకహారి ప్రభావ కథా.

యుధిష్ఠిరఉవాచ ॥ ఆషాఢశుక్లపక్షేతు యద్దేవ శయనవ్రతం। తన్మయాశ్రుతపూర్వంహి పురాణే బహువిస్తరం ॥ ౧ ॥ ఆషాఢ కృష్ణ పక్షేతు కిన్నామైకాదశీభవేత్।ఏతత్కథయ గోవిన్ద! వాసుదేవ! నమోస్తుతే ॥ ౨ ॥ శ్రీకృష్ణ ఉవాచ ॥ శృణురాజన్ప్రవక్ష్యామి వ్రతంపాప ప్రణాశనం। నారదాయ పురారాజన్! పృచ్ఛతేచ పితామహః ॥౩॥ పరంయదుక్తవాన్ తాత! తదహంతే వదామిచ ॥ నారదఉవాచ॥ భగవన్! శ్రోతుమిచ్ఛామి త్వత్తోహం కమలాసన! ॥ ౪ ॥ ఆషాఢకృష్ణ పక్షేతు కిన్నామైకాదశీభవేత్ । కోదేవః కోవిధిస్తస్యాః కింపుణ్యం కథయప్రభో! ॥ ౫ ॥ బ్రహ్మోవాచ॥ శృణునారదతే వచ్మిలోకానాం హితకామ్యయా । ఆషాఢైకాదశీ కృష్ణాకామికేతిచనామతః ॥ ౬ ॥ తస్యాశ్శ్రవణమాత్రేణ వాజపేయ ఫలంలభేత్ । తస్యాంయఃపూజయే ద్దేవం శఙ్ఖచక్రగదాధరం ॥౭॥ శ్రీధరాఖ్యం హరింవిష్ణుం మాధవం మధు సూదనం। యజతేధ్యాయతేయోవై తస్యపుణ్యఫలంశృణు ॥ ౮ ॥ నగజ్గాయాం నకాశ్యాంవై నైమిశేన చ పుష్కరే తత్ఫలం సమవాప్నోతి యత్ఫలం విష్ణుపూజనాత్ ॥ ౯ ॥ కేదారేచకురుక్షేత్రే రాహుగ్రస్తే దివాకరే। నతత్ఫల మవాప్నోతి యత్ఫలం కృష్ణపూజనాత్ ॥ ౧౦ ॥ ససాగరవనోపేతాం యోదదాతి వసున్ధరాం । గోదావర్యాం గురౌ సింహే వ్యతీపాతేచ గణ్డకే ॥ ౧౧ ॥ నతత్ఫల మవాప్నోతి యత్ఫలం కృష్ణపూజనాత్ । కామికా వ్రతకారీచ హ్యుభౌ ఫలసమౌస్మృతౌ॥౧౨॥ ప్రసూయమానాం యోధేనుం దద్యాత్సోప స్కరాంనరః। తత్ఫలం సమ వాప్నోతి కామికావ్రతకారకః ॥౧౩॥ ఆషాఢే శ్రీధరందేవం పూజయేద్యోనరోత్తమః। తేనైవపూజితాదేవా గన్ధర్వోరగ పన్నగాః ॥౧౪॥ తస్మాత్సర్వప్రయత్నేన కామికాదివసే హరిః।పూజనీయో యథాశక్త్యా

మనుష్యైఃపాపభీరుభిః ॥౧౭॥ సంసారార్ణవమగ్నాయే పాపపఙ్కసమాకులాః । తేషా ముద్ధరణార్థాయ కామికా వ్రతముత్తమం ॥ ౧౮ ॥ నాతః పరతరా కాచిత్పవిత్రా పాపహారిణీ । ఏవంనారదజానీహిస్వయం మాహపురాహరిః॥ ౧౭ ॥ అధ్యాత్మవిద్యానిరతై ర్యత్ఫలంప్రాప్యతేనరైః। తతోబహుతరంవిద్ధి కామికావ్రతసేవనాత్ ॥ ౧౮ ॥ రాత్రౌజాగరణం కుర్యాత్కామికా వ్రతకృన్నరః । నపశ్యతియమంరౌద్రం నైవపశ్యతి దుర్గతిం ॥౧౯॥ నపశ్యతికుయోనించ కామికావ్రతసేవనాత్ । కామికాయావ్రతేనైవ కైవల్యం యోగినోగతాః ॥ ౨౦ ॥ సర్వైస్సర్వప్రయత్నేన కర్తవ్యానియతాత్మభిః । తులసీప్రభవైః పత్రైర్యోనరః పూజయేద్ధరిం ॥ ౨౧ ॥ నవైసలిప్యతేపాపైః పద్మపత్రమివామ్భసా ॥౨౨॥ సువర్ణ భారమేకంతు రజతంచ చతుర్గుణం । తత్ఫలం సమవాప్నోతి తులసీదళ పూజనాత్ ॥ ౨౩ ॥ రత్నమౌక్తిక వైదూర్యప్రవాళాదిభి రర్చితః । నతుష్యతితథావిష్ణు స్తులశీపూజనాద్యథా ॥ ౨౪ ॥ తులసీమఞ్జరీ భిస్తు పూజితో యేన కేశవః । ఆజన్మకృత పాపస్య తేనసంమార్జితా లిపిః ॥౨౫॥ యాదృష్టా నిఖిలాఘసఙ్ఘశమనీస్పృష్టావపుః పావనీ। రోగాణామభివర్ధితా నిరసనీ క్రుద్ధాన్తక త్రాసినీ । ప్రత్యాసత్తి విధాయినీ భగవతఃకృష్ణస్య సంరోపితా।న్యస్తా తచ్చరణేవిముక్తి ఫలదాతస్యైతులస్యైనమః ॥ ౨౬ ॥ దీపందదాతి యోమర్త్యో దివారాత్రౌ హరేర్దినే । తస్యపుణ్యస్య సఙ్ఖ్యానం చిత్రగుప్తోపి వేత్తిన ॥ ౨౭ ॥ కృష్ణాగ్రే దీపకోయస్య జ్వలేదేకాదశీదినే। పితరస్తస్య తృప్యన్తి అమృతేన దివిస్థితాః ॥ ౨౮ ॥ ఘృతేనదీపం ప్రజ్వాల్యతిలతైలేనవాపునః । ప్రయాతిసూర్యలోకేఽసౌదీపకోటి శతైర్వృతః ॥ ౨౯ ॥ అయంతవాగ్రే కథితఃకామికా మహిమామయా। అతోనరైః ప్రకర్తవ్యా సర్వపాతకహారిణీ ॥ ౩౦ ॥ బ్రహ్మహత్యా పహారణీభ్రూణహత్యావినాశినీ । త్రిదివస్థానదాత్రీ చ మహాపుణ్యఫలప్రదా ॥ ౩౧ ॥ శ్రుత్వా మహాత్మ్యమేతస్యా నరశ్శ్రద్ధా సమన్వితః । విష్ణులోకమవాప్నోతి సర్వపాపైః ప్రముచ్యతే ॥ ౩౨ ॥

ఇతి శ్రీ బ్రహ్మవైవర్తే ఆషాఢ కృష్ణైకాదశ్యా కామినీనామ్న్యామాహాత్మ్యం సంపూర్ణమ్.

శ్రీరస్తు

శ్రీ భవిష్యోత్తర పురాణే.

శ్రావణశుక్లైకాదశీ పుత్రదా మాహాత్మ్యప్రారమ్భః.

మహీజితః పుత్రప్రాప్తి కథా.

యుధిష్ఠిరఉవాచ॥ శ్రావణస్యసితేపక్షే కిన్నామైకాదశీభవేత్ । కథయస్వప్రసాదేన మమాగ్రే మధుసూదన! ॥౧॥ శ్రీకృష్ణఉవాచ ॥ శృణుష్వావహితోరాజన్! కథాంపాపహరాం పరామ్ । యస్యాశ్శ్రవణమాత్రేణ వాజపేయ ఫలంలభేత్ ॥ ౨ ॥ ద్వాపరస్య యుగస్యాదౌ పురామాహిష్మతీపురే । రాజామహీజిదాఖ్యాతో రాజ్యంపాలయతిస్వయమ్ ॥ ౩ ॥ పుత్రహీనస్య తస్యైవనతద్రాజ్యం సుఖప్రదం। అపుత్రస్యసుఖంనాస్తి ఇహలోకే పరత్రచ ॥ ౪ ॥ యతతోస్య సుతప్రాప్త్యై కాలో బహుతరోగతః । నప్రాప్తశ్చసుతోరాజ్ఞా సర్వసౌఖ్యప్రదోనృణాం ॥ ౫ ॥ దృష్ట్వాత్మానం ప్రవయసంరాజా చిన్తాపరోఽభవత్ । (1) సదోగతః ప్రజామధ్యే ఇదంవచన మబ్రవీత్ ॥౬॥ ఇహజన్మనిభోలోకా! నమయా పాతకం కృతం । అన్యాయోపార్జితం విత్తం క్షిప్తంకోశేమయానహి ॥ ౭ ॥ బ్రహ్మస్వందేవద్రవిణం నగృహీతం మయాక్వచిత్ । న్యాసాపహారోనకృతః పరస్య బహుపాపదః॥ ౮॥ సుత వత్పాలితా లోకాధర్మేణ విజితామహీ । దుష్టేషు పాతితో దణ్డో బన్ధుపుత్రోపమేష్వపి ॥ ౯ ॥ శిష్టాస్సుపూజితాలోకా ద్వేష్యాశ్చాపిమహాజనాః ఇత్యేవంవ్రజతోమార్గే ధర్మయుక్తే ద్విజోత్తమాః ॥ ౧౦ ॥ కస్మాన్మమగృహే పుత్రో నజాతస్తద్విచార్యతాం । ఇతివాక్యం ద్విజాశ్శ్రుత్వాసప్రజాస్సపురోహితాః ॥౧౧॥ మన్త్రయిత్వానృపహితం జగ్ముస్తే గహనంవనం ఇతస్తతశ్చ పశ్యన్త శ్చాశ్రమాన్నృషి సేవితాన్॥ ౧౨ ॥ నృపతేర్హితమిచ్ఛన్తో దదృశుర్మునిసత్తమమ్ । తప్యమానం తపోఘోరం చిదానన్దం నిరామయమ్ ॥ ౧౩॥ నిరాహారం జితాత్మానం

---

(1) సభాయాంతిష్ఠన్.

జితక్రోధం సనాతనమ్ ।లోమశంధర్మ తత్త్వజ్ఞం సర్వశాస్త్రవిశారదమ్॥ ౧౪॥ దీర్ఘాయుషం మహాత్మాన మనేకబ్రహ్మసంమితమ్ । కల్పేగతే యస్య ఏకమేకం లోమవిశీర్యతే ॥ ౧౫ ॥ అతోలోమశనామానం త్రికాలజ్ఞం మహామునిమ్।తందృష్ట్వామహర్షింతాస్సర్వే ఆజగ్ముస్తస్య సన్నిధౌ ॥ ౧౬ ॥ యథాన్యాయం యథార్హంతే నమశ్చక్రుర్యథోదితం । వినయావనతాస్సర్వే ఊచుశ్చైవపరస్పరం ॥ ౧౭ ॥ అస్మద్భాగ్యవశాదేవ ప్రాప్తోఽయం మునిసత్తమః । తాంస్తథాప్రణతాన్దృష్ట్వాహ్యువాచ మునిసత్తమః ॥ ౧౮ ॥ లోమశఉవాచ॥ కిమర్థమిహాసంప్రాప్తాః కథయధ్వం స్వకారణమ్ । మద్దర్శనాహ్లాదగిరః స్తువన్తఇవ మాంకిము॥ ౧౯॥ అసంశయః కరిష్యామి భవతాంయద్ధితం భవేత్ । పరోపకృతయే జన్మ మాదృశానాం నసంశయః ॥ ౨౦ ॥ జనాఊచుః ॥ శ్రూయతామభిధాస్యామో వయమాగమకారణం । సంశయచ్ఛేద నార్థాయ తవ సన్నిధి మాగతాః ॥ ౨౧ ॥ పద్మయోనేః పరతర స్త్వత్తశ్శ్రేష్ఠోన విద్యతే । అతఃకార్య వశాత్ప్రాప్తాః సమీపం భవతోవయమ్ ॥౨౨॥ మహీజిన్నామరాజాసౌ పుత్రహీనోస్తి సామ్ప్రతం । వయంతస్య ప్రజాబ్రహ్మన్పుత్రవత్తేన పాలితాః ॥౨౩ తం పుత్రరహితం దృష్ట్వాతస్య దుఃఖేన దుఃఖితాః । తపఃకర్తుం మిహాయాతా మతింకృత్వాతునైష్ఠికీం ॥ ౨౪ ॥ తస్య భాగ్యవశాద్దృష్టస్త్వ మస్మాభిర్ద్విజోత్తమ । మహతాం దర్శనేనైవ కార్యసిద్ధి ర్భవేన్నృణాం ॥ ౨౫ ॥ ఉపదేశం వద మునే ! రాజ్ఞః పుత్రోయథా భవేత్ । ఇతితేషాం వచశ్శ్రుత్వా ముహూర్తం ధ్యానమాస్థితః ॥ ౨౬ ॥ ప్రత్యువాచమునిర్జ్ఞాత్వాతస్య జన్మపురాతనమ్ ॥ లోమశఉవాచ ॥ పూర్వజన్మని వైశ్యోఽయం ధనహీనో (1) నృశంసకృత్ ॥౨౭॥ వాణిజ్యకర్మనిరతో గ్రామాద్గ్రామాంతరంభ్రమన్ । జ్యేష్ఠమాసి సితేపక్షే దశమీ దివసేతథా ॥౨౮॥ మధ్యాహ్నే ద్యుమణౌప్రాప్తే గ్రామసీమ్ని జలాశయమ్ । కూపికాం సజలాం దృష్ట్వా జలపానే మనోదధౌ ॥ ౨౯ ॥ సద్యస్సూతా సవత్సాచ ధేనుస్తత్ర సమాగతా । తృషాతురా నిదాఘార్తా తస్యాపః పపౌతుసా॥ ౩౦ ॥ పిబన్తీం వారయిత్వాతా మసౌతోయం స్వయంపపౌ । కర్మణా

(1) క్రూరకర్మకర్తా

త్తస్య పాకేనస పుత్రరహితోనృపః ॥౩౧॥ పూర్వజన్మ కృతాత్పుణ్యా త్ప్రాప్తం రాజ్య మకంటకమ్ ॥ జనాఊచుః ॥ పుణ్యాత్పాపంక్షయం యాతి పురాణే(శ్రూయతేమునే ॥ ౩౧ ॥ పుణ్యోపదేశంకథయ యేన పాప క్షయోభవేత్ । యథాభవత్ప్రసాదేన పుత్రోఽస్య భవితా తథా ॥ ౩౩ ॥ లోమశఉవాచ ॥ శ్రావణే శుక్లపక్షేతు పుత్రదానామ విశ్రుతా । ఏకాదశీతిథిశ్శాస్తి కురుధ్వం తద్వ్రతంజనాః ॥౩౪ ॥ యథా విధి యథాన్యాయం యథోక్తం జాగరాన్వితమ్ । తస్యాఃపుణ్యం సువి మలందదస్తు నృపతేర్జనాః! ॥౩౫॥ ఏవంకృతే సునియతంరాజ్ఞః పుత్రో భవిష్యతి । శ్రుత్వేతల్లోమశవచస్తం ప్రణమ్య ద్విజోత్తమమ్ ॥ ౩౬ ॥ ప్రజగ్ముస్స్వ గృహాన్సర్వే హర్షోత్ఫుల్ల విలోచనాః । శ్రావణ్యాంతు సమాసాద్య శ్రుత్వా లోమశభాషితమ్ ॥ ౩౭ ॥ రాజ్ఞాసహావ్రతంచక్రు స్సర్వేశ్రద్ధా సమన్వితాః। ద్వాదశీదివసేపుణ్యం దదు ర్నృపతయేజనాః॥ ౩౮ ॥ దత్తేపుణ్యే యథారాజ్ఞీ గర్భ మాధత్త శోభనమ్ । ప్రాప్తే ప్రసవకాలేసా సుషువే పుత్రమూర్జితమ్ ॥ ౩౯ ॥ ఏవమేషా నృపశ్రేష్ఠ! పుత్రదానామ విశ్రుతా । కర్తవ్యాసుఖమిచ్ఛద్భి రిహలోకే పరత్రచ॥ ౪౦ ॥ శ్రుత్వా మాహాత్మ్య మేతస్యాః సర్వపాపైః ప్రముచ్యతే । ఇహ పుత్రసుఖంప్రాప్య పరత్ర స్వర్గతిర్భవేత్ ॥ ౪౧ ॥

ఇతి శ్రీ భవిష్యోత్తరపురాణే శ్రావణశుక్లైకాదశ్యా

పుత్రదానామ్న్యా మాహాత్మ్యం

సంపూర్ణమ్.

శ్రీ ర స్తు

శ్రీ బ్రహ్మ వైవ ర్త పు రా ణే.

శ్రావణ కృష్ణై కాదశీ అజా మాహాత్మ్య ప్రారమ్భః.

హరిశ్చన్ద్ర దుఃఖనివృ త్తి కథా.

యుధిష్ఠిరఉవాచ॥ శ్రావణేకృష్ణపక్షేతు కిన్నామైకాదశీ భవేత్। ఏతదిచ్ఛామ్యహం శ్రోతుం కథయస్వ జనార్దన! ॥ ౧ ॥ శ్రీకృష్ణఉవాచ॥ శృణుష్వైక మనారాజన్! కథయిష్యామి విస్తరాత్ । అజేతినామతః ఖ్యాతాసర్వపాప ప్రణాశినీ ॥ ౨ ॥ పూజయిత్వా హృషీకేశం వ్రతం తస్యాః కరోతియః । పాపాని తస్య నశ్యన్తి వ్రతస్య శ్రవణాదపి ॥ ౩ ॥ నాతఃపరతరా రాజన్! లోకద్వయహితావహా। సత్యముక్తం వ్రతంహ్యే తన్నాసత్యం భాషితంమమ ॥ ౪ ॥ హరిశ్చన్ద్ర ఇతిఖ్యాతో బభూవ నృపతిఃపురా । చక్రవర్తీ సత్యసన్ధోసమస్తాయా భువఃపతిః ॥౫॥ కస్యాపి కర్మణోయోగా ద్రాజ్యభ్రష్టోబభూవసః । విక్రీత్వా వనితాంపుత్రం స చకారాత్మవిక్రయమ్ ॥ ౬ ॥ (1) పుల్కసస్యచ దాసత్వం గతోరాజా సపుణ్యకృత్ । సత్యమాలమ్బ్య రాజేన్ద్ర మృతచేలా పహారకః ॥ ౭ ॥ సోఽభవ న్నృపతిశ్రేష్ఠో నసత్యాచ్చలితస్తథా । ఏవంగతస్య నృపతే ర్బహవోవత్సరాగతాః ॥ ౮ ॥ తతశ్చిన్తాపరోరాజా బభూవాత్యన్త దుఃఖితః । కింకరోమిక్వ గచ్ఛామి నిష్కృతిర్మే కథంభవేత్ ॥౯॥ ఇతి చిన్తయతస్తస్య మగ్నస్య వృజినార్ణవే। ఆజగామ మునిః కశ్చిద్ జ్ఞాత్వా రాజానమాతురమ్ ॥ ౧౦॥ పరోపకరణార్థాయ నిర్మితోబ్రహ్మ ణాద్విజః । సతందృష్ట్వా ద్విజవరం ననామ నృపసత్తమః ॥౧౧॥ కృతాం జలిపుటోభూత్వా గౌతమస్యాగ్రతస్స్థితః । కథయామాసవృత్తాన్త మా త్మనో దుఃఖసంయుతమ్ ॥ ౧౨ ॥ శ్రుత్వానృపతి వాక్యాని గౌతమో విస్మయాన్వితః । ఉపదేశం నృపతయే వ్రతస్యాస్య మునిర్దదౌ ॥ ౧౩ ॥ మాసి శ్రావణకేరాజన్ ! కృష్ణపక్షేతు శోభనా । ఏకాదశీసమాయాతా

---

(1) అతినీచస్య

అజానామ్న్యతిపుణ్యదా ॥ ౧౮ ॥ తస్యాఃకురు వ్రతంరాజన్ ! పాపనాశో భవిష్యతి । తవభాగ్య వశాదేషా సప్తమేఽహ్నిసమాగతా ॥ ౧౯ ॥ ఉపవాసపరో భూత్వా రాత్రౌజాగరణంకురు । ఏవంతస్యా వ్రతేచీర్ణే సర్వపాప క్షయోభవేత్ ॥ ౧౬ ॥ తవపుణ్య ప్రభావేన చాగతోఽహం నృపోత్తమ ! । ఇత్యేవం కథయిత్వాతు మునిరంతరధీయత ॥ ౧౭॥ మునివాక్యం నృపశ్శ్రుత్వా చకారవ్రతముత్తమమ్ । కృతేతస్మిన్ వ్రతే రాజ్ఞః పాపస్యాన్తోఽభవత్క్షణాత్ ॥ ౧౮ ॥ శ్రూయతాం రాజశార్దూల! ప్రభావోఽస్య వ్రతస్యచ । యద్దుఃఖం బహుభిర్వర్షైర్భోక్తవ్యం తత్క్షయోభవేత్ ॥ ౧౯ ॥ నిస్తీర్ణదుఃఖోరాజా సీద్వ్రతస్యాస్య ప్రభావతః । పత్న్యాసహ సమాయోగం పుత్రజీవన మాపసః ॥ ౨౦ ॥ దేవదున్దుభయో నేదుః పుష్పవర్ష మభూద్దివః । ఏకాదశ్యాః ప్రభావేన ప్రాప్తం రాజ్యమకణ్టకం ॥ ౨౧ ॥ స్వర్గంలేభే హరిశ్చన్ద్ర స్సపుర (1) స్సపరిచ్ఛదః। ఈదృగ్విధం వ్రతంరాజన్ ! యేకుర్వన్తి ద్విజోత్తమాః ॥ ౨౨ ॥ సర్వ పాపవినిర్ముక్తా స్త్రిదివం యాన్తితే ధ్రువమ్ । పఠనా చ్ఛ్రవణాద్రాజన్! అశ్వమేధ ఫలంలభేత్ ॥ ౨౩ ॥

ఇతి శ్రీ బ్రహ్మవైవర్తపురాణే శ్రావణ కృష్ణైకాదశ్యా

అజానా మ్న్యామాహాత్మ్యం

సంపూర్ణమ్.

(1) పరిజన సహితః

శ్రీరస్తు.

శ్రీ భవిష్యోత్తర పురాణే.

భాద్రపద శుక్లైకాదశీ పరివర్తినీ మాహాత్మ్య ప్రారమ్భః.

వామనావతార కథా.

యుధిష్ఠిరఉవాచ ॥ నభస్య సితపక్షేతు కిన్నామైకాదశీభవేత్ । కోదేవః కోవిధిస్తస్యాః కింపుణ్యంచ వదస్వనః ॥౧॥ శ్రీకృష్ణఉవాచ ॥ కథయామి మహాపుణ్యాం స్వర్గమోక్ష ప్రదాయినీమ్ । వామనైకాదశీం రాజన్ ! సర్వపాప హరాం పరామ్ ॥ ౨ ॥ ఇమామేవ జయన్త్యాఖ్యాం ప్రాహు రేకాదశీంనృప ! । యస్యాశ్శ్రవణమాత్రేణ సర్వపాపక్షయో భవేత్ ॥ ౩ ॥ వాజపేయ ఫలంప్రోక్తం నాతఃపరతరంనృణామ్ । పాపినాం పాపనాశాయ జయన్తీ వ్రతముత్తమం ॥౪॥ నాతఃపరతరా రాజన్! నైవమోక్ష ప్రదాయినీ । ఏతస్మాత్కారణా ద్రాజన్ ! కర్తవ్యా గతిమిచ్ఛతా ॥ ౫ ॥ వైష్ణవైర్మమ భక్తైస్తు మనుజైర్మత్పరాయణైః । నభస్యేవామనోయైస్తుపూజితస్తైర్జగత్త్రియమ్ ॥ ౬ ॥ పూజితం నాత్రసన్దేహస్తే యాన్తిహరిసన్నిధిమ్ । వామనః పూజితో యేన కమలైః కమలేక్షణః ॥ ౭ । నభస్యసిత పక్షేతు జయన్త్యేకాదశీ దినే । తేనార్చితం జగత్సర్వం త్రయోదేవాస్సనాతనాః ॥ ౮ ॥ ఏతస్మాత్కారణా ద్రాజన్ ! కర్తవ్యో హరివాసరః । అస్మిన్కృతే న కర్తవ్యం కిఞ్చిదస్తి జగత్త్రయే ॥ ౯ ॥ అస్యాం ప్రసుప్తోభగవానేత్యఙ్గ పరివర్తనమ్ । తస్మాదేతాం జనాస్సర్వే వదన్తి పరివర్తినీం ॥ ౧౦ ॥ యుధిష్ఠిరఉవాచ ॥ సంశయోఽస్తి మహాన్మహ్యాంశ్రూయతాంచ జనార్దన ! । కథంసుప్తోఽసి దేవేశ ! కథంయాత్యఙ్గ వర్తనం ॥౧౧॥ కిమర్థం దేవదేవేశ ! బలిర్బద్ధస్త్వయాసురః। సన్తుష్టః పృథివీదేవాః కిమకుర్వన్జనార్దన ! ॥ ౧౨ ॥ కోవిధిఃకింవ్రతంచైవ చాతుర్మాస్య ముపాస్యతాం । త్వయిసుప్తే జగన్నాథ ! కిం కుర్వన్తిజనాః ప్రభో ! ॥ ౧౩ ॥ ఏతద్విస్తరతోబ్రూహి సంశయంహరమేప్రభో ! ॥ శ్రీకృష్ణఉవాచ ॥ శ్రూయతాం రాజశార్దూల ! కథాంపాపహరాంపరాం ॥ ౧౪ ॥ బలిర్వై

దానవఃపూర్వ మాసీత్త్రేతా యుగేనృప! ।అపూజయచ్చ మాంనిత్యం మద్భక్తో మత్పరాయణః ॥ ౧౭ ॥ జప్యై స్తువివిధై స్సూక్తైర్యజ తేమాంస నిత్యశః । ద్విజానాం పూజకోనిత్యం యజ్ఞకర్మకృతాశయః ॥ ౧౮॥ పర స్త్వింద్రకృతద్వేషో దేవలోకమజీజయత్ । మద్దత్తమిహాలోకంవై జితంతేనమహాత్మనా ॥ ౧౭ ॥ విలోక్యచతతస్సర్వే దేవాస్సంహత్య మ న్త్రియః। సర్వైర్మిళిత్వాగ న్తవ్యం దేవం విజ్ఞాపితుం ప్రభుమ్॥౧౮॥ తతశ్చ దేవ ఋషి భిస్సాకమిన్ద్రో గతః ప్రభుం । శిరసాహ్యవనీం గత్వా స్తుతఇన్ద్రేణసూక్తిభిః ॥ ౧౯ ॥ గురుణాదైవతై స్సార్ధం బహుధాపూజి తోహ్యహం । తతో వామనరూపేణ హ్యవతీర్ణశ్చసత్ప్రమే ॥ ౨౦ ॥ అత్యుగ్రరూపేణ తదాసర్వ బ్రహ్మణ్ణ రూపిణా । బాలకేన జితస్సోవై సత్యమూలమ్బ్యతస్థివాన్ ॥౨౧ ॥ యుధిష్ఠిరఉవాచ ॥ త్వయావామన రూపేణ సోఽసురశ్చజితఃకథమ్ । ఏతత్కథయ దేవేశ! మహ్యం భక్తాయ విస్తరాత్ ॥ శ్రీకృష్ణఉవాచ ॥ మయాలీకేన సబలిఃప్రార్థితో వటురూపిణా।పదత్రయమితాంభూమిం దేహిమే భువనత్రయం॥౨౩॥దత్తం భవతితేరాజన్! నాత్రకార్యావిచారణా । ఇత్యుక్తశ్చ మయారాజా దత్తవాంస్త్రిపదాంభువం ॥ ౨౪ ॥ సఙ్కల్పమాత్రేద్వవృధే దేహ స్త్రైవిక్రమః పదం । భూలోకేతు కృతౌపాదౌ భువర్లోకేతుజానునీ ॥ ౨౫॥ స్వర్లోకేతుకటిన్యస్య మహర్లోకేతథోదరం।జనలోకేతుహృదయం తపోలోకేచకణ్ఠకం॥౨౬॥సత్యలోకేముఖంస్థాప్యఉత్తమాఙ్గంతథోర్ధ్వతః। చన్ద్రసూర్య గ్రహాశ్చైవ భగణోయోగసంయుతః ॥౨౭॥ సేన్ద్రాశ్చైవ తదాదేవానాగా శ్చేషాదయఃపరే।స్తువన్తో వేదసమ్భూతై స్సూక్తైశ్చ వివిధై స్తుమాం ॥ ౨౮॥ కరేగృహీత్వాతు బలిముబ్రువం వచనంతదా। ఏకేనపూరితాపృథ్వీ ద్వితీయేన త్రివిష్టపం ॥ ౨౯ ॥ తృతీయస్య తు పాదస్యస్థానం దేహిమమానఘ! । ఏవముక్తోమయాసోపి మస్తకందత్త వాన్బలిః ॥ ౩౦ ॥ తతోవైమస్తకేహ్యేకం పదంన్యస్తం మయాతదా । క్షిప్తోరసాతలే రాజన్! దానవోమమపూజకః ॥ ౩౧ ॥ వినయావనతం దృష్ట్వా ప్రసన్నోఽస్మి యుధిష్ఠిర! । బలే! వసామిసతతం సన్నిధౌ తవ మానద! ॥ ౩౨ ॥ ఇత్యవోచం మహాభాగం బలింవై రోచనింతదా । నభస్య శుక్ల పక్షేతు పరివర్తినివాసరే ॥౩౩॥ మమైకా తత్రమూర్తిశ్చ

బలిమాశ్రిత్యతిష్ఠతి । ద్వితీయా శేష పృష్ఠేవై క్షీరాబ్ధౌ సాగరోత్తమే॥ ౩౪ ॥ సుప్తేచ హృషీకేశో యావచ్ఛాయాతి కార్తికీ । తావద్భవతి తత్పుణ్యాం సర్వపుణ్యోత్తమోత్తమం ॥ ౩౫॥ ఏతస్మాత్కారణాద్రాజన్కర్తవ్యైషా ప్రయత్నతః । ఏకాదశీమహాపుణ్యా పవిత్రాపాపహారిణీ॥ ౩౬ ॥ అస్యాంప్రసుప్తో భగవా నేత్యఙ్గపరివర్తనం। ఏతస్యాం పూజయేద్దేవం త్రైలోక్యస్య పితామహం ॥ ౩౭ ॥ దధిదానం ప్రకర్తవ్యం రౌప్య తణ్డులసంయుతం । రాత్రౌ జాగరణం కృత్వాముక్తో భవతిమానవః ॥ ౩౮ ॥ ఏవంయఃకురుతేరాజ న్నేకాదశ్యా వ్రతంశుభమ్ । సర్వపాప హరంచైవ భుక్తిముక్తిప్రదాయకం ॥ ౩౯ ॥ స దేవలోకం సంప్రాప్య భ్రాజతే చ న్ద్రమా యథా । శృణుయాచ్చైవ యోమర్త్యః కథాంపాపహరాంపరాం ॥ ౪౦ ॥ అశ్వమేధ సహస్రస్య ఫలమాప్నోతి మానవః ॥ ౪౧ ॥

ఇతి శ్రీ భవిష్యోత్తర పురాణే భాద్రపదశుక్లైకాదశ్యాః

పరివర్తినీ నామ్న్యామాహాత్మ్యం

సంపూర్ణం

శ్రీ భవిష్యోత్తర పురాణే

భాద్రపద కృష్ణైకాదశీ ఇన్దిరా మాహాత్మ్య ప్రారమ్భః.

ధర్మశీలస్య స్వర్గప్రాప్తి కథా

యుధిష్ఠిరఉవాచ ॥ కథయస్వ ప్రసాదేన మమాగ్రే మధుసూదన! । భాద్రస్యకృష్ణపక్షేతు కిన్నామైకాదశీభవేత్ ॥ ౧ ॥ శ్రీకృష్ణ ఉవాచ ॥ భాద్రస్యకృష్ణపక్షేతు ఇన్దిరానామ నామతః । తస్యావ్రత ప్రభావేన మహాపాపం ప్రణశ్యతి ॥ ౨ ॥ అధోయోనిగతానాం చపి తౄణాం గతిదాయినీ । శృణుష్వావహితో రాజన్! కథాంపాపహరాంపరం ॥ ౩॥ యస్యాశ్శ్రవణ మాత్రేణ వాజపేయ ఫలంలభేత్ ।పురా కృత యుగే రాజా బభూవ రిపుసూదనః ॥ ౪ ॥ ఇన్ద్రసేన ఇతిఖ్యాతః పురీంమాహిష్మతీంప్రతి । సరాజ్యం పాలయామాస ధర్మేణ యశసాన్వితః ॥ ౫ ॥ పుత్రపౌత్ర సమాయుక్తోధనధాన్యసమన్వితః । మాహిష్మత్యధిపో రాజా విష్ణుభక్తి పరాయణః ॥ ౬ ॥ జపన్గోవిన్ద నామాని ముక్తిదాని నరాధిపః । కాలంనయతివిధివదధ్యాత్మస్యవిచిన్తకః ॥౭॥ ఏకస్మిన్దివసేరాజ్ఞ సుఖాసీనే సదోగతే । అవతీర్యాగమద్ధీమా నమ్బరాన్నారదోమునిః ॥౮ ॥ తమాగతమభిప్రేక్ష్య ప్రత్యుత్థాయ కృతాఞ్జలిః పూజయిత్వార్ఘ్యవిధినాచాసనే సన్న్యవేశయత్ ॥ ౯ ॥ సుఖోపవిష్టస్స మునిః ప్రత్యువాచ నృపోత్తమం । కుశలంతవరాజేంద్ర! సప్తస్వఙ్గేషు వర్తతే ॥ ౧౦ ॥ ధర్మేమతి ర్వర్తతేతే విష్ణుభక్తిరతిస్తథా । ఇతివాక్యంతు దేవర్షే శ్శ్రుత్వారాజా తమబ్రవీత్ ॥ ౧౧ ॥ రాజోవాచ ॥ త్వత్ప్రసాదాన్మునిశ్రేష్ఠ! సర్వత్ర కుశలం మమ । అద్య క్రతుక్రియా స్సర్వా స్సఫలాస్తవదర్శనాత్ ॥౧౨॥ ప్రసాదం కురువిప్రర్షే! బ్రూహ్యాగమనకారణమ్ ॥ ఇతి రాజ్ఞో వచ శ్శ్రుత్వా దేవర్షి ర్వాక్య మబ్రవీత్ ॥ ౧౩ ॥ నారదఉవాచ ॥ శ్రూయతాం రాజశార్దూల! మద్వచో విస్మయప్రదమ్ । బ్రహ్మలోకా దహంప్రాప్తో యమలోకం నృపోత్తమ!॥

౧౪॥ శమనే నార్చితో భక్త్యా ఉపవిష్టో వరాసనే । ధర్మశీల స్సత్య
వాంస్తు భాస్కరిం సముపాసతే ॥ ౧౫ ॥ బహుపుణ్య ప్రకర్తాచ
వ్రతవైకల్య దోషతః । సభాయాం (1) శ్రాద్ధ దేవస్య మయా దృష్టః
పితా తవ ॥ ౧౬ ॥ కథిత స్తేన సందేశ స్తం నిబోధజనేశ్వర ! । ఇన్ద్ర
సేన ఇతిఖ్యాతో రాజా మాహిష్మతీ ప్రభుః ౧౭ ॥ తస్యాగ్రే కథయ
బ్రహ్మన్ ! స్థితం మాం యమసన్నిధౌ । కేనాపిచాం తరాయేణ పూర్వ
జన్మోద్భవేనవై ॥ ౧౮ ॥ స్వర్గం ప్రేషయమాంపుత్ర ! ఇన్దిరా వ్రత
దానతః । ఇత్యుక్తోఽహం సమాయాతః సమీపం తవ పార్థివ ! ।౧౯॥
పితు స్స్వర్గతయే రాజ న్నిన్దిరా వ్రతమాచర । తేన వ్రత ప్రభావేన
స్వర్గం యాస్యతి తే పితా ॥ ౨౦ ॥ రాజోవాచ ॥ కథయస్వ ప్రసా
దేన భగవ న్నిన్దిరా వ్రతమ్ । విధినా కేన కర్తవ్యం కస్మి న్పక్షేతిథౌ
తథా ॥ ౨౧ ॥ నారద ఉవాచ ॥ శృణురాజన్ ! హితం వచ్మి వ్రతస్యా
స్య విధిం శుభామ్ । భాద్రపస్యాసితే పక్షే దశమీ దివసే శుభే ॥ ౨౨ ॥
ప్రాతస్స్నానం ప్రకుర్వీత శ్రద్ధా యుక్తేన చేతసా । తతో మధ్యాహ్న
సమయే స్నానం కృత్వా బహిర్జలే ॥ ౨౩॥ పితౄణాం ప్రీతయే శ్రాద్ధం
కుర్యా చ్ఛ్రద్ధా సమన్వితః । ఏకభుక్తిం తతః కృత్వా రాత్రౌ భూమౌ
శయీత చ ॥ ౨౪॥ ప్రభాతే విమలే జాతే ప్రాప్తే హ్యైకాదశీ దినే ।
ముఖప్రక్షాళనం కుర్యాద్దన్తధావన పూర్వకమ్ ॥ ౨౫ ॥ ఉపవాసస్య
నియమం గృహ్ణీయా ద్భక్తి భావతః । అద్య స్థిత్వా నిరాహార స్సర్వ
భోగ వివర్జితః ॥ ౨౬ ॥ శ్వోభోక్ష్యే పుణ్డరీకాక్ష ! శరణం మే భవా
చ్యుత ! ఇత్యేవంనియమం కృత్వా మధ్యాహ్న సమయే తథా ॥ ౨౭॥
సాలగ్రామ శిలాగ్రేతు శ్రాద్ధం కృత్వా యథావిధి । భోజయిత్వా
ద్విజాన్ శుద్ధాన్ దక్షిణాభి స్సుపూజితాన్ ॥ ౨౮ ॥ పితృశేషం సమా
ఘ్రాయగవేదద్యా ద్విచక్షణః । పూజయిత్వా హృషీకేశం ధూప గం
ధాదిభి స్తథా ॥ ౨౯॥ రాత్రౌజాగరణం కుర్యా త్కేశవస్యసమీపతః ।
తతః ప్రభాత సమయే సంప్రాప్తే ద్వాదశీదినే ॥ ౩౦ ॥ అర్చయిత్వా
హరిం భక్త్యా భోజయిత్వా ద్విజా నథ । బన్ధుదౌహిత్ర పుత్రాద్యైః
స్వయంభుఞ్జీతవాగ్యతః ॥ ౩౧ ॥ అనేన విధినారాజన్ ! కురువ్రత మత

(1) యమస్య

న్ద్రితః । విష్ణులోకం ప్రయాస్యన్తి పితరస్తవ భూపతే ! ॥32॥ ఇత్యు క్త్వా నృపతిం రాజన్మునిరన్తరధీయత । యథోక్త విధినా రాజా చకార వ్రత ముత్తమమ్ ॥ 33 ॥ (1) అన్తః పురేణ సహితః పుత్ర భృత్య సమన్వితః । కృతే వ్రతేతు కౌన్తేయ! పుష్ప వృష్టి రభూద్దివః॥ 34 ॥ తత్పితా గరుడారూఢో జగామ హరి మన్దిరమ్ ।ఇన్ద్రసేనోఽపి రాజర్షిః కృత్వా రాజ్య మకణ్టకమ్ ॥ 35 ॥ రాజ్యే నివేశ్య తనయం జగామ త్రిదివం స్వయమ్ । ఇన్దిరా వ్రతమాహాత్మ్యం తవాగ్రే కథితం మయా ॥ 36 ॥ పఠనా చ్ఛ్రవణాచ్చాస్య సర్వ పాపైః ప్రముచ్యతే । భుక్త్వేహ నిఖిలా న్భోగాన్విష్ణు లోకేవసేచ్చిరమ్ ॥ 37 ॥

ఇతి శ్రీ భవిష్యోత్తర పురాణే భాద్రపద కృష్ణైకాదశ్యా

ఇందిరానామ్న్యామాహాత్మ్యం

సంపూర్ణమ్

(1) అంతఃపురస్థితభార్యయా

శ్రీ ర స్తు

శ్రీ భ వి ష్యో త్త ర పు రా ణే.

ఆశ్వీనశుక్లైకాదశీ పాశాఙ్కుశ మాహాత్మ్యప్రారమ్భః.

త్రింశత్కులోద్ధరణ ఫలదకథా.

యుధిష్ఠిరఉవాచ ॥ కథయస్వ ప్రసాదేన భగవన్మధుసూదన! ।
ఇషస్య శుక్లపక్షేతు కిన్నామైకాదశీ భవేత్ ॥ ౧ ॥ శ్రీకృష్ణఉవాచ ॥
శృణురాజేంద్ర! వక్ష్యామి మాహాత్మ్యం పాప నాశనమ్ । శుక్లపక్షే
చాశ్వయుజి భవే దేకాదశీతుయా ॥ ౨ ॥ పాశాఙ్కుశేతి విఖ్యాతా
సర్వపాప హరాపరా । పద్మనాభాభిధానంతు పూజయేత్తత్రమానవః॥
3॥ సర్వాభీష్ట ఫలప్రాప్త్యై స్వర్గమోక్ష ప్రదం నృణామ్ । తపస్తప్త్వా
నర స్తీవ్రం చిరం సునియతేన్ద్రియః ॥౪ ॥ తత్ఫలం సమవాప్నోతి తం
నత్వా గరుడధ్వజమ్ । కృత్వాపి బహుశః పాపం నరోమోహ సమ
న్వితః ॥౫ నయాతి నరకం ఘోరం నత్వాపాపహరం హరిమ్ । పృథి
వ్యాం యాని తీర్థాని పుణ్యా న్యాయతనానిచ ॥ ౬ ॥ తాని సర్వాణి
ప్రాప్నోతి విష్ణోర్నామానుకీర్తనాత్ । దేవం శార్ఙ్గధరంవిష్ణుం యేప్ర
పన్నా జనార్దనమ్ ॥ ౭॥ న తేషాం యమలోకశ్చ నృణాం వై జాయతే
క్వచిత్ । ఉపోష్యైకాదశీ మేకాం ప్రసఙ్గేనాపి మానవాః ॥౮॥ నయా
న్తియాతనాం యామీం పాపం కృత్వాతి దారుణమ్। వైష్ణవః పురుషో
భూత్వా శివనిన్దాం కరోతి యః ॥౯॥ యో నిన్దేద్వైష్ణవం లోకంసయాతి
నరకం ధ్రువమ్ । అశ్వమేధ సహస్రాణి రాజసూయ శతానిచ ॥౧౦॥
ఏకాదశ్యుప వాసస్య కళాం నార్హన్తి షోడశీమ్ । ఏకాదశీ సమంపుణ్యం
కిఞ్చిల్లోకే న విద్యతే ॥ ౧౧ ॥ నేదృశం పావనం కిఞ్చి త్త్రిషులోకేషు
విద్యతే । యాదృశం పద్మనాభస్య దినం పాతకహానిదమ్ ॥ ౧౨ ॥
తావత్పాపాని తిష్ఠన్తి దేహేఽస్మిన్మనుజాధిప! । యావన్నో పోష్యతే
జన్తుః పద్మనాభ దినం శుభమ్ ॥౧౩ ॥ వ్యాజేనాపి కృతా రాజ న్నదర్శ
యతి భాస్కరిమ్ । స్వర్గమోక్షప్రదాహ్యేషా శరీరారోగ్య దాయినీ ॥

౧౪ ॥ సుకళత్ర పరిదాహ్యేషా ధన పుత్ర ప్రదాయినీ । నగఙ్గా నగ
యారాజన్ ! నకాశీ నచపుష్కరమ్ ॥ ౧౫॥ నచాపి కౌరవం క్షేత్రం
పుణ్యంభూప ! హరేర్దినాత్ । రాత్రౌ జాగరణం కృత్వా సముపోష్య
హరే ర్దినమ్ ॥ ౧౬ ॥ అనాయాసేన భూపాల ! ప్రాప్యతే వైష్ణవం
పదమ్ । దశవై మాతృకే పక్షే దశరాజేన్ద్ర పైతృకే ॥ ౧౭ ॥ ప్రియా
యాదశపక్షేతు పురుషా నుద్ధరే న్నరః। చతుర్భుజా దివ్యరూపా నాగారి
కృతకేతనాః ॥ ౧౮ ॥ స్రగ్విణః పీతవస్త్రాశ్చ ప్రయాన్తి హరిమన్దిరమ్।
బాలత్వే యావనేచైవ వృద్ధత్వేచ నృపోత్తమ ! ॥౧౯ ॥ ఉపోష్యైకా
దశీం నూనం నైతిపాపోఽపి దుర్గతిమ్ పాశాఙ్కుశా ముపోష్యై వహ్యా
శ్వినస్య (1) ఽసితేతరే ॥ ౨౦ ॥ సర్వపాప వినిర్ముక్తో హరిలోకం
సగచ్ఛతి । దత్వా హేమ తిలాన్భూమిం గామన్న ముదకం తథా ॥
౨౧॥ ఉపానద్వస్త్రఛత్రాది నపశ్యతి యమంనరః । యస్యపుణ్య విహీ
నాని దినా న్యపగతానిచ ।౨౨॥ సలోహకారభస్త్రేవ శ్వసన్నపి మృ
తోహివై । న (2) వన్ధ్యం దివసంకుర్యా ద్దరిద్రోఽపి నృపోత్తమ ! ॥౨౩॥
సమాచర న్యథాశక్తి స్నానదానాదికాః క్రియాః । తటాకా రామ
సౌధానాం సత్రాణాం పుణ్య కర్మణామ్ ॥ ౨౪॥ కర్తారో నైవ పశ్యన్తి
ఘోరాన్తాంయమ యాతనామ్ । దీర్ఘాయుషో ధనాఢ్యాశ్చ కులీనా రోగ
వర్జితాః ॥౨౫ ॥ దృశ్యన్తే మానవా లోకే పుణ్యకర్తార ఈదృశాః ।
కిమత్ర బహునోక్తేన యాన్త్య ధర్మేణ దుర్గతిమ్ ॥౨౬॥ ఆరోహన్తి
దివం ధర్మై ర్నాత్రకార్యా విచారణా । ఇతితే కథితం రాజన్ !
యత్పృష్టోఽహం త్వయానఘ ! ॥౨౭॥ పాశాఙ్కుశాయా మాహా
త్మ్యం కిమన్యచ్ఛ్రోతు మిచ్ఛసి ॥౨౮॥

ఇతి శ్రీ బ్రహ్మవైవర్తపురాణే ఆశ్వినశుక్లైకాదశ్యాః
పాశాఙ్కుశనామ్న్యామాహాత్మ్యం
సంపూర్ణమ్.

---

(1) శుక్లపక్షే (2) ఫలరహితమ్,

శ్రీరస్తు.

శ్రీ బ్రహ్మవైవర్తపురాణే.

ఆశ్వీన కృష్ణైకాదశీ రమా మాహాత్మ్యప్రారమ్భః

శోభనస్వర్గసుఖస్య ధృవత్వప్రాప్తికథా

యుధిష్ఠిర ఉవాచ ॥ కథయస్వ ప్రసాదేన మమస్నేహా జ్జనార్దన! ।ఆశ్వినే కృష్ణపక్షేతు కిన్నామైకాదశీభవేత్ ॥౧॥ శ్రీకృష్ణఉవాచ॥ శూయతాం రాజశార్దూల! కథయామి తవాగ్రతః । అశ్వినేకృష్ణపక్షేతురమానామ్నా సుశోభనా ॥౨॥ ఏకాదశీ సమాఖ్యాతా మహాపాపహరా పరా । అస్యాః ప్రసఙ్గతోరాజన్! మాహాత్మ్యం ప్రవదామితే ॥ ౩ ॥ ముచుకున్ద ఇతిఖ్యాతో బభూవ నృపతిః పురా। దేవేన్ద్రేణ సమం యస్య మిత్రత్వ మభవన్నృప! ॥౪॥ యమేన వరుణే నైవ కుబేరేణ సమం తథా । విభీషణేన చైతస్య సఖిత్వ మభవత్సహ ॥౫॥ విష్ణుభక్త స్సత్యసన్ధో బభూవనృపతి స్సదా । తస్యైవం శాసతో రాజన్! రాజ్యంనిహతకణ్టకమ్ ॥ ౬ ॥ బభూవ దుహితాగేహే చన్ద్రభాగా సరిద్వరా । శోభనాయచ సాదత్తా చన్ద్రసేనసుతాయవై ॥ ౭ ॥ సకదాచి త్సమాయాతః శ్వశురస్య గృహేనృప । ఏకాదశీవ్రతమిదం సమాయాతం సుపుణ్యదమ్ ॥ ౮ ॥ సమాయాతే వ్రతదినే చన్ద్రభాగా త్వచిన్తయత్ । కిం భవిష్యతిదేవేశ! మమభర్తాపి దుర్బలః ॥౯॥ క్షుధాం నసహతే సోఽథుంపితా చైవోగ్ర శాసనః (1) పటహస్తాడ్యతే యస్య సంప్రాప్తే దశమీదినే ॥౧౦॥ నభోక్తవ్యం నభోక్తవ్యం నభోక్తవ్యంహారేర్దినే।శ్రుత్వాపటహనిర్ఘోషం శోభనస్త్వ బ్రవీత్ప్రియామ్॥౧౧॥ కింకర్తవ్యం మయాకాన్తే దేహి శిక్షాం సు శోభనే । కృతేనయేనమే సమ్యక్ జీవితం నవినశ్యతి ॥౧౨॥ చన్ద్రభాగోవాచ ॥ మత్పితుర్వేశ్మని విభో భోక్తవ్యం నాపి కేనచిత్ । గజైరశ్వైస్తథాచోష్ట్రైరన్యైః పశుభిరేవచ ॥ ౧౩ ॥ తృణమన్నం తథావారి నభోక్తవ్యంహారే

---

(1) ఆన్ధ్రభాషాయాం తప్పెట లేక డప్పు.

దినే । మానవైశ్చ కుతః కాన్త భుజ్యతే హరివాసరే ॥ ౧౪ ॥ యది త్వం భోక్ష్యసే కాన్త! తతో గేహాత్ప్రయాస్యతామ్ । ఏవం విచార్య మనసా సుదృఢం మానసం కురు ॥ ౧౫ ॥ శోభన ఉవాచ । సత్యమే తత్త్వయైవోక్తం కరిష్యేఽహ ముపోషణమ్ । దైవేనవిహితం యద్వై తత్తథైవ భవిష్యతి ॥౧౬॥ ఇతి (1) దిష్టే మతింకృత్వా చకారవ్రత ముత్తమమ్ । క్షుత్తృషాపీడితతను స్సబభూవాతి దుఃఖితః ॥౧౭॥ ఇతి చిన్తయత స్తస్య ఆదిత్యో స్తమగా ద్గిరిమ్ । వైష్ణవానాం నారాణాం సా నిశాహర్షవివర్ధినీ ॥ ౧౮ ॥ హరిపూజా రతానాంచ జాగరాసక్త చేతసామ్ । బభూవనృపశార్దూల! శోభనస్యాతి దుస్సహా ॥ ౧౯ ॥ రవేరుదయవేళాయాం శోభనః పంచతాంగతః । దాహయామాసరాజా తం రాజయోగ్యైశ్చదారుభిః ॥౨౦॥ చన్ద్రభాగా నాత్మదేహం దదాహ పితృవారితా । కృత్వోర్ధ్వదైహికం తస్య తస్థా జనకవేశ్మని ॥౨౧॥ శోభనేన నృపశ్రేష్ఠ! రమావ్రత ప్రభావతః । ప్రాప్తం దేవపురం రమ్యం మందరాచల సానుని ॥ ౨౨ ॥ అనుత్తమ మనాధృష్య మసఙ్ఖ్యే యగుణాన్వితమ్। హేమస్తమ్భ మయైస్సౌధై రత్నవైడూర్య మణ్డితైః॥ ౨౩॥ స్ఫాటికై ర్వివిధాకారై ర్విచిత్రై రుపశోభితమ్ । సింహాసనసమా రూఢ స్సుశ్వేత చ్ఛత్రచామరః ॥ ౨౪ ॥ కిరీట కుణ్డలయుతో హారకే యూర భూషితః స్తూయమానశ్చ గన్ధర్వై రప్సరోగణ సేవితః ॥౨౫॥ శోభనశ్శోభతేతత్ర దేవరా డపరో యథా ॥ సోమశర్మేతి విఖ్యాతో ముచుకున్ద పురేవసన్ ॥౨౬॥ తీర్థయాత్రాప్రసఙ్గేన భ్రమన్విప్రోదదర్శ తమ్ । నృపజామాతరం జ్ఞాత్వా తత్సమీపం జగామసః ॥౨౭॥ ఆసనా దుత్థిత శ్శీఘ్రం నమశ్చక్రే ద్విజోత్తమమ్ । చకార కుశలం ప్రశ్నం శ్వశురస్య నృపస్యచ ॥౨౮॥ కాన్తాయా శ్చన్ద్రభాగాయా స్తథైవ నగ రస్యచ । సోమశర్మోవాచ॥ కుశలం వర్తతే రాజన్! శ్వశురస్య గృహే తవ ॥ ౨౯ ॥ చన్ద్రభాగా కుశలినీ సర్వతః కుశలం పురే । స్వవృత్తం కథ్యతాంరాజన్ ! ఆశ్చర్యం పరమం మమ ॥౩౦॥ పురం విచిత్ర రుచిరం నదృష్టం కేనచి త్క్వచిత్ । ఏతదాచక్ష్వ నృపతే! కుతః ప్రాప్తమిదం త్వయా ॥ ౩౧॥ శోభనఉవాచ ॥ అశ్వినస్యా సితేపక్షే నామ్నాచైకా

---

(1) అదృష్టే.

దశీ రమా। తాముపోష్య మయా ప్రాప్తం ద్విజేన్ద్ర! పుర(1)మధ్రువమ్॥ ౩౨ ॥ ధ్రువం భవతియేనైవ తత్కురుష్వ ద్విజోత్తమ! ॥ ద్విజేన్ద్ర ఉవాచ ॥ కథ మధ్రువమే తద్ధి కథం హి భవతి ధ్రువమ్ ॥౩౩॥ తత్త్వం కథయ రాజేన్ద్ర! తత్కరిష్యామి నాన్యథా॥ శోభనఉవాచ॥ మయైత త్కథితం విప్ర! శ్రద్ధాహీనం వ్రతోత్తమమ్ ॥౩౪॥ తేనాహమధ్రువం మన్యే ధ్రువం భవతి తచ్ఛృణు ॥ ముచుకున్దస్య దుహితా చన్ద్రభాగా సుశోభనా ॥ ౩౫ ॥ తస్యై కథయవృత్తాన్తం ధ్రువమే త ద్భవిష్యతి। తచ్ఛ్రుత్వా థ ద్విజవర స్తస్యై సర్వం న్యవేదయత్ ॥౩౬॥ శ్రుత్వా థ సా ద్విజవచో విస్మయోత్ఫుల్లలోచనా। ప్రత్యక్ష మథవా స్వప్న స్త్వయైతత్కథ్యతే ద్విజ! ॥ ౩౭ ॥ సోమశర్మోవాచ ॥ ప్రత్యక్షం పుత్రి! తే కాన్తో మయా దృష్టో మహావనే। దేవతుల్య మనాధృష్యం దృష్టం తస్య పురం మయా ।౩౮॥ అధ్రువం తేన తత్ప్రోక్తం ధ్రువం భవతి తత్కురు। చన్ద్రభాగోవాచ ॥ తత్రమాం నయవిప్రర్షే! పతిదర్శన లాలసామ్ ॥ ౩౯ ॥ ఆత్మనో వ్రతపుణ్యేన కరిష్యామి పురం ధ్రువమ్। ఆవయో ర్ద్విజసంయోగో యథాభవతి తత్కురు ॥ ౪౦ ॥ ప్రాప్యతే హి మహత్పుణ్యం కృత్వా యోగం వియుక్తయోః । ఇతి శ్రుత్వా సహతయా సోమశర్మా జగామహ ॥ ౪౧॥ ఆశ్రమం వామదేవస్య మన్దరాచల సన్నిధౌ । వామదేవోఽశృణోత్సర్వం వృత్తాన్తం కథితం తయోః ॥ ౪౨ ॥ అభ్యషించచ్చన్ద్రభాగాం వేదమన్త్రై రథోజ్జ్వలామ్। ఋషిమన్త్ర ప్రభావేన విష్ణువాసర సేవనాత్ ॥ ౪౩ ॥ దివ్యదేహా బభూవాసా దివ్యాం గతి మవాపహ। పత్యుస్సమీప మగమత్ప్రహర్షోత్ఫుల్లలోచనా ॥౪౪॥ సహర్ష శ్శోభనోఽతీవ దృష్ట్వాకాన్తాం సమాగతామ్! సమాహూయాస్వకే వామే పార్శ్వే తాంసన్య వేశయత్॥ ౪౫॥ సాచోవాచ ప్రియం హర్షాచ్చన్ద్రభాగా శుభంవచః। శృణుకాన్త! హితం వాక్యం యత్పుణ్యం విద్యతే మయి ॥౪౬॥ అష్టవర్షాధికా జాతా యదాహం పితృవేశ్మని। మయా తతః ప్రభృతిచ కృతమేకాదశీ వ్రతమ్ ॥ ౪౭॥ యథోక్తవిధి సంయుక్తం శ్రద్ధాయుక్తేనచేతసా । తేన పుణ్య ప్రభావేన భవిష్యతి పురం ధ్రువమ్ ॥ ౪౮ ॥ సర్వకామ సమృ

---

(1) దినేదృశ్యం రాత్రికాలేత్వ దృశ్యం

ద్ధంచ యావదాభూత సంప్లవమ్ । ఏవంసా నృపశార్దూల! రమతే పతినా సహ ॥ ౪౯ ॥ దివ్య భోగా దివ్యరూపా దివ్యాభరణ భూషితా। శోభనోఽపి తయా సార్థం రమతే దివ్య విగ్రహః ॥ ౫౦ ॥ రమావ్రత ప్రభావేన మన్దరాచల సానుని । చిన్తామణి సమాహ్యేషా కామధేను సమాభవేత్ ॥ ౫౧ ॥ రమాభిధానా నృపతే తవాగ్రే కథితా మయా। ఈదృశంచ వ్రతం రాజన్! యేకుర్వన్తి నరోత్తమాః ॥ ౫౨ ॥ బ్రహ్మహత్యాది పాపాని నాశంయాన్తి నసంశయః । ఏకాదశీ వ్రతానాంచ పక్షయో రుభయోరపి ॥ ౫౩॥ యథా శుక్లాతథా కృష్ణా తిథిభేదం నకారయేత్ । సేవి త్వైకాదశీనౄణాం భుక్తి ముక్తిప్రదాయినీ ॥౫౪॥ ధేనుః కృష్ణా తథాశ్వేతా ఉభయోస్సదృశం పయః । తద్వైసతుల్య ఫలదం స్మృతమేకాదశీవ్రతం । ఏకాదశీవ్రతానాంచమాహాత్మ్యంశృణుయాన్నరః । సర్వపాప వినిర్ముక్తో విష్ణులోకే మహీయతే ॥౫౬ ॥

ఇతి శ్రీ బ్రహ్మవైవర్తపురాణే ఆశ్వీన కృష్ణైకాదశ్యారమా

నామ్న్యా మా హా త్మ్యం

సంపూర్ణమ్.

శ్రీరస్తు

శ్రీ స్కాన్ద పురాణే.

కార్తిక శుక్లైకాదశీ ప్రబోధినీ మాహాత్మ్య ప్రారమ్భః.

ఏకాదశీ నియమప్రభావ కథా.

బ్రహ్మోవాచ ॥ ప్రబోధిన్యాశ్చ మాహాత్మ్యం పాపఘ్నం పుణ్య
వర్ధనమ్ । ముక్తిప్రదం సుబుద్ధీనాం శృణుష్వమునిసత్తమ ! ॥౧॥ తావ
ద్గర్జతి విప్రేన్ద్ర! గఙ్గాభాగీరథీక్షితౌ । యావదాయాతిపాపఘ్నీ కార్తికే
హరిబోధినీ ॥ ౨ ॥ తావద్గర్జన్తితీర్థాని సముద్రాదిసరాంసిచ ।యావత్ప్ర
బోధినీ విష్ణో స్తిథిర్నాయాతి కార్తికే ॥౩॥ అశ్వమేధ సహస్రాణి రాజ
సూయ శతానిచ । ఏకేనైవోప వాసేనప్రబోధిన్యా లభేన్నరః ॥౪॥
నారదఉవాచ ॥ ఏకభుక్తేన కింపుణ్యం కింపుణ్యంనక్తభోజనే। ఉపవాసేన
కింపుణ్యంతన్మే బ్రూహిపితామహ ॥౫॥ బ్రహ్మోవాచ ఏకభుక్తేనజ
న్మోత్థంనక్తేనద్విజనుర్భవమ్।సప్తజన్మభవం పాపముపవాసేన నశ్యతి।౬॥
యద్దుర్లభం యదప్రాప్యం త్రైలోక్యేనతు గోచరమ్ । యదప్యప్రార్థితం
పుత్ర! దదాతి హరిబోధినీ ॥ ౭ ॥ మేరు మన్దర మాత్రాణి పాపాన్యు
గ్రాణి యానితు । ఏకేనైవోపవాసేన దహతే పాపహారిణీ ॥౮॥ పూర్వ
జన్మ సహస్రైస్తు యద్దుష్కర్మ ఉపార్జితమ్ జాగరే ప్రబోధిన్యాం
దహతే తూల రాశివత్ ॥ ౯ ॥ ఉపవాసం ప్రబోధిన్యాం యః కరోతి
స్వభావతః । విధివన్మునిశార్దూల! యథోక్తం లభతే ఫలమ్ ॥ ౧౦॥
యథోక్తం సుకృతం యస్తు విధివత్కురుతే నరః । స్వల్పం మునివర
శ్రేష్ఠ! మేరుతుల్యం భవేత్ఫలమ్ ॥౧౧॥ విధిహీనంతు యఃకుర్యాత్సు
కృతం మేరు మాత్రకమ్ । అణుమాత్రం నచాప్నోతి ఫలంధర్మస్య
నారద! ॥౧౨॥ సన్ధ్యాహీనే వ్రతభ్రష్టే నాస్తికే హైతుకే శఠే । నైతే
షాంతిష్ఠతే దేహే ధర్మశాస్త్ర విదూషకే ॥ ౧౩ ॥ పరదారరతేమూర్ఖే
కృతఘ్నే వఞ్చకేతథా । ధర్మోనతిష్ఠతే దేహే ఏతేషామపిదేహినామ్॥
౧౪॥ బ్రాహ్మణోవాపి శూద్రోవా సేవతే పరయోషితమ్ । బ్రాహ్మ

ణీంచ విశేషేణ చాణ్డాల సదృశాపుభా ॥౧౫॥ సభర్తృకాంవా విధవాం బ్రాహ్మణో బ్రాహ్మణీం యది । సేవతేమునిశార్దూల! సాన్వయో యాతిసంక్షయం ॥౧౬॥ పరదారాభిగమనం కురుతేయోద్విజాధమః । సంతతిర్నభవేత్తస్య ఫలం జన్మార్జితం నహి ॥౧౭॥ గురుణా సహవిప్రైశ్చ యోహఙ్కారేణ వర్తతే । సుకృతా న్నశ్యతే శీఘ్రం ధనం నాప్నోతి సంతతిమ్ ॥ ౧౮ ॥ ఆచార భ్రష్ట దేహానాం వృషలీ గామినాం సుత! । యస్తైస్తైస్సేవ్య మానోఽపి ధర్మస్తేషాం పరాఙ్ముఖః ॥౧౯॥ పాపినస్తేనరాలోకే సజ్గతిం పతితైస్సహ । యేకుర్వన్తి నృపశ్రేష్ఠ! తేగచ్ఛన్తి యమాలయమ్ ॥ ౨౦ ॥ ధర్మోనష్టో నృణాం యేషాం స్వాగతాసన భోజనః । తేషాంవై నశ్యతే స్వర్గంకీర్తిరాయుః ప్రజా సుఖమ్॥ ౨౧॥ సాధూనా మవమానంతుయే కుర్వన్తి నరాధమాః । (1) త్రివర్గ ఫలహీనాస్తే దహ్యన్తే నరకాగ్నినా ॥ ౨౨॥ కృత్వాపమానం సాధూనాం యేహృష్యన్తినరాధమాః । వారయన్తి నయేమూఢాస్తే పశ్యన్తి కులక్షయమ్ ॥ ౨౩ ॥ ఆచారభ్రష్ట దేహస్య హైతుకస్య శఠస్యచ। దదతోజుహ్వతోవాపి గతిస్తస్య న విద్యతే ॥ ౨౪ ॥ తస్మాన్న త్వాచరేత్కిఞ్చిదశుభంలోక గర్హితమ్ । సదాచార పతాభావ్యంయథా ధర్మోననశ్యతి ॥౨౫॥ యేధ్యాయన్తి మనోవృత్త్యాకరిష్యామః ప్రబోధినీమ్ । తేషాంవిలీయతే పాపంపూర్వ జన్మశతోద్భవమ్ ॥ ౨౬ ॥ సమతీతం భవిష్యంచ వర్తమానం కులాయుతమ్ । విష్ణులోకం నయత్యాశు ప్రబోధిన్యాంతు జాగరే ॥ ౨౭ ॥ వసన్తిపితరోహృష్టా విష్ణులోకేహ్యలఙ్కృతాః । విముక్తా నరకైర్దుఃఖైః పూర్వకర్మ సముద్భవైః ॥ ౨౮ ॥ కృత్వాతు పాతకంఘోరం బ్రహ్మహత్యాదికంనరః॥ కృత్వాతు జాగరంవిష్ణోర్ధౌతపాపో భవేన్మునే! ॥౨౯॥ దుష్ప్రాప్యం యత్ఫలంవిప్రైరశ్వమేధాదిభిర్మఖైః । ప్రాప్యతే తత్సుఖేనైవ ప్రబోధిన్యాంతు జాగరే ॥ ౩౦ ॥ ఆప్లుత్య సర్వతీర్థేషు దత్వాగాః కాఞ్చనం మహీమ్ । నతత్ఫల మవాప్నోతి యత్కృత్వా జాగరంహరేః ॥ ౩౧॥ జాతస్సఏవ సుకృతీకులంతేనైవ పావితమ్ । కార్తికే మునిశార్దూల! కృతాయేన ప్రబోధినీ ॥ ౩౨ ॥ యథాధ్రువంనృణాం మృత్యుర్ధననాశ

(1) ధర్మః, ధనం, సుఖం, ఏతైర్వియుక్తః.

స్తథాధ్రువమ్ । ఇతిజ్ఞాత్వా మునిశ్రేష్ఠ । కర్తవ్యం వైష్ణవందినమ్ ॥
33 ॥ యానికానిచ తీర్థాని త్రైలోక్యే సంభవన్తిచ । తానితస్యగృహే
సమ్యక్ యఃకరోతి ప్రబోధినీమ్ ॥3౪॥ సర్వకృత్యం పరిత్యజ్య తృప్త్య
ర్థంచక్రపాణినః । ఉపోష్యైకాదశీంరమ్యాం కార్తికే హరిబోధినీమ్॥
3౫ ॥ సజ్ఞానీ సచయోగీచ సతపస్వీ జితేన్ద్రియః । భోగోమోక్షశ్చ
తస్యాస్తి హ్యుపాస్తే హరిబోధినీమ్ ॥3౬॥ విష్ణుప్రియతరాహ్యేషా ధర్మ
సారస్యదాయినీ । సకృదేనా ముపోష్యైవముక్తిభాక్చభవేన్నరః ॥3౭॥
ప్రబోధినీ ముపోషిత్వానగర్భం విశతేనరః । సర్వధర్మా న్పరిత్యజ్య
తస్మాత్కుర్వీత నారద! ॥ 3౮ ॥ కర్మణా మనసా వాచా పాపంయత్స
ముపార్జితమ్ । తత్క్షాళయతి గోవిన్దః ప్రబోధిన్యాంతు జాగరే ॥ 3౯॥
స్నానందానం జపో హోమః సముద్దిశ్య జనార్దనమ్ । నరైర్యత్క్రి
యతేవత్స! ప్రబోధిన్యాంతదక్షయమ్ ॥౪౦॥ యేఽర్చయన్తి నరాస్త
స్యాం భక్త్యా దేవంచ మాధవమ్ । సముపోష్య ప్రముచ్యన్తే పాపైస్తే
శత జన్మజైః ॥౪౧॥ మహావ్రత మిదంపుత్ర మహాపాపౌఘనాశనమ్ ।
ప్రబోధ వాసరంవిష్ణో ర్విధివత్సముపోషయేత్ ॥ ౪౨ ॥ వ్రతేనానేన
దేవేశం పరితోష్య జనార్దనమ్ । విరాజయన్దిశస్సర్వా ప్రయాతి భవ
నంహరేః ॥ ౪3 ॥ కర్తవ్యైషా ప్రయత్నేన నరైః కాన్తి మభీప్సుభిః ।
ద్వాదశీ ద్విపదాం శ్రేష్ఠ! కార్తికేతు ప్రబోధినీ ॥ ౪౪ ॥ బాల్యే
యచ్చార్జితంవత్స! యౌవనే వార్ధకేతథా । శతజన్మకృతం పాపం
స్వల్పం వాయదివాబహు ॥౪౫॥ శుష్కమార్ద్రంమునిశ్రేష్ఠ! స్వగృహ్యా
మపినారద? । తత్క్షాళయతి గోవిన్దో హ్యస్యా మభ్యర్చ్య భక్తితః॥
౪౬ ॥ ధనధాన్య మహాపుణ్యా సర్వపాప హరావరా । తాముపోష్య
హరేర్భక్త్యా దుర్లభం నభవేత్క్వచిత్ ॥౪౭॥ చన్ద్రసూర్యోపరాగేచ
యత్ఫలం పరికీర్తితమ్ । తత్సహస్రగుణం ప్రోక్తం ప్రబోధిన్యాంతు
జాగరే ॥ ౪౮ ॥ స్నానం దానం జపోహోమః స్వాధ్యాయో భ్యర్చనం
హరేః । తత్సర్వం కోటిగుణితం ప్రబోధిన్యాంతు యత్కృతం ॥౪౯॥
జన్మప్రభృతియత్పుణ్యాం నరేణహ్యర్జితంభవేత్ । వృథాభవతి తత్సర్వ
మకృత్వా కార్తికవ్రతం ॥ ౫౦॥ అకృత్వానియమంవిష్ణోః కార్తికంయః
క్షిపేన్నరః । జన్మార్జితస్య పుణ్యస్య ఫలంనాప్నోతి నారద! ॥ ౫౧ ॥

తస్మాత్త్వయా ప్రయత్నేన దేవదేవో జనార్దనః । ఉపాసనీయో విప్రేన్ద్ర! సర్వకామఫలప్రదః ॥౫౨॥ పరాన్నం వర్జయేద్యస్తు కార్తికే విష్ణుతత్పరః । పరాన్నవర్జనాద్వత్స చాన్ద్రాయణ ఫలంలభేత్ ॥౫౩॥ నిత్యం శాస్త్రవినోదేన కార్తికంయః క్షిపేన్నరః। నిర్దహేత్సర్వపాపాని యజ్ఞాయుత ఫలంలభేత్ ॥ ౫౪ ॥ నతథాతుష్యతే యజ్ఞైర్నదానై ర్నాగజాదిభిః । యథాశాస్త్ర కథాలాపైః కార్తికే మధుసూదనః॥ ౫౫॥ యేకుర్వన్తి కథా విష్ణో ర్యేశృణ్వన్తి సమాహితాః । శ్లోకార్ధం శ్లోకమేకంవా కార్తికే గోశతంఫలం ॥ ౫౬ ॥ సర్వధర్మాన్పరిత్యజ్య కార్తికే కేశవాగ్రతః । శాస్త్రవధారణం కార్యం శ్రోతవ్యంచ మహామునే ॥ ౫౭ ॥ శ్రేయసాంలోభ బుద్ధ్యావాయః కరోతి హరేఃకథాం। కార్తికే మునిశార్దూల ! కులానాం తారయేచ్ఛతం ॥ ౫౮ ॥ నియమేన నరోయస్తు శృణుతే వైష్ణవీంకథాం । కార్తికేతు విశేషేణగోసహస్ర ఫలంలభేత్ ॥౫౯ ॥ ప్రబోధవాసరం విష్ణోః కురుతే యోహరేఃకథాం । సప్తద్వీపవతీదానే తత్ఫలం లభతేమునే! ॥౬౦॥ శ్రుత్వా విష్ణుకథాం దివ్యాం యేఽర్చయన్తి కథావిదం । స్వశక్త్యా మునిశార్దూల! తేషాం లోకాః సనాతనాః ॥ ౬౧ ॥ బ్రహ్మణో వచనంశ్రుత్వా నారదః పునరబ్రవీత్ ॥ నారదఉవాచ ॥ విధానం బ్రూహిమేస్వామి న్నేకాదశ్యా స్సురోత్తమ ! ॥ ౬౨ ॥ చీర్ణేన యేనభగవన్ ! యాదృశం ఫలమాప్నుయాత్ । నారదస్య వచశ్శ్రుత్వా బ్రహ్మావచనమబ్రవీత్ ॥౬౩॥ బ్రాహ్మేముహూర్తే చోత్థాయహ్యేకాదశ్యాం ద్విజోత్తమ! ।స్నానం చైవ ప్రకర్తవ్యం దన్తధావనపూర్వకం ॥ ౬౪॥ నద్యాంతడాగేకూపేవా వాప్యాంగేహే తథైవచ। కేశవశ్చైవ సంపూజ్యః కథాయా శ్రవణం తథా ॥ ౬౫ ॥ నియమార్థే మహాభాగ! ఇమం మన్త్ర ముదీరయేత్। ఏకాదశ్యాం నిరాహారః స్థిత్వాహనిపరేఽహ్న్యహం ।౬౬॥ భోక్ష్యామి పుణ్డరీకాక్ష! శరణం మేభవాచ్యుత । ఇమంమన్త్రం సముచ్చార్య దేవదేవస్య చక్రిణః ॥౬౭ ॥ భక్తిభావేన తుష్టాత్మా హ్యుపవాసం సమర్పయేత్ । రాత్రౌజాగరణంకుర్యా ద్దేవదేవస్యసన్నిధౌ ॥౬౮॥ గీతంనృత్యంచ వాద్యంచ తథాకృష్ణ కథాంమునే । యఃకరోతిసపుణ్యాత్మా త్రైలోక్యోపరిసంస్థితః ౬౯॥ బహుపుష్పైర్బహుఫలైః కర్పూరా

గరుకుజ్కుమైః । హరేః పూజా విధాతవ్యా కార్తిక్యాం బోధవాసరే॥ ౨౦॥ విత్తశాఠ్యం న కర్తవ్యం సంప్రాప్తే హరివాసరే । యస్మాత్పుణ్యమసంఖ్యాతం ప్రాప్యతే మునిసత్తమ ! ॥ ౨౧ ॥ ఫలైర్నానావిధైర్దివ్యైః ప్రబోధిన్యాం తు జాగరే । శంఖే తోయం సమాదాయ హ్యర్ఘ్యో దేయో జనార్దనే ॥ ౨౨ ॥ యత్ఫలం సర్వతీర్థేషు సర్వదానేషు యత్ఫలమ్ । తత్ఫలం కోటిగుణితం దత్వార్ఘ్యం బోధవాసరే ॥ ౨౩ ॥ (1) అగస్త్యకుసుమైర్దేవం పూజయేద్యో జనార్దనమ్ । దేవేంద్రోఽపి మునిశ్రేష్ఠ ! కరోతి కరసంపుటం ॥ ౨౪॥ న తత్కరోతి విప్రేన్ద్ర తపసా తోషితో హరిః । యత్కరోతి హృషీకేశో (2) మునిపుష్పైరలంకృతః ॥ ౨౫ ॥ బిల్వపత్రైశ్చ యే కృష్ణం కార్తికే కలివర్ధన ! । పూజయన్తి మహాభక్త్యా ముక్తిస్తేషాం మయోదితా ॥ ౨౬ ॥ తులసీదళపుష్పైశ్చ పూజయన్తి జనార్దనమ్ । కార్తికే సకలం వత్స ! పాపం జన్మాయుతం దహేత్ ॥ ౨౭ ॥ దృష్టా స్పృష్టాథవా ధ్యాతా కీర్తితా నమితా స్తుతా । రోపితా సించితా నిత్యం పూజితా తులసీ శుభా ॥ ౨౮ ॥ నవధా తులసీభక్తిం యే కుర్వన్తి దినే దినే । యుగకోటిసహస్రాణి తే వసన్తి హరేర్గృహే ॥ ౨౯ ॥ రోపితా తులసీ యావత్కురుతే మూలవిస్తరమ్ । తావద్యుగసహస్రాణి తనోతి సుకృతం మునే ! ॥ ౩౦ ॥ యావచ్ఛాఖాప్రశాఖాభిర్బీజపుష్పదళైర్మునే ! । రోపితా తులసీ పుంభిర్వర్తతే వసుధాతలే ॥ ౩౧ ॥ కులే తేషాం తు యే జాతా యే భవిష్యన్తి యే గతాః । ఆకల్పయుగసాహస్రం తేషాం వాసో హరేర్గృహే॥ ౩౨॥ (3) కదంబకుసుమైర్దేవం యేఽర్చయన్తి జనార్దనమ్। తేషాం యమాలయం నైవ ప్రసాదాచ్చక్రపాణినః ॥ ౩౩ ॥ దృష్ట్వా కదంబకుసుమం ప్రీతో భవతి కేశవః । కిం పునః పూజితో విప్ర సర్వకామప్రదో హరిః ॥ ౩౪ ॥ యః పునః (3) పాటలాపుష్పైర్వసన్తే గరుడధ్వజం । అర్చయేత్పరయా భక్త్యా ముక్తిభాగీ భవేద్ధి సః ॥ ౩౫ ॥ (4) వకుళాశోక కుసుమైర్యేఽర్చయన్తి జగత్పతిం । విశోకాస్తే భవిష్యన్తి యావచ్చన్ద్రో దివాకరః ॥ ౩౬॥ యేఽర్చయన్తి జగన్నాథం (5) కరవీరైస్సితాసితైః । చతుర్యుగాని విప్రేన్ద్ర ప్రీతో భవతి కేశవః ॥ ౩౭ ॥ మఞ్జరీం సహకారస్య కేశవో

---

[1] ఆన్ధ్రభాషాం అవిశెపూలచేత. [2] అగస్త్య కుసుమైః.
[3] కలిగొట్టు [4] పొగడ [5] గన్నేరు పీటి పూలచేత.

పరియేనరాః । యచ్ఛన్తితేసుమహాభాగా గోకోటిఫలభాగినః ॥౮౮॥దూ ర్వాఙ్కురైర్హరేర్యస్తుపూజాంకాలేప్రయచ్ఛతి । పూజాఫలం శత గుణం సమ్యగాప్నోతి మానవః ॥౮౯॥ శమీపత్రైస్తుయే దేవం పూజ యన్తిసుఖప్రదం । యమమార్గోమహాఘోరో నిస్తీర్ణాస్తైస్తునారద !॥ ౯౦॥ వర్షాకాలేతు దేవేశంకుసుమైః [1] శ్చమ్పకోద్భవైః । యేర్చ యన్తి నతేమర్త్యాః సంసరేయుః పునర్భవే ॥ ౯౧ ॥ [2] కుమ్భీపు ష్పంతు విప్రర్షే ! యే యచ్ఛన్తిజనార్దనం । సువర్ణఫలమాత్రంతే లభన్తేవై ఫలంమునే ॥ ౯౨ ॥ [3] సువర్ణకేతకీ పుష్పంయోదదాతి జనార్దనే । కోటిజన్మార్జితంపాపం దహతేగరుడధ్వజః ॥౯౩ ॥ కుఙ్కు మారుణ వర్ణాంచ సుగన్ధాఢ్యాం [4] శతపత్రికాం । యోదదాతి జగ న్నాథే శ్వేతద్వీపాలయే వసేత్ ॥౯౪॥ ఏవంసంపూజ్య రాత్రౌచ కేశ వం భుక్తి ముక్తిదం । ప్రాతరుత్థాయచబ్రహ్మన్ ! గత్వాతుసజలాం నదీం ॥౯౫॥ తత్రస్నాత్వాజపిత్వాచ కృత్వాపూర్వాహ్ణికాఃక్రియాః గృహేగత్వాచ సంపూజ్య కేశవో విధివన్నరైః ॥౯౬ ॥ వ్రతస్య పూర ణార్థాయ బ్రాహ్మణాన్భోజయేత్సుధీః । క్షమాపయేచ్ఛిరసా భక్తి యుక్తేనచేతసా ॥ ౯౭ ॥ గురుపూజా తతఃకార్యా భోజనాచ్ఛాదనా దిభిః।దక్షిణాగావశ్చ దాతవ్యా తుష్ట్యర్థం చక్రపాణినః ॥౯౮॥ [5] భూ యసీచైవ సందేయా బ్రాహ్మణేభ్యః ప్రయత్నతః । నియమశ్చైవ సం త్యాజ్యో బ్రాహ్మణాగ్రే ప్రయత్నతః ॥ ౯౯ ॥ కథయిత్వా ద్విజేభ్య స్తాందద్యాచ్ఛక్త్యాచ దక్షిణాం । నక్తభోజీ నరోరాజన్ ! బ్రాహ్మణా న్భోజయేచ్ఛుభాన్ ॥ ౧౦౦ ॥ అయాచితేబలీవర్దం సహిరణ్యం ప్రదాప యేత్ । అమాంసాశీ నరోయస్తు ప్రదద్యాద్గాం సదక్షిణాం ॥ ౧౦౧ ॥ ధాత్రీస్నాయీ నరోదద్యాద్దధిమాక్షికమేవచ । ఫలానాం నియమేరా జన్ ! ఫలదానం సమాచరేత్ ॥ ౧౦౨ ॥ తైలస్థానే ఘృతందేయం ఘృతస్థానే పయస్స్మృతం। ధాన్యానాం నియమేరాజన్ ! దీయన్తే శాలి తండులాః ॥౧౦౩॥ దద్యాద్భూశయనేశయ్యాం సతూలాం సపరిచ్ఛదాం। పత్రభోజీ నరోరాజన్ ! భాజనం ఘృతసంయుతం ॥ ౧౦౪ ॥ మౌనే

[1] సంపెంగ [2] నాచు [3] రేల, మొగలి [4] తామర వీటి పూలు ఇత్యాన్ధ్రభాషాయాం కథయన్తి [5] భూరిదక్షిణా.

ఘంటాం తిలాంశ్చైవ సహిరణ్యాం ప్రదాపయేత్ । దమ్పత్యో ర్భోజనం దేయం నిస్స్నేహం సర్పిసాత్కృతం ॥౧౦౫॥ ధారణేన స్వకేశానామా దర్శం దాపయేద్బుధః । ఉపానహా పరిదాతవ్యా ఉపాన త్పరివర్జనాత్॥ ౧౦౬ ॥ లవణస్య చ సంత్యాగే శర్కరాంచ ప్రదాపయేత్ । నిత్యం దీప ప్రదోయస్తు విష్ణోర్వా విబుధాలయే ॥ ౧౦౭ ॥ సదీపం సఘృతం తామ్రమం కాఞ్చనం వాదశాయుతం । ప్రదద్యాద్విష్ణు భక్తాయ సంపూర్ణ వ్రతహేతవే ॥ ౧౦౮ ॥ ఏకాన్తరోపవాసేతు కుమ్భానష్టౌ ప్రదాపయేత్ । సవస్త్రాన్ కాఞ్చనోపేతాన్ సర్వాన్నాలజ్కృతాన్ శుభాన్॥ ౧౦౯ । సర్వేషా మప్యలాభేతు యథోక్తకరణం వినా । ద్విజవాక్యం స్మృతం రాజన్ ! సంపూర్ణ వ్రతసిద్ధిదం ॥ ౧౧౦ ॥ నత్వా విసర్జయేద్విప్రాన్ తతో భుంజీత చస్వయం । చరిత్వా చతురో మాసా న్సమాప్తిం తస్యచా వరేత్ ॥౧౧౧ ॥ ఏవం య ఆచరేత్పార్థన్ । సోఽనన్తఫలమాప్నుయాత్ । అవసానేతు రాజేన్ద్ర వాసుదేవపురం వ్రజేత్ ॥ ౧౧౨॥ యశ్చావిఘ్నం సమాప్యైవం చాతుర్మాస్య వ్రతం నృప ! । సభవేత్కృతకృత్యస్తు నపునర్మానుషోభవేత్ ॥ ౧౧౩ ॥ ఏతత్కృత్వా మహీపాల ! పరిపూర్ణం వ్రతం భవేత్ । వ్రతవైకల్య మాసాద్యహ్యన్ధః కుష్ఠీ ప్రజాయతే ॥౧౧౪॥ ఏతత్తే సర్వమాఖ్యాతం యత్పృష్టోఽహమిహా త్వయా । పఠనాచ్ఛ్రావణాద్వాపి లభేద్గోదానజం ఫలం ॥౧౧౫॥

ఇతి శ్రీ స్కన్దపురాణే కార్తికశుక్లైకాదశ్యాః

ప్రబోధినీ నామాఖ్యమాహాత్మ్యం

సంపూర్ణమ్.

 శ్రీరస్తు.

శ్రీభవిష్యోత్తరపురాణే.

కార్తీకకృష్ణైకాదశీ మాహాత్మ్య ప్రారమ్భః.

ఏకాదశీ దేవతాప్రాదుర్భావ మురదానవ సంహారకథా.

సూతఉవాచ ॥ ఏవంపృష్ట్వా పురావిప్రాః శ్రీకృష్ణేన పరం వ్రతమ్ । కథితంతత్ప్రయత్నేన యః కుర్యాద్భువిమానవః ॥౧॥ భుక్త్వా భోగాననేకాంస్తు విష్ణులోకం ప్రయాతిసః॥ పార్థఉవాచ॥ ఉపవాసస్య నక్తస్య తథైవా యాచితస్యభో ॥౨॥ కింపుణ్యంకింవిధానంహి బ్రూహి సర్వం జనార్దన। శ్రీకృష్ణఉవాచ ॥ హేమన్తేచైవసంప్రాప్తే మాసిమార్గశిరేశుభే ॥౩॥ శుక్లపక్షే తథా పార్థ ఏకాదశ్యా ముపోష్యచ । దశమ్యాంచైవ యత్కించిత్ప్రకుర్యాత్సుదృఢవ్రతమ్ ॥ ౪ ॥ నక్తంచతద్దినే కృత్వాదశమ్యాం దన్తధావనమ్ । దివసస్యాష్టమేభాగేమందీభూతేదివాకరే ॥ ౫ ॥ తత్రనక్తంవిజానీయాన్న నక్తంనిశిభోజనమ్ । తతఃప్రభాతసమయే సంకల్ప్య నియమాంశ్చరేత్ ॥౬॥ మధ్యాహ్నేచ తథాపార్థ శుచిస్నాత స్సమాహితః। నద్యాం తటాకే వాప్యాం వా హ్యుత్తమం మధ్యమంత్వధః ॥ ౭॥ క్రమాత్ జ్ఞేయంతథా కూపే తదభావే ప్రశస్యతే। అశ్వక్రాంతే రథక్రాంతే విష్ణుక్రాంతే వసుంధరే ॥ ౮ ॥ మృత్తికేహరమే పాపం యన్మయా పూర్వసంచితమ్ । త్వయా హతేనపాపేన గచ్ఛామి పరమాంగతిమ్ ॥ ౯ ॥ అనేనమృత్తికాస్నానం విదధాతు వ్రతీనరః । నాలపేత్పతితైశ్చోరై స్తథా (1) పాషండమానవైః ॥ ౧౦ ॥ మిథ్యాపవాదినో దేవ వేద బ్రాహ్మణనిందకాన్ । అన్యాంశ్చైవ దురాచారానగమ్యాగామిన స్తథా ॥ ౧౧ ॥ పరద్రవ్యాపహర్త్రాంశ్చ దేవద్రవ్యాపహారిణః । నసంభాషేత దృష్ట్వాపి భాస్కరంచావలోకయేత్ ॥౧౨॥ తతోగోవిన్దమభ్యర్చ్యనైవేద్యాదిభిరాదరాత్ । దీపందద్యాద్గృహేచైవ భక్తియుక్తేనచేతసా ॥ ౧౩ ॥ తద్దినేవర్జయేత్పార్థ నిద్రాం మైథున

---

[1] వేదబాహ్యైః

మేవచ । గీతశాస్త్రవినోదేనదివారాత్రీనయే ద్వ్రతీ ॥ ౧౮ ॥ రాత్రౌ జాగరణంకృత్వా భక్తియుక్తేనచేతసా । విప్రేభ్యో దక్షిణాం దత్వా ప్రణిపత్య క్షమాపయేత్ ॥ ౧౫ ॥ యథాశుక్లాతథాకృష్ణా మాన్యా వైధర్మతత్పరైః । ఏకాదశ్యోర్ద్వయోరాజన్విభేదం నైవకారయేత్ ॥ ౧౬ ॥ ఏవంహికురుతే యస్తు శృణు తస్యాపి యత్ఫలమ్ । శంఖోద్ధారే నరస్స్నాత్వాదృష్ట్వాదేవంగదాధరమ్ ॥ ౧౭॥ ఏకాదశ్యుపవాసస్య కళాం నార్హతిషోడశీమ్ । వ్యతీపాతేచదానస్యలక్షమేకం ఫలంస్మృతమ్ ॥ ౧౮॥ సంక్రాంతిషుచతుర్లక్షం యోదదాతి ధనంజయ । కురుక్షేత్రేచ యత్పుణ్యం గ్రహణే చంద్రసూర్యయోః ॥ ౧౯ ॥ తత్సర్వంలభతే యస్తుహ్యేకాదశ్యాముపోషితః । అశ్వమేధస్యయజ్ఞస్య కరణాద్యత్ఫలం లభేత్ ॥ ౨౦॥ తతశ్శతగుణంపుణ్య మేకాదశ్యుపవాసతః । తపస్వినో గృహేనిత్యంలక్షం యస్యచభుజ్యతే ॥ ౨౧ ॥ షష్టివర్షసహస్రాణి తస్య పుణ్యంచయద్భవేత్ । ఏకాదశ్యుపవాసేనఫలం ప్రాప్నోతిమానవః ॥ ౨౨ ॥ గోసహస్రేచయత్పుణ్యం దత్తేవేదాఙ్గపారగే । తస్మాత్పుణ్యం దశగుణ మేకాదశ్యుపవాసినామ్ ॥ ౨౩ ॥ నిత్యంచభుంజతేయస్యదశచైవద్విజోత్తమాః । భవేత్తద్వైదశగుణంభోజనే బ్రహ్మచారిణః ॥ ౨౪॥ ఏతస్సహస్రంభూదానే కన్యాదానే తతస్స్మృతమ్ । తస్మాద్దశగుణం ప్రోక్తం విద్యాదానే తథైవచ ॥ ౨౫॥ విద్యాద్దశగుణంచాన్నం యోదదాతిబుభుక్షితే । అన్నదానసమందానం నభూతంనభవిష్యతి ॥ ౨౬ ॥ తృప్తిమాయాన్తి కౌన్తేయ! స్వర్గస్థాఃపితృదేవతాః । ఏకాదశ్యావ్రతస్యాపి పుణ్యసఙ్ఖ్యానవిద్యతే ॥ ౨౭ ॥ ఏతత్పుణ్యప్రభావంచయత్సురైరపి దుర్లభమ్ । నక్తస్యార్ధఫలం తస్య ఏకభక్తస్యసత్తమ ॥ ౨౮ ॥ ఏకభక్తంచ నక్తంచ ఉపవాసస్తథైవచ । ఏతేష్వన్యతమంవాపివ్రతం కుర్యాద్ధరేర్దినే ॥ ౨౯ ॥ తావద్గర్జంతి తీర్థాని దానాని నియమాయమాః । ఏకాదశీనసంప్రాప్తాయావత్తావ (1) న్మఖాఅపి ॥ ౩౦॥ తస్మాదేకాదశీ సర్వై రుపోష్యాభవభీరుభిః । ననఖేనపిబేత్తోయంనహన్యాన్మత్స్యసూకరాన్ ॥౩౧॥ ఏకాదశ్యాం నభుంజీత యన్మాంత్వం పృచ్ఛసేఽర్జున । ఏతత్తేకథితంసర్వంవ్రతానాముత్తమంవ్రతమ్ ॥౩౨ ॥ ఏకాదశీ

(1) యజ్ఞాశ్చ

సమంనాస్తి కృత్వాయజ్ఞసహస్రకమ్ । అర్జునఉవాచ ॥ ఉక్తాత్వయా కథం దేవపుణ్యేయంసర్వత స్థితిః ॥ ౩౩॥ సర్వేభ్యోపి పవిత్రేయ ముక్తా హ్యేకాదశీతిథిః ॥ శ్రీకృష్ణఉవాచ ॥ పురాకృతేయుగే పార్థ మురునామా హిదానవః ॥ ౩౪ ॥ అత్యద్భుతో మహారౌద్రః సర్వదేవభయఙ్కరః । ఇన్ద్రోవినిర్జిత స్తేన అత్యుగ్రేణచపాణ్డవ ॥ ౩౫ ॥ ఇంద్రేణ కథిత స్సర్వవృత్తాన్త శ్శంకరాయవై । సర్వేలోకపరిభ్రష్టా విచరామో మహీతలే ॥ ౩౬ ॥ ఉపాయం బ్రూహిమేదేవ అమరాణాంతుకాగతిః॥ ఈశ్వరఉవాచ ॥ దేవరాజసురశ్రేష్ఠ యత్రాస్తి గరుడధ్వజః ॥౩౭॥ శరణ్యశ్చజగన్నాథః పరిత్రాణపరాయణః । తత్రిగచ్ఛామహేసర్వేసనః కార్యంవిధాస్యతి ॥ ౩౮ ॥ ఈశస్యవచనం శ్రుత్వా దేవరాజోమహామనాః । పురస్కృత్యమహాదేవంసగణంసమరుద్గణమ్ ॥౩౯॥ యత్రదేవోజగన్నాథః ప్రసుప్తోహిజనార్దనః । జలమధ్యే ప్రసుప్తంతుదృష్ట్వా దేవంజగత్పతిమ్ । ౪౦ ॥ కృతాఞ్జలిపుటోభూత్వా రుద్రస్తోత్రముదీరయత్ । ఓంనమోదేవదేవాయ దేవదేవైస్సువన్దిత ॥౪౧॥ దైత్యారే పుణ్డరీకాక్ష త్రాహినోమధుసూదన । దైత్యభీతాఇమే దేవామయా సహసమాగతాః ॥౪౨॥ శరణంత్వాం జగన్నాథత్వంకర్తాత్వంచకారకః । త్వంమాతాసర్వలోకానాంత్వమేవజగతఃపితా ॥ ౪౩ ॥ త్వంస్థితిస్త్వంతథోత్పత్తి స్త్వంచసంహారకారకః । సహాయస్త్వంచ దేవానాం త్వంచశాన్తికరః ప్రభో॥ ౪౪॥ త్వంధరాచత్వమాకాశః సర్వవిశ్వోపకారకః । భవస్త్వంచస్వయంబ్రహ్మత్రైలోక్య ప్రతిపాలకః ॥ ౪౫॥ త్వంరవిస్త్వంశశాఙ్కశ్చత్వంచదేవోహుతాశనః । హవ్యంహోమోహుతస్త్వంచమంత్రతంత్రర్త్విజోజపః ॥౪౬॥ యజమానశ్చయజ్ఞస్త్వం ఫలభోక్తాత్వమీశ్వరః । నత్వయారహితం కించిత్ త్రైలోక్యేసచరాచరే ॥౪౭॥ భగవన్ దేవదేవేశ శరణాగతవత్సల । త్రాహిత్రాహి మహాయోగిన్భీతానాంశరణంభవ ॥ ౪౮ ॥ దానవైర్నిర్జితాదేవాః స్వర్గభ్రష్టాః కృతావిభో । స్థానభ్రష్టాజగన్నాథ విచరన్తి మహీతలే॥ ౪౯॥ రుద్రస్యవచనంశ్రుత్వావిష్ణుర్వచనమబ్రవీత్ ॥ శ్రీభగవానువాచ॥ కో౽సౌ దైత్యో మహామాయో దేవా యేన వినిర్జితాః ॥ ౫౦ ॥ కింస్థానం తస్యకిన్నామ కింబలంకస్తదాశ్రయః । ఏతత్సర్వంసమాచక్ష్వ

మఘవన్నిర్భయోభవ ॥ ౫౧॥ ఇన్ద్రఉవాచ ॥ భగవన్దేవదేవేశ భక్తాను గ్రహకారక । దైత్యః పూర్వం మహానాసీన్నాడీజఙ్ఘ ఇతిస్మృతః ॥ ౫౨॥ బ్రహ్మవంశ సముద్భూతో మహోగ్ర స్సురసూదనః । తస్య పుత్రోఽతి విఖ్యాతో మురునామా మహాసురః ॥ ౫౩ ॥ తస్యచన్ద్రవతీ నామ నగరీచ గరీయసీ । తస్యాంవస న్సమస్తాత్మా విశ్వం నిర్జిత్యవీర్యవాన్ ॥౫౪॥ సురాన్స్వవశమానిన్యే నిరాకృత్య త్రివిష్టపమ్ । ఇన్ద్రాగ్నియమ వాయ్వీశ సోమనిఋతి పాశినామ్ ॥ ౫౫ ॥ పదేష్వస్వయమేవాసీ త్సూర్యో భూత్వా తపత్యసౌ । పర్జన్య స్స్వయమేవాసీ ద్దేవం సర్వాశ్చ దేవతాః ॥౫౬॥ జహి తందానవం విష్ణో సురాణాం జయమావహ । తస్య తద్వచనం శ్రుత్వా కోపావిష్టో జనార్దనః ౫౭॥ ఉవాచ శత్రుం దేవేన్ద్ర! హనిష్యేతం మహాబలమ్ । ప్రయాన్తు సహితాస్సర్వే చంద్రవత్యాం మహాబలాః ॥ ౫౮ ॥ ఇత్యుక్త్వాప్రయయు స్సర్వే పురస్కృత్య హరింసురాః । దృష్టో దేవైస్తు దైత్యేంద్రో గర్జమానస్తు దానవైః ॥ ౫౯ ॥ అసఙ్ఖ్యాత సహస్రైస్తు దివ్యప్రహరణా యుధైః । హన్యమానా స్తదా దేవా అసురైర్బాహుశాలిభిః ॥ ౬౦॥ సంగ్రామంతే సముత్సృజ్య పలాయంతే దిశోదశ । తతోదృష్ట్వాహృషీకేశం సంగ్రామే సముపస్థితమ్ ॥ ౬౧ ॥ అన్వధావ న్నభిక్రుద్ధా వివిధాయుధపాణయః । అథతాన్స్ర ద్రుతాన్దృష్ట్వా శఙ్ఖచక్ర గదాధరః ॥౬౨॥ వివ్యాధ సర్వగాత్రేషు శరైరాశీవిషోపమైః । తేనాహతా స్తే శతశో దానవా నిధనంగతాః ॥౬౩ ॥ ఏకాజ్గో దానవ స్థిత్వా యుధ్యమానో ముహుర్ముహుః । తస్యోపరిహృషీకేశోయద్యదాయుధ ముత్సృజత్ ॥౬౪॥ పుష్పవత్తం సమభ్యేతి కుణ్ఠితం తస్యతేజసా । శస్త్రైస్త్రైర్బాధ్య మానోపి యదా జేతుం నశక్యతే ॥౬౫ ॥ యుయోధ చతదా క్రుద్ధో బాహుభిః పరిఘోపమైః । బాహుయుద్ధం కృతంతేన దివ్యవర్ష సహస్రకమ్॥౬౬॥ తేనశ్రాంత స్సభగవాన్ గతోబదరికాశ్రమమ్ । తత్ర హైమవతీ నామ్నా గుహాపరమ శోభనా ॥ ౬౭ ॥ తాం ప్రవిశ్య మహాయోగీ శయనార్థం జగత్పతిః । యోజనద్వాదశాయామా ఏకద్వారాధనఞ్జయ॥ ౬౮ ॥ అహంతత్ర ప్రసుప్తోఽస్మి భయభీతోన సంశయః । మహాయుద్ధేన తేనైవ శ్రాన్తోఽహం పాణ్డునన్దన ॥ ౬౯ ॥ దానవః పృష్ఠతో

లగ్నః ప్రవివేశస తాంగుహామ్ । ప్రసుప్తంమాం తదా దృష్ట్వా చిన్తయద్దానవో హృది ॥ ౨౦ ॥ హరిమేకం హనిష్యేహం దానవానాం క్షయావహమ్ । ఏవంసుమర్మతే స్తస్య వ్యవసాయం వ్యవస్యచ ॥ ౨౧ ॥ సముద్భూతా మమాంగేభ్యః కన్యైకాచ మహాప్రభా । దివ్య ప్రహరణాదేవీ యుద్ధాయ సముపస్థితా ॥ ౨౨ ॥ ఈక్షితాదానవేన్ద్రేణ మరుణా పాణ్డునన్దన ! । యుద్ధం సమాహితం తేన స్త్రియా తత్ర ప్రయాచితమ్ ॥ ౨౩॥ తేనా యుద్ధ్యతసా నిత్యం తాందృష్ట్వా విస్మయం గతః । కేనేయం నిర్మితా రౌద్రా అత్యుగ్రాఽశనిపాతినీ ॥ ౨౪ ॥ ఇత్యుక్త్వా దానవేన్ద్రోసౌ యుయుధే కన్యయాతయా ।తత స్తయా మహాదేవ్యా త్వరయా దానవోబలీ ॥ ౨౫ ॥ ఛిత్వాసర్వాణిశస్త్రాణి క్షణేన విరథః కృతః । బాహుప్రహరణోపేతో ధావమానో మహాబలాత్ ॥ ౨౬ ॥ తలేనాఽహత్య హృదయే తయా దేవ్యా నిపాతితః । పునరుత్థాయసోఽధావ త్కన్యాహనన కాఙ్క్షయా ॥ ౨౭ ॥ దానవం పునరాయాంతం [1] దోషేణా హత్య తచ్ఛిరః । క్షణా న్నిపాతయామాస భూమౌతచ్చ సముజ్జ్వలత్ ॥౨౮॥ దైత్యః కృత్తశిరాస్సోఽథయయౌ వైవ స్వతాలయమ్ । శేషా భయార్దితా దీనాః పాతాళం వివిశుర్ద్విషః ॥౨౯। తతస్సముత్థితో దేవః పురోదృష్ట్వాఽ సురంహతమ్ । కన్యాం పురస్థితాంచాపి కృతాంజలి పుటాం నతామ్ ॥౩౦॥ విస్మయోత్ఫుల్ల నయనః ప్రోవాచ జగతాంపతిః । కేనాయం నిహతస్త్వద్య దానవో దుష్టమానసః॥ ౩౧ ॥ యేన దేవాస్సగన్ధర్వా స్సేంద్రాశ్చసమరుద్గణాః । సనాగాస్సహలోకేశా లీలయైవ వినిర్జితాః ॥ ౩౨ ॥ యేనాహం నిర్జితో భూత్వా భీతస్సుప్తో గుహామిమామ్ । కేనకారుణ్య భావేన నిక్షిప్తోఽహం పలాయితః ॥ ౩౩॥ కన్యోవాచ ॥ మయా వినిహతో దైత్య స్త్వదంశోద్భూతయాప్రభో । దృష్ట్వా సుప్తం హరేత్వాంతు యతోహంతుం సముద్యతః ॥ ౩౪ ॥ త్రైలోక్యకంటకస్యైతం వ్యవసాయం ప్రబుధ్యచ । హతోమయా దురాత్మాసౌ దేవతా నిర్భయాఃకృతాః ॥ ౩౫॥ తవైవాహం మహాశక్తిః సర్వశత్రుభయఙ్కరీ । త్రైలోక్యరక్షణార్థాయ హతో లోక భయఙ్కరః ॥ ౩౬ ॥ నిహతం దానవందృష్ట్వాకి మాశ్చ

[1] భుజేన

ర్యంవదప్రభో ॥ శ్రీభగవానువాచ॥ నిహతే దానవేన్ద్రోస్మి న్సంతుష్టో హంతవానఘే ॥ ౮౭ ॥ హృష్టాః పుష్టాశ్చ వై దేవా ఆనంద స్సమజాయత । ఆనందః త్రిషు లోకేషు దేవానాం యస్త్వయాకృతః ॥ ౮౮॥ ప్రసన్నోస్మ్యనఘే తుభ్యం వరం వరయ సువ్రతే। దదామితంనసం దేహో యత్సురైరపి దుర్లభమ్ ౮౯ ॥ కన్యోవాచ॥ యదితుష్టోఽసి మే దేవ యదిదేయో వరో మమ । తారయేఽహం మహాపాపా దుపవాసపరం నరమ్ ॥ ౯౦ ॥ ఉపవాసస్య యత్పుణ్యం తస్యార్థం నక్తభోజనే । తదర్ధంచ భవేత్తస్య ఏకభుక్తం కరోతియః ॥ ౯౧ ॥ యఃకరోతివ్రతం భక్త్యా దినేమమ జితేన్ద్రియః । సగత్వావైష్ణవం స్థానం కల్పకోటిశతానిచ ॥ ౯౨॥ భుఞ్జానో వివిధాన్భోగా నుపవాసీ జితేంద్రియః । భగవం స్త్వత్ప్రసాదేన భవత్వేష వరో మమ ॥ ౯౩ ॥ ఉపవాసంచ నక్తంచ ఏకభుక్తంకరోతియః । తస్యధర్మంచ విత్తంచ మోక్షం దేహి జనార్దన ॥ ౯౪ ॥ శ్రీభగవానువాచ ॥ యత్త్వంవదసి కల్యాణి ! తత్సర్వంచ భవిష్యతి । మమభక్తాశ్చ యేలోకా స్తవభక్తాశ్చ యేనరాః ॥౯౫॥ త్రిషులోకేషు విఖ్యాతాః ప్రాప్స్యంతి మమసన్నిధిమ్ । ఏకాదశ్యాం సముత్పన్నా మమశక్తిః పరా యతః ॥౯౬॥ అతఏకాదశీత్యేవం తవనామభవిష్యతి । దగ్ధ్వాపాపాని సర్వాణి దాస్యామి పదమవ్యయమ్ ॥ ౯౭॥ [1] తృతీయా చాష్టమీచైవ నవమీచ చతుర్దశీ । ఏకాదశీవిశేషేణ తిథయో మే మహాప్రియాః ॥ ౯౮ ॥ సర్వతీర్థాధికంపుణ్యం సర్వ దానాదికం ఫలమ్ । సర్వవ్రతాదికంచైవ సత్యం సత్యంవదామితే॥౯౯॥ ఏవం దత్వావరం తస్యా స్తత్రై వాంతరధీయత । హృష్టా తుష్టాతుసాజాతా తదా ఏకాదశీతిథిః ॥౧౦౦॥ ఇమామేకాదశీం పార్థ కరిష్యంతి నరాస్తుయే। తేషాం శత్రుం హనిష్యామి దాస్యామి పరమాంగతిమ్ ॥ ౧౦౧ ॥ అన్యేపియే కరిష్యంతి ఏకాదశ్యా మహావ్రతమ్। హరామి తేషాం విఘ్నాంశ్చ సర్వసిద్ధిం దదామిచ ॥ ౧౦౨ ॥ ఏవముక్త్వాసముత్పత్తి రేకాదశ్యాః పృథాసుత । ఇయమేకాదశీనిత్యా సర్వపాపక్షయఙ్కరీ ॥ ౧౦౩ ॥ ఏకైవచ మహాపుణ్యా సర్వపాపనిషూదనీ । ఉదితా సర్వలోకేషు సర్వసిద్ధి-

[1] అక్షతృతీయా, కృష్ణాష్టమీ, శ్రీరామనవమీ, నృసింహ చతుర్దశీ.

కరీతిథిః ॥ ౧౦౫ ॥ అంతరం నైవకర్తవ్యం సమస్తైర్వ్రతకారిభిః । తిథిశ్శేకాభవేత్సర్వా పక్షయో రుభయోరపి ॥ ౧౦౬ ॥ ఏకాదశీతుసంపూర్ణా [1] ప్రభాతేఘటికాయది । సాతిథిః పరిహర్తవ్యా ఉపోష్యా ద్వాదశీ తదా ॥ ౧౦౭ ॥ ఏవంవిధా మయాప్రోక్తాపక్షయోరుభయోరపి । ఉపవాసం ప్రకుర్వన్తి ఏకాదశ్యాంనరాశ్చయే ॥ ౧౦౮ ॥ తేయాన్తిపరమంస్థానం యత్రాస్తేగరుడధ్వజః । ధన్యాస్తేమానవాలోకే విష్ణుభక్తిపరాయణాః ॥౧౦౯॥ ఏకాదశ్యాస్తు మాహాత్మ్యం సర్వలోకేషుయః పఠేత్ । అశ్వమేధస్య యత్పుణ్యం తదాప్నోతి నసంశయః ॥ ౧౧౦ ॥ ఏకాదశ్యాం నిరాహారః స్థిత్వాచాహంపరేఽహని । భోక్ష్యామిపుణ్డరీకాక్ష శరణంమేభవాచ్యుత ॥ ౧౧౧ ॥ ఇత్యుచ్చార్య తతోవిద్వాన్ పుష్పాంజలి మథార్పయేత్ । అష్టాక్షరేణ మన్త్రేణ త్రిజప్తే నాభిమన్త్రితమ్ ॥ ౧౧౨ ॥ ఉపవాస ఫలప్రేప్సుః పిబేత్పాత్రగతంజలమ్ । దివానిద్రాపరాన్నంచ పునర్భోజనమైథునే ॥ ౧౧౩ ॥ [2] క్షౌద్రంకాంస్యామిషంతైలం ద్వాదశ్యామష్టవర్జయేత్ । అసంభాష్యంహిసంభాష్య భక్షయే త్తులసీదళమ్ ॥ ౧౧౪ ॥ ఆమలక్యాః ఫలంవాపి పారణేభక్ష్య శుధ్యతి । అమధ్యాహ్నేచ్ఛ రాజేన్ద్ర ద్వాదశ్యామరుణోదయే ।౧౧౫॥ స్నానార్చనక్రియాః కార్యాదాన హోమాదిసంయుతాః । సంకటే విషమేప్రాప్తే ద్వాదశ్యాః పారణం కథమ్ ॥౧౧౬ ॥ అద్భిస్తుపారణం కుర్యా త్పునర్భుక్తంనదోషకృత్ । యశ్శృణోతిదివారాత్రౌ నరోవిష్ణుపరాయణః ।౧౧౭॥ తద్భక్తముఖనిష్పన్నాం కథాంవిష్ణోస్సుమంగళామ్। కల్పకోటి సమాయుక్తో విష్ణులోకే మహీయతే ॥ ౧౧౯ । ఏకాదశ్యాశ్చ మాహాత్మ్యం పాదమేకంశృణోతియః । బ్రహ్మహత్యాదికంపాపం నశ్యతేనాత్రసంశయః ॥ ౧౧౯ ॥ విష్ణుధర్మసమం నాస్తివ్రతంనామ సనాతనమ్ ॥ ౧౧౯ ॥

ఇతి శ్రీ భవిష్యోత్తరపురాణే శ్రీకృష్ణార్జునసంవాదే
కార్తిక కృష్ణైకాదశీ మాహాత్మ్యం
సంపూర్ణమ్.

[1] పరదినేసూర్యోదయకాలే. [2] మధు, కాంస్యపాత్రస్థితవస్తుమాంసం

శ్రీరస్తు

శ్రీ బ్రహ్మాండ పురాణే.

మార్గశీర్ష శుక్లైకాదశీ మోక్షదా మాహాత్మ్యప్రారమ్భః.

వైఖానసస్యపితుః మోక్షప్రాప్తికథా.

యుధిష్ఠిర ఉవాచ ॥ వందే విష్ణుం ప్రభుం సాక్షా ల్లోకత్రయ
సుఖప్రదమ్ । విశ్వేశం విశ్వకర్తారం పురాణం పురుషోత్తమమ్ ॥౧॥
పృచ్ఛామి దేవదేవేశ! సంశయోఽస్తి మహాన్మమ । లోకానాంతు
హితార్థాయ పాపానాంచ క్షయాయచ ॥ ౨ ॥ మార్గశీర్షే సితేపక్షే
కిన్నామైకాదశీభవేత్ । కీదృశశ్చ విధి స్తస్యాః కోదేవ స్తత్ర పూజ్యతే
౩॥ ఏతదాచక్ష్వమే స్వామిన్విస్తరేణ యథాతథమ్ ॥ శ్రీకృష్ణ ఉవా
చ॥ సమ్యక్పృష్టం త్వయా రాజన్ సాధు తే విపులం యశః ॥ ౪ ॥ కథ
యిష్యామి రాజేంద్ర! హరివాసర ముత్తమమ్ । ఉత్పన్నా సాఽసితేప
క్షేద్వాదశీ మమవల్లభా ॥ ౫॥ కార్తికేచ సముత్పన్నా మమ దేహాన్న
రాధిప ! । మురస్యచ వధార్థాయ ప్రఖ్యాతా మమవల్లభా ॥౬ ॥
కథితా సా మయా చైవ త్వదగ్రే రాజసత్తమ। పూర్వమేకాదశీరాజన్
త్రైలోక్యే సచరాచరే ॥౭॥ కార్తికేచా సితేపక్షే చోత్పత్తిరితి నా
మతః । అతఃపరం ప్రవక్ష్యామి మార్గశీర్ష సితాం తథా ॥ ౮ ॥ తస్యా
శ్శ్రవణమాత్రేణ వాజపేయ ఫలం లభేత్ । మోక్షానామ్నీతి విఖ్యా
తా సర్వపాపహరా పరా ॥ ౯ ॥ దేవం దామోదరం తస్యాం పూజ
యేచ్ఛ ప్రయత్నతః । తత్రాపి పూజనం చైవ గీతనృత్యై స్సమఙ్గళైః॥
౧౦॥ శృణురాజేంద్ర! వక్ష్యామి కథాం పౌరాణికీం శుభామ్ । అధో
గతిం గతా యేవై పితృమాతృసుతాదయః ॥ ౧౧ ॥ అస్యాః పుణ్య
ప్రభావేన స్వర్గం యాంతి నసంశయః । ఏతస్మా త్కారణా ద్రాజన్
మహిమానం శృణుష్వతత్ ॥ ౧౨ ॥ పురావై నగరే రమ్యే గోకులే
న్యవసన్నృపః । వైఖానసేతి రాజర్షిః పుత్రవత్పాలయ న్ప్రజాః ॥౧౩॥
ద్విజాశ్చ న్యవసం స్తత్ర చతుర్వేద పరాయణాః । ఏవం సరాజ్యంకుర్వా
ణో రాత్రౌతు స్వప్నమధ్యతః ॥ ౧౪॥ దదర్శజనకం స్వంతు అధోయో

నిగతం నృపః । ఏవం దృష్ట్వాతు తం తత్ర విస్మయో త్ఫుల్లలోచనః॥ ౧౫ ॥ కథయామాస వృత్తాన్తం ద్విజాగ్రే స్వప్నసంభవమ్ ॥ రాజోవాచ ॥ మయాతు స్వపితా దృష్టో నరకే పతితో ద్విజాః ॥ ౧౬ ॥ తారయస్వేతి మాం తాత అధోయోనిగతం సుత । ఇతి బ్రువాణస్స తదా మయాదృష్టః పితా స్వయమ్ ॥౧౭॥ తదా ప్రభృతి భోవిప్రా నాహం శర్మలభామ్యహో । ఏతద్రాజ్యం మమమహదసహ్యం మసుఖం తథా॥ ౧౮ ॥ అశ్వా గజా రథాశ్చైవ నమాం రోచన్తి సర్వథా । నకోశోపి సుఖాయేతి నకిఞ్చిత్సుఖదం మమ ॥ ౧౯ ॥ నదారా న సుతా మహ్యం రోచన్తి ద్విజసత్తమాః । కిం కరోమి క్వగచ్ఛామి శరీరం మేతు దహ్యతే ॥ ౨౦ ॥ దానం వ్రతం తపోయోగో యేనైవ మమపూర్వజాః॥ మోక్షమాయాన్తివిప్రేన్ద్రా స్తదేవ కథయన్తుమే ॥౨౧॥ కిం తేన జీవితా లోకేసుపుత్రేణ బలీయసా।పితాతు యస్యనరకేతస్య జన్మ నిరర్థకమ్॥ ౨౨ ॥ బ్రాహ్మణాఊచుః ॥ పర్వతస్య మునేరత్ర ఆశ్రమో నికటే నృప । గమ్యతాం రాజ శార్దూల భూతంభవ్యం విజానతః ॥౨౩ ॥ తేషాం శ్రుత్వాతతో వాక్యం వైఖానో రాజసత్తమః । జగామ తత్ర యత్రాసౌ ఆశ్రమే పర్వతోమునిః ॥ ౨౪ ॥ బ్రాహ్మణై ర్వేష్టితశ్శాన్తైః ప్రజాభిశ్చసమన్తతః । ఆశ్రమో విపులస్తస్య మునిభి స్సన్నిషేవితః ॥౨౫॥ ఋగ్వేదిభి ర్యాజుషైశ్చ సామాథర్వణకోవిదైః ॥ వేష్టితో మునిభిస్తత్ర ద్వితీయఇవపద్మజః ॥ ౨౬ ॥ దృష్ట్వాతం మునిశార్దూలం రాజావైఖానసస్తదా । జగామ చావనిం మూర్ధ్నా దణ్డవత్ప్రణనామచ ॥ ౨౭ ॥ పప్రచ్ఛ కుశలం తస్య సప్తస్వఙ్గేష్వ సౌమునిః॥ రాజ్యే నిష్కణ్టకత్వంచ రాజ్యం సౌఖ్యసమన్వితమ్ ॥ ౨౮ ॥ రాజోవాచ ॥ ప్రసాదా త్కుశలం విప్ర అఙ్గేషు మమసప్తసు । విభవేష్వనుకూలేషు కశ్చిద్విఘ్నఉపస్థితః ॥ ౨౯॥ ఏతం మే సంశయం బ్రహ్మన్ ప్రష్టుంత్వాంచ సమాగతః । ఏవం శ్రుత్వా నృపవచః పర్వతో మునిసత్తమః ॥30॥ ధ్యానస్తిమితనేత్రోఽసౌ భూతం భవ్యం విచిన్తయన్। ముహూర్తమేకం ధ్యాత్వాచ ప్రత్యువాచ నృపోత్తమమ్ ॥3౧॥ మునిరువాచ ॥ జానేఽహం తవరాజేన్ద్ర పితుః పాపం వికర్మజః! పూర్వజన్మని తేపిత్రా సపత్నీ కృతద్వేషతః ॥ 3౨ ॥ కామాసక్తేన చైకత్ర

ఋతుభఙ్గః కృతః స్త్రియః । త్రాహి దేహీతి జల్పంత్యా [1] ఋతు
దానం నరాధిప ॥ 33 ॥ తేనవై తవ పిత్రాతు నదత్తో ఋతు రాగ్ర
హాత్ । కర్మణా తేన సతతం నరకే పతితోహ్యాయమ్ ॥ 34 ॥ రాజో
వాచ ॥ కేనవై వ్రతదానేన మోక్షస్తస్య భవేన్మునే । నిరయాత్పాప
సంయుక్తా త్తన్మమాచక్ష్వ పృచ్ఛతః ॥ 35 ॥ మునిరువాచ ॥ మార్గ
శీర్షే సితేపక్షే మోక్షానామ్నీ హరే స్థితిః । సర్వైస్తు తద్వ్రతం
కృత్వాపిత్రే పుణ్యం ప్రదీయతామ్ ॥ 36 ॥ తస్యాః పుణ్యప్రభావేన
మోక్షస్తస్య భవిష్యతి । మునే ర్వాక్యంతత శ్ఛ్రుత్వా నృప స్స్వగృ
హమాగతః ॥ 37 ॥ [2] ఆగ్రహాయణికీం కృచ్ఛ్రాం ప్రాప్తో భరతస
త్తమ । అన్తఃపురచరై స్సర్వైః పుత్రైర్దారై స్తథానృపః ॥ 38 ॥
వ్రతం కృత్వా విధానేన పుణ్యం దత్వా నృపాయతత్ । తస్మిన్దత్తే
తదా పుణ్యే పుష్పవృష్టిరభూ ద్దివః ॥ 39 ॥ వైఖానస ? పితా తేన
గత స్స్వర్గం స్తుతోగణైః । రాజాన మన్త రిక్షాచ్చ శుద్ధాం గిర మభా
షత ॥ 40 ॥ స్వస్త్యస్తుతే పుత్ర సదే త్యుక్త్వాస త్రిదివంగతః । ఏవం
యః కురుతే రాజన్మోక్షదైకాదశీ మిమామ్ ॥ 41 ॥ తస్యపాపం క్షయం
యాతి మృతో మోక్ష మవాప్నుయాత్ । నాన్యాపరతరా కాచిన్మో
క్షదా విమలా శుభా ॥ 42 ॥ పుణ్యసఙ్ఖ్యాంతు రాజేన్ద్ర నజానేఽహం
తుయోః కృతా । పఠనా చ్ఛ్రవణా త్తస్యా వాజపేయ ఫలం లభేత్ । 43 ॥
చిన్తామణి సమా హ్యేషా స్వర్గమోక్షప్రదాయినీ ॥ 435 ॥

ఇతి శ్రీ బ్రహ్మాండపురాణే మార్గశీర్ష శుక్లైకాదశ్యా

మోక్షదానామ్న్య మాహాత్మ్యం

సంపూర్ణమ్.

---

[1] ఋతుస్నానానంతరసంభోగమ్ [2] మార్గశీర్ష మాసమ్.

శ్రీరస్తు.

శ్రీ బ్రహ్మాండపురాణే.

మార్గశీర్ష కృష్ణైకాదశీ సఫలా మాహాత్మ్య ప్రారమ్భః.

రాజ్యభ్రష్టస్య లుమ్పకస్య పునః రాజ్యప్రాప్తిమోక్షలాభకథా

యుధిష్ఠిర ఉవాచ ॥ మార్గశీర్షస్య కృష్ణే తు ద్వాదశీ యా భవేత్ప్రభో ! । కిన్నామ్నీ కో విధిస్తస్యాః కో దేవస్తత్ర పూజ్యతే ॥ ౧ ॥ ఏతదాచక్ష్వ మే స్వామి న్విస్తరేణ జనార్దన ॥ శ్రీకృష్ణ ఉవాచ ॥ కథయిష్యామి రాజేన్ద్ర ! భవతస్స్నేహకారణాత్ ॥ ౨ ॥ తథా తుష్టిర్న మే రాజన్ క్రతుభిశ్చాప్తదక్షిణైః । యథా తుష్టిర్భవేన్మహ్యమేకాదశ్యావ్రతేన వై ॥ ౩ ॥ తస్మాత్సర్వప్రయత్నేన కర్తవ్యో హరివాసరః । మార్గస్య కృష్ణపక్షే తు ద్వాదశీ యా భవేన్నృప ॥ ౪ ॥ తస్యాశ్చైవ చ మాహాత్మ్యం శృణుష్వైకాగ్రమానసః । గదితాశ్చైవ తా రాజన్నేకాదశ్యో భవన్తి హి ॥ ౫ ॥ తాసామపి హి సర్వాసాం వికల్పం నైవ కారయేత్ । తథాపి హ్యేకాదశ్యాశ్చ శృణు రాజన్కథానకమ్ ॥ ౬ ॥ అతః పరం ప్రవక్ష్యామి మార్గస్యైకాదశీం తవ । లోకానాం చ హితార్థాయ కథయిష్యే విధిం తవ ౭ ॥ మార్గస్య కృష్ణపక్షే యా సఫలానామ నామతః । నారాయణోఽధిదేవోఽస్యాః పూజయేత్తం ప్రయత్నతః ॥ ౮ ॥ పూర్వేణైవ విధినా రాజన్ కర్తవ్యైకాదశీ జనైః । నాగానాం చ యథా శేషః పక్షిణాం గరుడో యథా ॥ ౯ ॥ యథాశ్వమేధో యజ్ఞానాం నదీనాం జాహ్నవీ యథా । వ్రతానాం చ తథా రాజన్ ప్రవరైకాదశీ తిథిః ॥ ౧౦ ॥ తే జనా భరతశ్రేష్ఠ మమ పూజ్యాశ్చ సర్వశః । హరివాసరసంసక్తా వర్తన్తే యే జనా భృశమ్ ॥ ౧౧ ॥ సఫలా నామ యా ప్రోక్తా తస్యాః పూజావిధిం శృణు । ఫలైర్మాం పూజయేత్తత్ర కాలదేశోద్భవైః శుభైః ॥ ౧౨ ॥ నారికేళఫలైశ్శుద్ధైస్తథా వై బీజపూరకైః । జంబీరైర్దాడిమైశ్చైవ తథా పూగీఫలైరపి ॥ ౧౩ ॥ లవఙ్గైర్వివిధైశ్చాన్యైస్తథా చామ్రఫలాదిభిః । పూజయేద్దేవదేవేశం ధూపైర్దీపైర్యథాక్రమమ్ ॥ ౧౪ ॥ సఫలాయాం దీపదానం విశేషేణ ప్రకీర్తితమ్ । రాత్రౌ జాగరణం తత్ర కర్తవ్యం చ ప్రయత్నతః ॥ ౧౫ ॥ యావదున్మీలయేన్నేత్రం తావజ్జాగర్తి యో నిశి । ఏకాగ్రమానసో భూత్వా తస్య పుణ్యం శృణుష్వ తత్ ॥ ౧౬ ॥ తత్స

మోనాస్తివై యజ్ఞస్తీర్థం తత్సదృశం నహి। తత్సమం నవ్రితం కించి
దిహాలోకే నరాధిప ॥౧౭॥ పఞ్చవర్ష సహస్రాణి తప స్తప్త్వాచ యత్ఫ
లమ్। తత్ఫలం సమవాప్నోతి సఫలాయావ్రతేనవై ॥౧౮॥ శ్రూయతాం
రాజశార్దూల సఫలాయాః కథానకమ్ । చంపావతీతివిఖ్యాతా పురీ మా
హిష్మతస్యచ ॥ ౧౯॥ మాహిష్మతస్యరాజర్షేః పుత్రాశ్చత్వార శ్చాభవన్
సుతాః । తేషాంమధ్యేతుయోజ్యేష్ఠస్సమహాపాపసంయుతః ॥ ౨౦ ॥ పర
దారాభిగామీచ వేశ్యాసంగరతస్సదా।పితుర్ద్రవ్యం సపాపిష్ఠో గమయా
మాస సర్వశః ॥౨౧॥ అసద్వృత్తిరతో నిత్యం దేవతాద్విజనిందకః ।
వైష్ణవానాంచ దేవానాం నిత్యంనిన్దారతస్సచ ॥ ౨౨ ॥ ఈదృగ్విధంతదా
దృష్ట్వా పుత్రంమాహిష్మతోనృపః । లుంపకోనామనామ్నేతి కృతవా
నత్యమర్షితః ॥౨౩ ॥ రాజ్యాన్నిష్కాసిత స్తేనపిత్రాచైవాపిబన్ధుభిః ।
పరివారజనైస్సర్వైస్త్యక్తోరాజ్ఞోభయాద్ధిహి॥౨౪॥లుమ్పకోపితదాత్యక్త
శ్చింతయామాస కేవలః । మయాత్రకింప్రకర్తవ్యం త్యక్తః పిత్రాచ
బాన్ధవైః ॥ ౨౫ ॥ ఇతిచింతాపరోభూత్వా మతింపాపేతదాకరోత్ ।
మయాతుగమనంకార్యం వనేత్యక్త్వాపురంపితుః ॥ ౨౬ ॥ తస్మాద్వనా
త్పితు స్సర్వం వ్యాపయిష్యే పురంనిశి । దివా వనే చరిష్యామి రాత్రా
వపి పితుఃపురమ్ ॥ ౨౭ ॥ ఇత్యేవంస మతిం కృత్వా లుంపకో [1] దైవ
పాతితః । నిర్జగామపురాత్తస్మాత్ గతో౽ సౌగహనం వనమ్ ॥ ౨౮॥
జీవఘాతకరో నిత్యం నిత్యంస్తేయ పరాయణః । సర్వంచ నగరంతేన
ముషితం పాప కర్మణా ॥౨౯ ॥ గృహీతశ్చ పరిత్యక్తో రాజ్ఞో మాహి
ష్మతే భ్భయాత్ । జన్మాన్తరీ యపాపేన రాజ్యభ్రష్ట స్సపాపకృత్॥
౩౦ ॥ ఆమిషాభిరతో నిత్యంనిత్యం వైఫలభక్షకః। ఆశ్రమ స్తస్య దుష్టస్య
వా సు దే వ స్య స మ్మ తః ॥ ౩౧ ॥ అశ్వత్థోవర్తతే తత్రి
జీర్ణో బహుళ వార్షికః । [2] దేవత్వం తస్య వృక్షస్య వర్తతే
తద్వనే మహాత్ ॥ ౩౨ ॥ తత్రైవ నివసంశ్చాసౌ లుమ్పకః పాపబుద్ధి
మాన్ । ఏవం కాల క్రమేణైవ వసత స్తస్య పాపినః ॥ ౩౩ ॥ దుష్కర్మ
నిరతస్యాస్య కుర్వతః కర్మనిన్దితమ్। మార్గస్య కృష్ణపక్షేతు పూర్వాహ్ణే

---

[1] అదృష్టహీనః. [2] అశ్వత్థస్సర్వవృక్షాణామితిగీతావాక్యాను
సారేణ.

సఫలాదినే ॥౩౪॥ దశమీదివసే రాజన్ నిశాయాం శీతపీడితః । లుమ్ప
కో వస్త్రహీనో వై నిశ్చేష్టో హ్యభవత్తదా ॥ ౩౫ ॥ పీడ్యమానస్తు
శీతేన అశ్వత్థస్య సమీపగః । ననిద్రాణ సుఖం తస్య గతప్రాణ ఇవా
భవత్ ॥౩౬॥ పీడయన్ దశనైర్దన్తాన్ నేవంచ గమితా నిశా । భానూ
దయేపి తస్యాథ నసంజ్ఞా సమజాయత ॥ ౩౭ ॥ లుమ్పకో గతసంజ్ఞస్తు
సఫలాదివసే తదా । మధ్యాహ్నసమయే ప్రాప్తే సంజ్ఞాం లేభే సలుమ్ప
కః ॥౩౮॥ ప్రాప్తసంజ్ఞో ముహూర్తేన చోత్థితోఽసౌ తదాసనాత్ ।
ప్రస్ఖలంశ్చ పదన్యాసైః పఙ్గువచ్చలితో ముహుః ॥౩౯॥ వనమధ్యే గత
స్తత్ర క్షుత్తృష్ణా పీడితోఽభవత్ । నశక్తి ర్జీవ ఘాతస్య లుమ్ప
కస్య దురాత్మనః ॥౪౦॥ ఫలాని భూమౌ పతితా న్యాజహార సలుమ్ప
కః । యావత్సచాగతస్తత్ర తావదస్తమగాద్రవిః ॥ ౪౧ ॥ కింభవిష్యతి
తాతేతి విలలాపాతి దుఃఖితః । ఫలాని తానిసర్వాణి వృక్షమూలేన్య
వేదయత్ ॥ ౪౨ ॥ ప్రిత్యువాచ ఫలైరేభిః ప్రీయతాం భగవాన్
హరిః । ఉపవిష్టో లుమ్పకశ్చ నిద్రాం లేభేన వై నిశి ॥౪౩॥ తేన జాగర
ణంజాతం భగవాన్మధుసూదనః । ఫలానాం పూజనం మేనే సఫలాయా
స్తథావ్రతమ్ ॥ ౪౪ ॥ కృతమేవం లుమ్పకేన హ్యకస్మాద్వ్రత ముత్త
మమ్ । తేన వ్రతప్రభావేన ప్రాప్తం రాజ్య మకణ్టకమ్ ॥ ౪౫ ॥ పు
ణ్యాంకురోదయా ద్రాజన్ యథాప్రాప్తం తథాశృణు । రవే రుద
య వేళాయాం దివ్యోఽశ్వశ్చ జగామహ ॥౪౬॥ దివ్యవస్తు పరీవారో
లుమ్పకస్య సమీపతః । తస్థౌ స తురగో రాజన్ వాగువాచాశరీరిణీ॥
౪౭॥ ప్రాప్నుహి త్వం [1] నృపసుత ! స్వంరాజ్యం హతకణ్టకమ్ । వాసు
దేవ ప్రసాదేన సఫలాయాః ప్రభావతః ॥ ౪౮ ॥ పితుస్సమీపంగచ్ఛ
త్వం భుఙ్క్ష్వ రాజ్యమకంటకమ్ । తథేత్యుక్త్వా త్వసౌ తత్ర దివ్యరూప
ధరోఽభవత్ ॥ ౪౯ ॥ కృష్ణేమతిశ్చ తస్యాసీ త్పరమా వైష్ణవీ తథా ।
దివ్యాభరణశోభాఢ్య స్తాతం నత్వా స్థితో గృహే ॥ ౫౦ ॥ వైష్ణవాయ
తతోదత్తం పిత్రా రాజ్యమకణ్టకమ్ । కృతం రాజ్యంతు తేనైవ వర్షా
ణి సుబహూన్యపి ॥ ౫౧ ॥ హరివాసరసంలీనో విష్ణుభక్తిరతస్సదా ।
మనోజ్ఞాస్తస్య పుత్రాస్స్యు ర్దారాః కృష్ణ ప్రసాదతః ॥ ౫౨ ॥ తతస్స

---

[1] లుమ్పక !.

వార్ధకే ప్రాప్తే రాజ్యేపుత్రం నివేశ్యచ । వనంగతస్స్వయం తాత్మా విష్ణుభక్తిపరాయణః ॥ ౫౩ ॥ సాధయిత్వా తథాత్మానం విష్ణులోకం జగామహ । గతఃకృష్ణస్యసాన్నిధ్యే యత్ర గత్వానశోచతి ॥ ౫౪ ॥ ఏవంయేవై ప్రకుర్వన్తి సఫలైకాదశీ వ్రతమ్ । ఇహలోకే యశః ప్రాప్య మోక్షం యాస్యన్త్యసంశయః ॥ ౫౫ ॥ ధన్యాస్తే మానవా లోకే సఫలా వ్రతకారిణః । తస్మిన్జన్మని తేమోక్షం లభన్తేనాత్రసంశయః ॥౫౬॥ సఫలాయాశ్చ మాహాత్మ్యశ్రవణాద్దివిశాంపతే । రాజసూయ ఫలం ప్రాప్య వసేత్స్వర్గేచ మానవః ॥ ౫౭ ॥

ఇతి శ్రీ బ్రహ్మాండపురాణే మార్గశీర్ష కృష్ణైకాదశ్యా

స్సఫలానామ్న్యా మాహాత్మ్యం

సంపూర్ణమ్.

శ్రీరస్తు

శ్రీభవిష్యోత్తరపురాణే.

పౌషశుక్లైకాదశీ పుత్రదా మాహాత్మ్య ప్రారమ్భః.

సుకేతురాజ్ఞః పుత్రప్రాప్తికథా

యుధిష్ఠిర ఉవాచ ॥ కథితా వై త్వయా కృష్ణ సఫలైకాదశీ శుభా ।
కథయస్వ ప్రసాదేన శుక్లా పౌషస్య యా భవేత్ ॥ ౧ ॥ కిన్నామకో విధి
స్తస్యాః కో దేవ స్తత్ర పూజ్యతే । కస్మై తుష్టో హృషీకేశ స్త్వమేవ
పురుషోత్తమ ॥ ౨ ॥ శ్రీకృష్ణ ఉవాచ । శృణు రాజన్ ప్రవక్ష్యామి శుక్లా
పౌషస్య యా భవేత్ । తస్యా విధిం మహారాజన్ లోకానాం చ హితా
య వై ॥ ౩ ॥ పూర్ణేన విధినా రాజన్ కర్తవ్యైషా ప్రయత్నతః ।
పుత్రదేతి చ నామ్నా సా సర్వపాపహరా పరా ॥ ౪ ॥ నారాయణోఽ
ధిదేవోఽస్యాః కామద స్సిద్ధిదాయకః । నాతః పరతరా కాచిత్ త్రై
లోక్యే సచరాచరే ॥ ౫ ॥ విద్యావన్తం యశస్వన్తం కరోతి చ నరం
హరిః । శృణు రాజన్ ప్రవక్ష్యామి కథాం పాపహరాం పరామ్ ॥ ౬ ॥ పురీ
భద్రావతీ నామ్నా రాజా తత్ర సుకేతుమాన్ । తస్య రాజ్ఞోఽథ రా
జ్ఞీ చ శైబ్యా నామ్నీతి విశ్రుతా ॥ ౭ ॥ పుత్రహీనేన రాజ్ఞా చ కాలో
నీతో మనోరథైః । నైవాత్మజం నృపో లేభే వంశకర్తారమేవ చ ॥ ౮ ॥
తేనైవ రాజ్ఞా ధర్మేణ చిన్తితం బహుకాలతః । కిం కరోమి క్వ గచ్ఛామి
సుతప్రాప్తిః కథం భవేత్ ॥ ౯ ॥ న రాష్ట్రే న పురే సౌఖ్యం లేభే
రాజా సుకేతుమాన్ । శైబ్యయా కాన్తయా సార్ధం ప్రత్యహం
దుఃఖితోఽభవత్ ॥ ౧౦ ॥ తావుభౌ దమ్పతీ నిత్యం చిన్తాశోకపరాయ
ణౌ । పితరస్తు జలం దత్తం కవోష్ణముపభుఞ్జతే ॥ ౧౧ ॥ రాజ్ఞః పశ్చా
న్న పశ్యామో యోఽస్మాంత్సన్తర్పయిష్యతి । ఇత్యేవం సంస్మరన్తోఽ
స్య పితరో దుఃఖినోఽభవన్ ॥ ౧౨ ॥ తేషాం తద్దుఃఖమూలం చ జ్ఞాత్వా
రాజా వ్యతప్యత । న బాన్ధవా న మిత్రాణి నామాత్యా స్సుహృద స్తథా
౧౩ ॥ రోచన్తే తస్య భూపస్య న గజాశ్వా పదాతయః । నైరాశ్యం భూప
తే స్తస్య మనస్యేవమజాయత ॥ ౧౪ ॥ నరస్య పుత్రహీనస్య నాస్తి వై

జన్మనః ఫలమ్ । అపుత్రస్య గృహం శూన్యం హృదయం దుఃఖితం సదా ।౧౭॥ పితృదేవ మనుష్యాణాం నానృణత్వం సుతం వినా । తస్మాత్సర్వ ప్రయత్నేన సుత ముత్పాదయే న్నరః ॥౧౮॥ ఇహలోకే యశస్తేషాం పరలోకే శుభాగతిః । యేషాంతు కర్మకర్తౄణాం పుణ్యం జన్మశతోద్భవమ్ ॥ ౧౭ ॥ ఆయురారోగ్య సంపత్తిస్తేషాం గేహే ప్రవర్తతే । పుత్రాః పౌత్రాశ్చలోకాశ్చ భవేయుః పుణ్యకర్మణామ్ ॥౧౮॥ పుణ్యం వినానచ ప్రాప్తి ర్విష్ణుభక్తిం వినాతథా । పుత్రిణాం సంపదో వాపి విద్యాయాశ్చేతిమే మతిః ॥ ౧౯ ॥ ఏవంచిన్తయమానోఽసౌ రాజాశర్మ నలబ్ధవాన్ । ప్రత్యూషేచిన్తయ ద్రాజానిశీథే చిన్తయత్తథా ॥ ౨౦ ॥ తతశ్చాత్మవినాశంవై విచార్యాథ సుకేతుమాన్ । ఆత్మఘాతే [1] దుర్గతించ చింతయిత్వా తదానృపః ॥ ౨౧॥ దృష్ట్వాత్మదేహం ప్రక్షీణ మపుత్రత్వం తథైవచ । పున ర్విచార్యాత్మబుద్ధ్యా హ్యాత్మనో హితకారణమ్ ॥౨౨॥ అశ్వారూఢస్తతోరాజా జగామ గహనం వనమ్ । పురోహితాదయ స్సర్వే నజానన్తి గతం నృపమ్ ॥ ౨౩। గంభీరే విపినే రాజా మృగపక్షి నిషేవితే । విచచార తదాతస్మి న్వనేవృక్షా న్విలోకయన్ ॥ ౨౪ ॥ వటానశ్వత్థ బిల్వాంశ్చ ఖర్జూరా న్పనసాం స్తథా । వకుళాంశ్చ [2] సదాపర్ణాన్ తిన్దులాం స్తిలకానపి॥ ౨౫ ॥ సాలాం స్తాలాం స్తమలాంశ్చ దదర్శ సరళా న్నృపః । ఇఙ్గుదీ కకుభాంశ్చైవ శ్లేష్మాతక [3] విభీతకాన్ ॥ ౨౬॥ సల్లకీ కరమర్దాంశ్చ పాటలా న్ఖదిరానపి। శాకాంశ్చైవ పలాశాంశ్చ శోభితా న్దదృశేనృపః॥ ౨౭ ॥ మృగవ్యాఘ్రవరాహాంశ్చ సింహా న్శాఖామృగానపి । గవయా న్కృష్ణసారాంశ్చ సృగాలా న్శశకానపి ॥ ౨౮ ॥ వనమార్జారకా న్క్రిరాన్ [4] శల్లకాం శ్చమరానపి । దదర్శ భుజగాన్‌రాజా వల్మీకాదభి నిస్సృతాన్ ॥౨౯॥ తథా వనగజాన్మత్తా న్కలభైస్సహ సఙ్గతాన్ । యూథపాంశ్చ చతుర్దన్తా న్కరిణీ గణ మధ్యగాన్ ॥౩౦॥

---

[1] నరకమ్. ఆన్ధ్రభాషాయాం [2] ఈత, తునికి, బొట్టుగు, సర్జక, తాటి, ఉలిమిరి, తెల్ల తెగడ, గార, మద్ది, విరిగి [3] తాండ్ర, అందుగు, కలివె, కలిగొట్టు, చంద్ర, టేకు చెట్లను.
[4] అరణ్యాకవరాహః.

తాన్దృష్ట్వా చిన్తయామాస స్వాత్మన స్వగజాన్నృపః। తేషాం స విచర
న్మధ్యే రాజా శోకమవాపహ ॥ ౩౧ ॥ మహదాశ్చర్య సంయుక్తం దద
ర్శ విపినం నృపః। క్వచిచ్ఛ్వాపుతం శృగ్యాన్నులూకవియుతం తథా॥౩౨॥
తాంస్తాన్పక్షిగణా న్పశ్యన్బభ్రామ వనమధ్యగః। ఏవం దదర్శ
గహనం నృపో మధ్యంగతే రవౌ ॥ ౩౩ క్షుత్తృడ్భ్యాం పీడితో రాజా
ఇతశ్చేతశ్చ ధావతి। చిన్తయామాస నృపతి స్సంశుష్కగళకంధరః ॥
౩౪ ॥ మయాతు కింకృతం కర్మ ప్రాప్తం దుఃఖం యదీదృశమ్। మయా
వై తోషితా దేవా యజ్ఞైః పూజాభి రేవచ ॥ ౩౫ ॥ తథైవ బ్రా
హ్మణా దానైస్తోషితా హృష్ట భోజనైః। ప్రజాశ్చైవ యథాకాలం
పుత్రవత్పరి పాలితాః ॥ ౩౬ ॥ కస్మాద్దుఃఖం మయాప్రాప్త మీదృశం
దారుణం మహత్ । ఇతి చిన్తాపరో రాజా జగామాథాగ్రతో వనమ్॥
౩౭ ॥ సుకృతస్య ప్రభావేన సరోదృష్టం మనోరమమ్। మానసం స్పర్థ
మానంచ పద్మినీపరిశోభితమ్ ॥ ౩౮ ॥ కారణ్డవైశ్చక్రవాకై రాజహం
సైశ్చ నాదితమ్। మకరైర్బహుభిర్యుక్త మన్యై ర్జలచరైర్వృతమ్॥
౩౯ ॥ సమీపే సరసస్తత్ర మునీనా మాశ్రమా న్బహూన్ । దదర్శ
రాజా లక్ష్మీవా న్నిమిత్తై శ్శుభశంసిభిః ॥ ౪౦ ॥ [1] సవ్యాత్పరతరం
చక్షుః ప్రాస్ఫురచ్చ తథాకరః। స్ఫురితైస్తస్య రాజ్ఞశ్చ శంసితం శుభ
లక్షణమ్ ।౪౧॥ తస్యతీరే మునీన్ దృష్ట్వా కుర్వాణా న్నైగమంజపమ్।
అవతీర్య హయాత్తస్మాన్మునీనా మగ్రతస్స్థితః ॥ ౪౨ ॥ పృథక్పృథ
గ్వవందే స మునీం స్తాన్ సంశిత వ్రతాన్। కృతాఞ్జలి పుటో భూత్వా
దణ్డవచ్చ ప్రణమ్య సః ॥౪౩॥ హర్షేణ మహతా విష్టో బభూవ నృప
సత్తమః। తమూచుస్తేపి మునయః ప్రసన్నాస్స్మవయం తవ ॥ ౪౪ ॥
కథయస్వాద్యవై రాజన్యత్తే మనసి వర్తతే ॥ రాజోవాచ ॥ కేయూ
యముగ్రతపసః కిమాఖ్యా భవతామపి ॥౪౫॥ కిమర్థమాగతా యూ
యం వదన్తు మమతత్త్వతః ॥ మునయఊచుః ॥ విశ్వేదేవావయం
రాజన్ స్నానార్థమిహ చాగతాః ॥౪౬॥ మాఘో నికట మాయాత
ఏతస్మాత్పఞ్చమే హని। అద్య హ్యేకాదశీ రాజ న్పుత్రదానామ
నామతః ॥౪౭ ॥ పుత్రం దదాత్యసౌ శుక్లా పుత్రదా పుత్రమిచ్ఛతామ్॥

[1] కుడికన్ను ఇత్యాన్ధ్రావదన్తి.

రాజోవాచ ॥ ఏష వై సంశయో మహ్యాం సుతస్యోత్పాదనే మహాన్॥ ౪౦॥ యది తుష్టా భవన్తో మే పుత్రో వై దీయతాం తదా। మునయ ఊచుః॥ అస్మిన్నేవ దినే రాజ న్పుత్రదానామ వర్తతే ॥ ౪౧ ॥ ఏకాదశీతి విఖ్యాతా క్రియతాం వ్రతముత్తమమ్ । ఆశీర్వాదేన చాస్మాకం కేశవస్య ప్రసాదతః ॥ ౪౨ ॥ అవశ్యం తవ రాజేన్ద్ర! పుత్రప్రాప్తిర్భవిష్యతి । ఇత్యేవం వచనాత్తేషాం కృతం రాజ్ఞా వ్రతం శుభమ్ ॥ ౪౩ ॥ ద్వాదశ్యాం పారణం కృత్వా మునీన్నత్వా పునః పునః । ఆజగామ గృహంరాజా రాజ్ఞీగర్భంసమాదధౌ ॥ ౪౪ ॥ మునీనాం వచనేనైవ పుత్రదాయాః ప్రసాదతః । పుత్రోజాతస్తథా కాలే తేజస్వీ పుణ్యకర్మకృత్ ॥ ౪౫॥ పితరం తోషయామాస ప్రజాపాలో బభూవ సః । ఏతస్మాత్కారణా ద్రాజన్కర్తవ్యం పుత్రదావ్రతమ్॥ ౪౬ ॥ లోకానాంచ హితార్థాయ తవాగ్రే కథితం మయా । ఏతద్వ్రతంతు యేమర్త్యాః కుర్వన్తి పుత్రదాభిధమ్ ॥ ౪౭ । తేషాం చైవ భవేత్పుత్రో హ్యవశ్యం [1] మోక్షభాగినామ్ । పఠనాచ్ఛ్రవణాద్రాజ న్నశ్వమేధఫలం లభేత్ ॥౪౮॥

ఇతి శ్రీ భవిష్యోత్తరపురాణే పౌష శుక్లైకాదశ్యాః పుత్ర

దానామ్న్యా మాహాత్మ్యం

సంపూర్ణమ్

[1] సంసారపాశబద్ధవిమోక్షయోగ్యానాం.

శ్రీ ర స్తు

శ్రీ భ వి ష్యో త్త ర పు రా ణే.

పౌష కృష్ణైకాదశీ షట్తిలా మాహాత్మ్య ప్రారమ్భః.

అన్నదానరహిత బ్రాహ్మణ్యాః ప్రాప్తదుర్గతిపరిహారకథా.

దాల్భ్యఉవాచ ॥ మర్త్యలోకేతు సంప్రాప్తాః పాపం కుర్వన్తిజం తవః । బ్రహ్మహత్యాదిపాపైశ్చ హ్యన్యైశ్చ వివిధైర్యుతాః ॥ ౧ ॥ పరద్రవ్యాపహారాశ్చ పరవ్యసనమోహితాః । కథం నాయాన్తి నరకాన్బ్రహ్మం స్తద్బ్రూహి తత్త్వతః ॥ ౨ ॥ అనాయాసేన భగవ న్దానేనాల్పేన కేనచిత్ । పాపం ప్రశమ మాయాతి యేన తద్వక్తు మర్హసి॥ 3 ॥ గభస్తిరువాచ ॥ సాధుసాధు మహాభాగ గుహ్యమేతదుదాహృతమ్ । యన్నకస్యచిదాఖ్యాతం బ్రహ్మవిష్ణ్వింద్రదైవతైః ॥౪॥ తదహం కథయిష్యామి త్వయా పృష్టోద్విజోత్తమ । తతో మాఘేతు సంప్రాప్తే శుచిస్స్నాతో జితేన్ద్రియః ॥౫॥ కామక్రోధాభిమానేర్ష్యా లోభపైశున్య వర్జితః । దేవదేవంచ సంస్మృత్య పాదౌ ప్రక్షాళ్యవారిణా॥ ౬ ॥ భూమావపతితం గ్రాహ్యం గోమయం తత్ర మానవః । తిలాన్ప్రక్షిప్య కార్పాసం పిండకాంశ్చైవకారయేత్ ॥౭॥ అష్టోత్తరశతం చైవ నాత్రకార్యావిచారణా । తతోమాఘేచ సంప్రాప్తే హ్యార్ద్రాచైవభవేద్యది ॥౮॥ పౌషస్య కృష్ణపక్షస్యైకాదశ్యాం నియమం తతః। గృహ్ణీయాత్పుణ్యఫలదం విధానం తత్రమే శృణు ॥౯॥ దేవదేవం సమభ్యర్చ్య సుస్నాతః ప్రయత శ్శుచిః । కృష్ణనామాని సఙ్కీర్త్య క్షుతజృంభాసు సర్వదా ॥ ౧౦ ॥ రాత్రౌ జాగరణం కుర్యా ద్రాత్రౌ హోమంచకారయేత్ । అర్చయే ద్దేవదేవేశం శఙ్ఖచక్ర గదాధరమ్ ॥ ౧౧ ॥ చందనాగరు కర్పూరై ర్నైవేద్యం కృసరంతథా । సంస్మృత్య నామ్నాచతతః కృష్ణాఖ్యేనపునఃపునః ॥ ౧౨ ॥ కూశ్మాండై ర్నారికేళైశ్చ హ్యథవా బీజపూరకైః । సర్వాభావేపి విప్రేన్ద్ర శస్తం పూగీఫలం తథా ॥౧౩॥

అర్ఘ్యం దత్వా విధానేన పూజయిత్వా జనార్దనమ్ । కృష్ణకృష్ణ
కృపాళుస్త్వ మగతీనాం గతిప్రద ॥౧౪॥ సంసారార్ణవ మగ్నానాం
ప్రసీద పరమేశ్వర । నమస్తే పుణ్డరీకాక్ష నమస్తే విశ్వభావన ॥ ౧౫ ॥
సుబ్రహ్మణ్య నమస్తేస్తు మహాపురుష పూర్వజ । గృహాణార్ఘ్యం
మయా దత్తంలక్ష్మ్యాసహ జగత్పతే ॥ ౧౬ ॥ తతస్తు పూజయే
ద్విప్ర ముదకుంభం ప్రదాపయేత్ । ఛత్రో పానహవస్త్రైశ్చ
కృష్ణోమే ప్రీయతామితి ॥ ౧౭ ॥ కృష్ణాధేనుః ప్రదాతవ్యా యథా
శక్త్యా ద్విజోత్తమ । తిలపాత్రం ద్విజశ్రేష్ఠ దద్యాత్తత్రవిచక్షణః ॥౧౮॥
స్నానప్రాశనయో శ్శస్తాః శ్వేతాః కృష్ణా స్తిలామునే । తాన్ప్రదద్యా
త్ప్రయత్నేన యథాశక్త్యా ద్విజోత్తమ ॥ ౧౯ ॥ తావ
ద్వర్ష సహస్రాణి స్వర్గలోకే మహీయతే ।తిలస్నాయీ తిలోద్వర్తీ
తిలహోమీ తిలోదకీ ॥ ౨౦ ॥ తిలభుక్తిలదాతాచ షట్తిలాః పాపనా
శకాః ॥ నారదఉవాచ ॥ కృష్ణకృష్ణ మహాబాహో నమస్తే భక్తభా
వన ॥ ౨౧ ॥ షట్తిలైకాదశీ కర్తా కీదృశంఫలమశ్నుతే । సోపాఖ్యానం
మమ బ్రూహి యదితుష్టోఽసి యాదవ ॥ ౨౨ ॥ శ్రీకృష్ణఉవాచ ॥
శృణుబ్రహ్మన్ యథావృత్తం దృష్టం తత్కథయామి తే । మర్త్య
లోకే పురాహ్యాసీత్ బ్రాహ్మణీ తత్ర నారద ॥ ౨౩॥ వ్రతచర్యారతా
నిత్యం దేవపూజారతా సదా । మాసోపవాస నిరతా మమభక్తాచ
సర్వదా ॥౨౪॥ కృష్ణోపవాస సంయుక్తా మమపూజాపరాయణా। శరీరం
క్లేశితం నిత్య ముపవాసైర్ద్విజోత్తమ ॥ ౨౫ ॥ దీనానాం బ్రాహ్మణా
నాంచ కుమారీణాంచభక్తితః । గృహాదికం ప్రయచ్ఛంతీ సర్వకాలం
మహామతిః ॥ ౨౬ ॥ అతికృచ్ఛ్రరతాసాతు సర్వకాలేషు వైద్విజ ।
శుద్ధమస్యాశ్శరీరంహి వ్రతైః కృచ్ఛ్రైర్నసంశయః ॥ ౨౭ ॥ అర్థినం
వైష్ణవం లోకం కాయక్లేశేన వైతయా । నదత్త మన్నదానం హి యేన
తృప్తిః పరాభవేత్ ॥౨౮॥ ఏతత్ జ్ఞాతం మయా బ్రహ్మన్మర్త్యలోక
ముపాగతః । [1] కాపాలీరూప మాస్థాయ భిక్షాపాత్రేణయాచితా॥
౨౯ ॥ బ్రాహ్మణ్యువాచ ॥ కస్మాత్త్వమాగతో బ్రహ్మన్వదయస్వామ
మాగ్రితః । పునరేవమయా ప్రోక్తం దేహి భిక్షాంచసున్దరి ॥ ౩౦ ॥

[1] సన్యాసివేషమ్.

తయా కోపేన మహతా మృత్పిణ్డస్తామ్రభాజనే । క్షిప్తో యావత్తయా
దేవ్యా పునస్స్వర్గం గతోహ్యహమ్ ॥ ౩౧ ॥ తతః కాలేనమహతా
తాపసీ సుమహావ్రతా।కదాచిత్స్వర్గమాయాతా వ్రతచర్యా ప్రభా
వతః ॥౩౨॥ మృత్పిండస్య ప్రభావేన గృహంప్రాప్తం మనోరమమ్।సజ్జి
తంచైవవిప్రర్షే ధాన్యకోశవిసర్జితమ్ ॥౩౩॥గృహంయావన్నిరీక్షేతనకించి
త్తత్రపశ్యతి।తావద్గృహా ద్వినిష్క్రాంతా మమాంతేచాగతాద్విజ॥౩౪॥
క్రోధేనమహతావిష్టా ఇదంవచనమబ్రవీత్ మయావ్రతైశ్చ కృచ్ఛ్రైశ్చ
హ్యుపవాసై రనేకశః ॥౩౫॥ పూజయారాధితోదేవ స్స్వర్గలోకస్య
భావనః । నధనం దృశ్యతేకించిద్గృహే మమ జనార్దన ॥౩౬॥ తతశ్చోక్తా
మయాసాతు గృహంగచ్ఛ యథాగతమ్ । ఆగమిష్యన్తి సుతరాం
కౌతూహల సమన్వితాః ॥౩౭॥ దేవపత్న్యస్తవ ద్రష్టుం విస్మయేనసమ
న్వితాః।ద్వారం నోద్ఘాటనీయంహిషట్తిలా [1] పుణ్యవాచనాత్ ॥౩౮॥
ఏవముక్త్వా గతా సాతు యదావై మానుషీతదా। అత్రాంతరే సమా
యాతా దేవపత్న్యశ్చ నారద ॥ ౩౯ ॥ తాభిశ్చకథితం తత్ర త్వాం
ద్రష్టుంహి సమాగతాః । ద్వార ముద్ఘాటయత్వంచ పశ్యామిత్వాం
శుభాననే ॥ ౪౦ ॥ మానుష్యువాచ ॥ యది ద్రష్టుం మయాకార్యంసత్యం
వాచ్యం విశేషతః । షట్తిలాచరితం పుణ్యం ద్వారోద్ఘాటన కారణమ్॥
౪౧ । ఏకాపి తత్ర నవదత్ షట్తిలా వ్రతనాశతః । అన్యయా కథితం
తత్ర ద్రష్టవ్యా మానుషీ మయా ॥ ౪౨ ॥ తతోద్వారం సముద్ఘాట్య
దృష్టాతాభి శ్చమానుషీ । నదేవీ నచగన్ధర్వీ నాసురీ నచపన్నగీ ॥
౪౩ ॥ [2] దృష్టా పూర్వా తయా నారీ ఈదృశీ సా ద్విజర్షభ । రూప
కాన్తిసమాయుక్తా క్షణేన సమపద్యత ॥౪౪॥ ధనం ధాన్యంచ వస్త్రాది
సువర్ణం రౌప్యమేవచ । సర్వం భవన సంపన్నం షట్తిలాయాః ప్రసా
దతః ॥౪౫ ॥ అతితృష్ణా నకర్తవ్యా విత్తశాఠ్యం వివర్జయేత్ । ఆత్మ
విత్తానుసారేణ తిలాన్వస్త్రాది దాపయేత్ ॥ ౪౬ ॥ లభతేచైవ మా
రోగ్యం తతో జన్మనిజన్మని । దారిద్ర్యం నచ కష్టంవై నచ దౌర్భా
గ్య మేవచ ॥ ౪౭ ॥ నభవేద్వైద్విజశ్రేష్ఠ షట్తిలాయా ఉపోషణాత్ ॥

---

[1] పుణ్యందాస్యామీత్యుక్తిపర్యన్తమ్ [2] పూర్వ్యకాలేక దాప్య దృష్టా.

అనేన విధినా రాజ౯ తిలదానా న్నసంశయః ॥౭౮॥ ముచ్యతే పాతకై స్సర్వై ర్నాత్ర కార్యా విచారణా । దానంచ విధినా సమ్య క్సర్వ పాపప్రణాశనమ్ ॥౭౯॥ నానర్థః కశ్చి న్నాయాస శ్శరీరే మునిసత్తమ॥

ఇది శ్రీ భవిష్యోత్తరపురాణే పౌష కృష్ణైకాదశ్యాః

షట్తిలానామ్న్యా మాహాత్మ్య

సంపూర్ణమ్.

శ్రీరస్తు

శ్రీ భవిష్యోత్తరపురాణే.

మాఘ శుక్లైకాదశీ జయా మాహాత్మ్య ప్రారమ్భః.

పుష్పవతీ మాల్య వతోః పిశాచత్వనివృత్తి కథా

యుధిష్ఠిర ఉవాచ ॥ సాధు కృష్ణ త్వయా ప్రోక్తా హ్యాదిదేవ జగత్పతే । స్వేదజా అండజాశ్చైవ ఉద్భిజాశ్చ జరాయుజాః ॥ ౧ ॥ తేషాం కర్తా వికర్తాచ పాలకఃక్షయకారకః । పౌషస్య కృష్ణపక్షే తు షట్తిలా కథితా త్వయా॥౨॥శుక్లే చైకాదశీమాఘేకథయస్వ ప్రసాదతః । కిన్నామ కోవిధి స్తస్యాః కోదేవ స్తత్రపూజ్యతే ॥ ౩ ॥ శ్రీకృష్ణ ఉవాచ ॥ కథయిష్యామి రాజేంద్ర శుక్లే మాఘస్య యా భవేత్ ।

జయా నామ్నీతి విఖ్యాతా సర్వపాప హరా పరా ॥ ౪ ॥ పవిత్రా పాపహా స్త్రీచ పిశాచత్వవినాశినీ । నైవతస్యావ్రతే చీర్ణే ప్రేతత్వం జాయతే నృణామ్ ॥ ౫ ॥ నాతః పరతరా కాచి త్పాపఘ్నీ మోక్ష దాయినీ । ఏతస్మా త్కారణా ద్రాజన్ ! కర్తవ్యేయం ప్రయత్నతః॥ ౬ ॥ శ్రూయతాం రాజశార్దూల కథాం పౌరాణికీం శుభామ్ । [1] పంకజే చ పురాణేఽస్యా మహిమా కథితో మయా ॥౭॥ ఏకదా నాకలోకేవై ఇన్ద్రో రాజ్యం చకారహ । దేవాశ్చ తత్ర సౌఖ్యేన నివసన్తి మనోరమే ॥౮ ॥ పీయూషపాననిరతా హ్యప్సరోగణసేవితాః। నందనం తువనం తత్ర పారిజాతోపశోభితమ్ ॥ ౯ ॥ రమయంతి రమం త్యత్ర హ్యప్సరోభి ర్దివౌకసః । ఏకదా రమమాణోఽసౌ దేవేన్ద్రః స్వేచ్ఛయా నృప ॥ ౧౦ ॥ నర్తయామాస హర్షేణ త్వ పఞ్చాశ త్కోటినాయికాః । గంధర్వా స్తత్ర గాయన్తి గంధర్వాః పుష్పద న్త కః ॥౧౧॥ చిత్రసేనశ్చ తత్రైవ చిత్రసేనసుతా తథా । మాలినీతిచ నామ్నాతు చిత్రసేనస్య కామినీ ॥ ౧౨ ॥ మాలిన్యాంతు సముత్పన్నః [2] పుష్పవానితినామతః। పుష్పదన్తస్య పుత్రోవై మాల్యవాన్నామ నామతః ॥ ౧౩ ॥ గంధర్వీ పుష్పవత్యాఖ్యా మాల్యవ త్యతిమోహితా। కామస్యచ శరై స్తీక్ష్ణై ర్విద్ధాంగీ సా బభూవ హ ॥ ౧౪ ॥తయా భావ కటాక్షైశ్చ మాల్యవాం స్తు వశీకృతః । లావణ్యరూపసంపన్నా తస్యా రూపం నృప శృణు ॥ ౧౫ ॥ బాహూ తస్యా స్తు కామేన కంఠపాశౌ కృతావివ । చంద్రవద్వదనం తస్యా నయనే శ్రవణాయతే ॥ ౧౬ ॥ కర్ణౌతు శోభితౌ తస్యాః కుండలాభ్యాం నృపోత్తమ । కంబుగ్రీవా యుతా చైవ దివ్యాభరణభూషితా ॥౧౭ ॥ పీనోన్నతౌ కుచౌ తస్యా ముష్టిమాత్రంచ మధ్యమమ్ । నితంబౌ విపులౌ తస్యా విస్తీర్ణం జఘన స్థలమ్ ॥ ౧౮ ॥ చరణౌ శోభమానౌ తౌ రక్తోత్పలసమద్యుతీ । ఈదృ శ్యా పుష్పవత్యాచ మాల్యవా నతిమోహితః ॥ ౧౯ ॥ శక్రస్య పరి తోషాయ నృత్యార్థం తౌసమాగతౌ । గాయమానౌచతౌ తత్రహ్య ప్సరోగణసఙ్గతౌ ॥ ౨౦ ॥ నశుద్ధగానం గాయేతాం చిత్తభ్రమ సమ న్వితౌ । బద్ధదృష్టీ తథాన్యోన్యం కామబాణవశం గతౌ ॥౨౧॥ జ్ఞాత్వా

---

[1] పద్మపురాణే [2] పుష్పవతీ నామకన్యా.

లేఖపర్ణాభ స్తత్ర సజ్జతం మానసం తయోః । తాలకాలక్రియా మాన లోపాద్గీతావభఙ్గనాత్ ॥ ౨౨ ॥ చింత యిత్వాతు మఘవా నవజ్ఞానం తథాత్మనః । కుపితశ్చ తయో రిత్థం శాపం దాస్య న్నిదంజగౌ ॥ ౨౩ ॥ ధిగ్వాం పాపరతౌ మూఢా వాజ్ఞాభఙ్గకరౌ మమ । యువాం పిశాచౌ భవతం దమ్పతీరూపధారిణౌ ॥ ౨౪ ॥ మృత్యులోకమనుప్రాప్తౌ భుఞ్జానౌ కర్మణః ఫలమ్ । ఏవం మఘవతాశప్తౌ వుభౌ దుఃఖితమానసౌ ॥ ౨౫ ॥ హిమవంతం గిరిం ప్రాప్తా వింద్రశాపవిమోహితౌ । ఉభౌపిశాచతాం ప్రాప్తౌ దారుణం దుఃఖమేవచ ॥ ౨౬ ॥ సంతప్తమానసౌ తత్ర మహాకృచ్ఛ్రగతౌ వుభౌ గంధం రసంచ స్పర్శంచ నజానన్తౌ విమోహితౌ ॥ ౨౭ ॥ పీడ్య మానౌతు దాహేన దేహపాతకరేణచ । తౌ ననిద్రాసుఖం ప్రాప్తౌ కర్మణా తేన పీడితౌ ॥ ౨౮ ॥ పరస్పరం ఖాదమానౌ చేరతుర్గిరిగహ్వరమ్ । పీడ్యమానౌతు శీతేన తుషార ప్రభవేన తౌ ॥ ౨౯ ॥ దంతఘర్షం ప్రకుర్వాణౌ రోమాఞ్చితవపు ర్ధరౌ। ఊచే పిశాచశ్శీతార్తః స్వపత్నీంతు పిశాచికామ్ ॥ ౩౦ కిమావాభ్యాం కృతంపాప మత్యంతం దుఃఖదాయకమ్ । యేన ప్రాప్తం పిశాచత్వం స్వేన దుష్కృతకర్మణా ॥ ౩౧ ॥ నరకం దారుణం మత్వా పిశాచత్వంచ గర్హితమ్ । తస్మాత్సర్వ ప్రయత్నేన పాపం నైవ సమాచరేత్ ॥ ౩౨ ॥ ఇతి చింతాపరౌ తత్ర హ్యాస్తాం దుఃఖేన కర్షితౌ। దైవయోగా త్తయోః ప్రాప్తా మాఘస్యైకాదశీ సితా ॥ ౩౩ ॥ జయానామ్నీతి విఖ్యాతా తిథీనా ముత్తమా తిథిః । తస్మిన్ దినేతు సంప్రాప్తే తా వాహారవివర్జితౌ ॥ ౩౪ ॥ ఆసాతే తత్ర నృపతే జలపానవివర్జితౌ । నకృతో జీవఘాతశ్చ నపత్రఫలభక్షణమ్ ॥ ౩౫ ॥ అశ్వత్థస్య సమీపేతు పతితౌ దుఃఖసంయుతౌ । రవి రస్తంగతో రాజన్ తత్రైవ స్థితయో స్తయోః ॥౩౬॥ ప్రాప్తాచైవ నిశా ఘోరా దారుణా శీతధారిణీ । వేపమానౌతు తౌ తత్ర హిమేనచ జడీకృతౌ ॥ ౩౭ ॥ పరస్పరేణ సంలగ్నౌ గాత్రయో ర్భుజయోరపి । ననిద్రాం నరతిం తత్ర నచసౌఖ్య మవిందతామ్ ॥ ౩౮ ॥ ఏవంతౌ రాజశార్దూల శాపేనేంద్రస్య పీడితౌ । ఇత్థం తయో ర్దుఃఖితయో ర్నిజగామ తదా నిశా॥ ౩౯॥ జయాయా స్తు వ్రతే చీర్ణే రాత్రౌ జాగరణే కృతే । తయో

ర్వ్రతప్రభావేన యథా హ్యాసీత్తథా శృణు ॥ ౪౦ ॥ ద్వాదశీదివసే
ప్రాప్తే తాభ్యాం చీర్ణే జయావ్రతే । విష్ణోః ప్రభావాన్నృపతే పిశా
చత్వం తయోర్గతమ్ ॥ ౪౧ ॥ పుష్పవతీ మాల్యవాంశ్చ పూర్వరూపౌ
బభూవతుః । పురాతనస్నేహయుతౌ పూర్వాలఙ్కారసంయుతౌ ॥౪౨॥
విమాన మధిరూఢౌ తౌ అప్సరోగణసేవితౌ । స్తూయమానౌ తు గంధ
ర్వై స్తుంబురుప్రముఖై స్తథా ॥ ౪౩ ॥ హావభావసమాయుక్తౌ గతౌ
నాకే మనోరమే । దేవేన్ద్రస్యాగ్రతో గత్వా ప్రణామం చక్రతుర్ముదా॥
౪౪ ॥ తథా విధౌ తు తౌ దృష్ట్వా మఘవా న్విస్మితో బ్రవీత్ ॥
ఇంద్రఉవాచ ॥ వదతం కేన పుణ్యేన పిశాచత్వం వినిర్గతమ్ ॥౪౫॥
మమ శాపవశం ప్రాప్తౌ కేన దేవేన మోచితౌ ॥ మాల్యవానువాచ॥
వాసుదేవ ప్రసాదేన జయాయా స్సువ్రతేనచ ॥ ౪౬ ॥ పిశాచత్వం
గతం స్వామిన్ సత్యం భక్తిప్రభావతః । ఇతి శ్రుత్వా వచ స్తస్య ప్ర
త్యువాచ సురేశ్వరః ॥౪౭॥ పవిత్రౌ పావనౌ జాతౌ వందనీయౌ మమా
పిచ । హరివాసరకర్తారౌ విష్ణుభక్తి పరాయణౌ॥ ౪౮ ॥ హరిభక్తి
రతా యేచశివభక్తిరతా స్తథా । అస్మాక మపి తే మర్త్యాః పూజ్యా
వంద్యా నసంశయః ॥ ౪౯ ॥ విహరస్వ యథాసౌఖ్యం పుష్పవత్యాసు
రాలయే । ఏతస్మాత్కారణా ద్రాజన్ కర్తవ్యో హరివాసరః ॥ ౫౦ ॥
జయావ్రతంతురాజేంద్ర బ్రహ్మహత్యాపహారకమ్ । సర్వదానాని దత్తా
ని యజ్ఞాస్తేన కృతా నృప ॥౫౧॥ సర్వతీర్థేషు స స్నాతః కృతం యేన
జయావ్రతమ్ ॥ ౫౨ ॥ యఃకరోతి నరో భక్త్యా శ్రద్ధాయుక్తో జయా
వ్రతమ్ । కల్పకోటిశతం యావద్వైకుంఠే మోదతే ధ్రువమ్ । పఠనా
చ్ఛ్రవణాద్రాజ న్నగ్నిష్టో మఫలంలభేత్ ॥ ౫౩ ॥

ఇతి శ్రీ భవిష్యోత్తరపురాణే మాఘ శుక్లైకాదశ్యా
జయా నామ్న్యామాహాత్మ్యం
సంపూర్ణమ్.

శ్రీ ర స్తు.

శ్రీ స్కాందపురాణే.

మాఘ కృష్ణైకాదశీ విజయా మాహాత్మ్య ప్రారమ్భః.

రామం ప్రతి బకదాల్భ్య మున్యుపదేశ కథా.

యుధిష్ఠిర ఉవాచ ॥ మాఘస్యచాఽసితే పక్షే కిన్నామ్న్యేకాదశీ భవేత్ । వాసుదేవ! ప్రసాదేన కథయస్వమమాగ్రతః ॥౧॥ శ్రీకృష్ణ ఉవాచ ॥ కథయిష్యామి రాజేన్ద్ర! కృష్ణా మాఘీసుపావనీ । విజయేతిచ సా ప్రోక్తా కర్తౄణాం జయదా సదా ॥ ౨ ॥ తస్యాశ్చ వ్రతమాహాత్మ్యం సర్వపాపహరం పరమ్ । నారదః పరిపప్రచ్ఛ బ్రహ్మాణం కమలాసనమ్ ॥ ౩ ॥ మాఘస్యచాఽసితే పక్షే విజయానామ యా తిథిః । తస్యా వ్రతం సురశ్రేష్ఠ కథయస్వ ప్రసాదతః ॥ ౪ ॥ ఇతిపృష్టో నారదేన ప్రత్యువాచ పితామహః॰ బ్రహ్మోవాచ॥ శృణు నారదవక్ష్యామి కథాం పాపహరాం పరామ్ ॥ ౫ ॥ యన్నకస్యచి దాఖ్యాతం మయైతద్విజయావ్రతమ్ । పురాతనవ్రతం హ్యేత త్పవిత్రం పాపనాశనమ్ ॥౬॥ జయం దదాతి విజయానృణాం చైవ నసంశయః । రామ స్తపోవనం యాతో వర్షాణ్యేవ చతుర్దశ ॥౭॥ న్యవస త్పఞ్చవట్యాం తు ససీతశ్చ సలక్ష్మణః । తత్రైవ వసత స్తస్య రాఘవస్య మహాత్మనః ॥ ౮ ॥ రావణేనహృతా భార్యా సీతానామ్నీ తపస్వినీ । తేన దుఃఖేన రామోఽసౌ మోహ మభ్యాగత స్తదా ॥ ౯ ॥ భ్రమఞ్జటాయుషం తత్ర దదర్శ విగతాయుషమ్ । కబంధో నిహతః పశ్చా ద్భ్రమతాఽరణ్యమధ్యతః ॥ ౧౦ ॥ రాజ్ఞే విజ్ఞాప్య తత్సర్వం సోఽపి మృత్యువశం గతః । సుగ్రీవేణ సమం సఖ్య [1] మజర్యం సమజాయత ॥ ౧౧॥ వానరాణా మనీకాని రామార్థం సంగతా న్యపి । తతో హనూమతా దృష్ట్వా లంకోద్యానేతు జానకీ ॥ ౧౨ ॥ రామ [2] సంజ్ఞాపనం తస్యై దత్తం కర్మమహత్కృతమ్ । సమేత్య రామేణపున స్సర్వం తత్ర నివే

---

[1] శాశ్వతమ్ [2] సందేశమ్ అఙ్గుళీయకంవా.

దితమ్ ॥ ౧౩ ॥ అథ శ్రుత్వా రామచంద్రో వాక్యంచైవ హనూమతః ।
సుగ్రీవానుమతేనైవ ప్రస్థానం సమరోచయత్ ॥ ౧౪॥ సగత్వా వానరై
స్సార్థం తీరం నదనదీపతేః । దృష్ట్వాబ్ధిం దుస్తరం రామో విస్మితో
భూత్కపిప్రియః ॥ ౧౫ ॥ ప్రోత్ఫుల్ల లోచనో భూత్వా లక్ష్మణో
వాక్య మబ్రవీత్ । సౌమిత్రే కేనపుణ్యేన తీర్యతే వరుణాలయః ॥౧౬॥
అగాధసలిలః పూర్ణో నక్రైర్భీమై స్సమాకులః । ఉపాయం నైవ
పశ్యామి యేనైవ సుతరో భవేత్ ॥ ౧౭ ॥ లక్ష్మణఉవాచ ॥ ఆదిదేవ
స్త్వ మేవాసి పురాణపురుషోత్తమ ! । బకదాల్భ్య మునిశ్చాత్ర
వర్తతే ద్వీపమధ్యతః ॥ ౧౮ ॥ అస్మాత్ స్థానా ద్యోజనార్ధమాశ్రమ
స్తస్య రాఘవ । అనేన దృష్టా బ్రహ్మాణో బహవో రఘునందన ॥౧౯॥
తం పృచ్ఛ గత్వా రాజేంద్ర పురాణ మృషి పుఙ్గవమ్ । ఇతివాక్యం
తత శ్శ్రుత్వా లక్ష్మణ స్యాతి శోభనమ్ ॥ ౨౦ ॥ జగామ రాఘవో
ద్రష్టుం బకదాల్భ్యం మహామునిమ్ । ప్రణనామమునిం మూర్ధ్నా
రామో విష్ణు మివా మరః ॥ ౨౧ ॥ మునిర్జ్ఞాత్వా తతో రామం
పురాణపురుషోత్తమమ్ । కేనాపి కారణే నైవ ప్రవిష్టం మానుషీం
తనుమ్ ॥ ౨౨ ॥ ఉవాచస ఋషి స్తత్ర కుతో రామ తవాగమః ॥
రామ ఉవాచ ॥ త్వత్ప్రసాదా దహాయా విప్ర వరుణాలయ సన్నిధిమ్॥
౨౩ ॥ ఆగతోఽస్మిససైన్యోఽత్ర లంకాం జేతుం స రాక్షసామ్ ।
భవతశ్చాను కూల్యేన తీర్యతేఽబ్ధి ర్యథా మయా ॥ ౨౪ ॥ తముపా
యం వద మునే ప్రసాదం కురు సువ్రత । ఏతస్మాత్కారణా దేవద్రష్టుం
త్వామహ మాగతః ॥౨౫ ॥ మునిరువాచ ॥ కథయిష్యామ్యహం రామ
వ్రతానాము త్తమం వ్రతమ్ । కృతేన యేన సహసా విజయ స్తే భవి
ష్యతి ॥౨౬॥ లంకాం జిత్వా రాక్షసాం శ్చ దీర్ఘాం కీర్తిమవాప్స్యసి।
ఏకాగ్ర మానసో భూత్వా వ్రతమేత త్సమాచర ॥ ౨౭ ॥ మాఘస్య
చాఽసితేపక్షే విజయైకాదశీ భవేత్ । తస్యా వ్రతేకృతే రామ విజ
య స్తే భవిష్యతి ॥ ౨౮॥ నిస్సంశయం సముద్రంచ తరిష్యసి సవానరః॥
విధి స్తు శ్రూయతాం రామ వ్రతస్యాస్య ఫలప్రదః ॥ ౨౯ ॥ దశమీ
దివసే ప్రాప్తే కుంభమేకం చ కారయేత్ । హైమంవా రాజతం వాపి
తామ్రం వాప్యథ మృణ్మయమ్ ॥ ౩౦ ॥ స్థాపయేచ్ఛోభితం కుంభం

జలపూర్ణం సపల్లవమ్ । తస్యోపరిన్యసేద్దేవం హైమం నారాయణం ప్రభుమ్ ॥ ౩౧ ॥ ఏకాదశీ దినే ప్రాప్తే ప్రాతస్స్నానం సమాచరేత్ । నిశ్చలం స్థాపయేత్ కుంభం గంధ మాల్యానులేపనైః ॥౩౨॥ దాడిమైర్నారికేళైశ్చ పూజయేచ్చ విశేషతః । సప్తధాన్యాన్యధస్తత్ర యవానుపరివిన్యసేత్ ॥౩౩॥ గంధైర్ధూపైస్తథాదీపైర్నైవేద్యైర్వివిధైరపి। కుంభాగ్రే తద్దినం సాధు నీయతే భక్తిభావతః ॥ ౩౪ ॥ రాత్రౌ జాగరణం తత్ర తస్యాగ్రే కారయేద్బుధః । ద్వాదశీ దివసే ప్రాప్తే మార్తాండస్యోదయం ప్రతి ॥ ౩౫ ॥ నీత్వా కుంభం జలోద్దేశే నద్యాం [1] ప్రస్రవణే తథా । తటాకేస్థాపయిత్వా వా పూజయిత్వా యథావిధి ॥౩౬॥ దద్యాత్సదైవతం కుంభం బ్రాహ్మణే వేదపారగే । కుంభేన సహ రాజేంద్ర మహాదానాని దాపయేత్ ॥ ౩౭ ॥ అనేన విధినా రామ యూథపైస్సహసంగతః । కురు వ్రతం ప్రయత్నేన విజయస్తే భవిష్యతి ॥ ౩౮ ॥ ఇతిశ్రుత్వా వచో రామో యథోక్తమకరోత్తదా । కృతే వ్రతే సవిజయీ బభూవ రఘునందనః ॥ ౩౯ ॥ అనేన విధినా రాజన్ యే కుర్వంతి నరావ్రతమ్ । ఇహలోకే జయస్తేషాం పరలోకే తథాక్షయః ॥ ౪౦ ॥ ఏతస్మాత్కారణాత్పుత్ర కర్తవ్యం విజయావ్రతమ్ । విజయాయాశ్చమాహాత్మ్యం సర్వకిల్బిష నాశనమ్ ॥ ౪౧ ॥ పఠనాచ్ఛ్రవణాత్తస్య వాజపేయ ఫలం లభేత్ ॥ ౪౨ ॥

ఇతి శ్రీ స్కాంద పురాణే మాఘ కృష్ణైకాదశ్యాః

విజయా నామ్న్యా మాహాత్మ్యం

సంపూర్ణమ్.

---

[1] నిర్ఝరే పర్వతాన్నిస్సృతప్రవాహే ఇత్యర్థః.

శ్రీ ర స్తు.

శ్రీ బ్రహ్మాండ పురాణే.

ఫాల్గునశుక్లైకాదశీ ఆమలకీ మాహాత్మ్య ప్రారంభః.

చైత్రరథ శరీరాదుత్పన్న శక్త్యామ్లేచ్ఛసంహార కథా

మాంధాతోవాచ ॥ వద బ్రహ్మన్మహాభాగ యేన శ్రేయోభవేన్మమ । ఈదృగ్బ్రూహి బ్రహ్మయోనే! యద్యనుగ్రహవాన్మయి ॥౧॥ సరహస్యం సేతిహాసం వ్రతానా ముత్తమం వ్రతమ్ ॥ వసిష్ఠఉవాచ ॥ కథయా మ్యధునా తుభ్యం సర్వవ్రత ఫల ప్రదమ్ ॥ ౨ ॥ ఆమలక్యా వ్రతం రాజన్ మహాపాతక నాశనమ్ । మోక్షదం సర్వలోకానాం గోసహస్రఫలప్రదమ్ ॥ ౩ ॥ అత్రైవోదాహరంతీమ మితిహాసం పురాతనమ్ । యథాముక్తి మనుప్రాప్తో వ్యాధో హింసా సమన్వితః ॥ ౪ ॥ వైదిశంనామ నగరం హృష్ట పుష్టజనాకులమ్ । బ్రాహ్మణైః క్షత్రియైర్వైశ్యై శ్శూద్రైశ్చ సమలం కృతమ్ ॥ ౫ ॥ రుచిరం నృపశార్దూల బ్రహ్మఘోష నినాదితమ్ । నానాస్తికో దుష్కృతిక స్తస్మిన్పురవరే సదా ॥ ౬ ॥ తత్ర సోమాన్వయే రాజా విఖ్యాత [1] శ్శశబిందుకః । రాజా చైత్రరథో నామ ధర్మాత్మా సత్యసంగరః ॥ ౭ ॥ నాగాయుత బల శ్శ్రీమాం శ్ఛస్త్ర శాస్త్రార్థ పారగః । తస్మిన్ శాసతి ధర్మజ్ఞే ధర్మాత్మని ధరాం ప్రభౌ ॥ ౮ ॥ కృపణో నైవ కుత్రాపి దృశ్యతే నైవ నిర్ధనః । సుకాలః క్షేమమారోగ్యం తస్మిన్ రాజ్యం ప్రశాసతి ॥ ౯ ॥ విష్ణుభక్తిరతా లోకా స్తస్మిన్పురవరే సదా । హరిపూజారతా శ్చైవ రాజా చాపి విశేషతః ॥ ౧౦ ॥ న శుక్లాం నైవకృష్ణాం చ [2] ద్వాదశీం భుఞ్జతే జనాః । సర్వధర్మాన్పరిత్యజ్య హరిభక్తిపరాయణాః ॥౧౧॥ ఏవం సంవత్సరా జగ్ముర్బహవో రాజసత్తమ । జనస్య సౌఖ్యయుక్తస్య హరిభక్తిరతస్యచ॥ ౧౨ ॥ అథకాలేన సంప్రాప్తా ద్వాదశీ పుణ్యసంయుతా । ఫాల్గునస్య సితేపక్షే నామ్నా హ్యామలకీస్మృతా ॥౧౩॥ తామ

---

[1] శశశరీరస్థితబిందుచిహ్నవాన్ [2] ఏకాదశీమితితాత్పర్యమ్.

వాప్య జనా స్సర్వే బాలకా స్థవిరా నృప । నియమం చోపవాసం చ సర్వే చక్రుర్నరా విభో ॥ ౧౪ ॥ మహాఫలం వ్రతం జ్ఞాత్వాస్నానం కృత్వా నదీజలే । తత్ర దేవాలయే రాజా లోకయుక్తో మహాప్రభుః॥ ౧౫ ॥ పూర్ణకుంభ మవస్థాప్య ఛత్రోపానహ సంయుతమ్ । పంచరత్న సమాయుక్తం దివ్యగంధాధివాసితమ్ ॥ ౧౬ ॥ దీపమాలాన్వితంచైవ [1] జామదగ్న్య సమన్వితమ్।పూజయామాసురవ్యగ్రాధాత్రీం చ మునిభి ర్జనాః ॥ ౧౭ ॥ జామదగ్న్య! నమస్తేఽస్తు రేణుకాఽఽనందవర్ధన । ఆమలకీకృతచ్ఛాయ! భుక్తిముక్తివరప్రద ॥ ౧౮ ॥ ధాత్రి ధాతృసముద్భూతే సర్వపాతకనాశిని । ఆమలకి! నమస్తుభ్యం గృహాణార్ఘ్యోదకం మమ ॥ ౧౯ ॥ ధాత్రి! బ్రహ్మస్వరూపాసి త్వం తు రామేణ పూజితా । ప్రదక్షిణవిధానేన సర్వపాపహరా భవ ॥ ౨౦ ॥ తత్ర జాగరణం చక్రు జనా స్సర్వే సుభక్తితః । ఏతస్మిన్నేవ కాలే తు వ్యాధ స్తత్ర సమాగతః ॥ ౨౧ ॥ క్షుధాశ్రమపరివ్యాప్తో మహాభారేణపీడితః। కుటుంబార్థం జీవఘాతీ సర్వధర్మ బహిష్కృతః ॥ ౨౨ ॥ జాగరం తత్ర సంపశ్య దామలక్యాం క్షుధాతురః । దీపమాలాకులం దృష్ట్వా తత్రైవ నిషసాద సః ॥ ౨౩ ॥ కిమేత దితి సఞ్చిన్త్య ప్రాప్తో విస్మయతాం భృశమ్ । దదర్శ కుంభం తత్రస్థం దేవం దామోదరం తథా॥ ౨౪॥ దదర్శామలకీ వృక్షం తత్రస్థాంశ్చైవ దీపకాన్।వైష్ణవంచ తథాఖ్యానం శుశ్రావ పఠతాం నృణామ్ ॥ ౨౫ ॥ ఏకాదశ్యా శ్చమాహాత్మ్యం శుశ్రావ క్షుధితోఽపి సన్ । జాగ్రత స్తస్య సా రాత్రి గతా విస్మిత చేతసః ॥ ౨౬ ॥ తతః ప్రభాతసమయే వివిశు ర్నగరం జనాః। వ్యాధోఽపి గృహ మాగత్య బుభుజే ప్రీతమానసః ॥ ౨౭॥ తతః కాలేన మహతా వ్యాధః పంచత్వ మాగతః । ఏకాదశ్యాః ప్రభావేన రాత్రౌ జాగరణేనచ ॥ ౨౮ ॥ రాజ్యం ప్రపేదే సుమహ చ్చతురంగబలాన్వితమ్ । జయంతీ నామ నగరీ తత్ర రాజా విదూరథః ॥ ౨౯ ॥ తస్మాత్సతనయో జజ్ఞే నామ్నా వసురథో బలీ । చతురంగబలోపేతో ధనధాన్య సమన్వితః ॥ ౩౦ ॥ దశాయుతాని గ్రామాణాం బుభుజేభయవర్జితః । తేజసాఽఽదిత్యసదృశః కాంత్యా చంద్రసమప్రభః ॥ ౩౧ ॥

[1] పరశురామ ప్రతిమాయుక్తమ్,

పరాక్రమే విష్ణుసమః క్షమయా పృథివీసమః ॥ ధార్మిక స్సత్యవాదీ చ విష్ణుభక్తిపరాయణః ॥ ౩౨ ॥ బ్రహ్మజ్ఞః కర్మశీల శ్చ ప్రజాపాలనతత్పరః । యజతే వివిధా న్యజ్ఞా న్సరాజాపరదర్పహా ॥ ౩౩ ॥ దానాని వివిధా న్యేవ ప్రదదాతి చ సర్వదా । ఏకదా మృగయాం యాతో దైవా న్మార్గపరిచ్యుతః ॥ ౩౪ ॥ న దిశం నైవ విదిశం వేత్తి తత్ర మహీపతిః । ఉపధాయ చ దోర్మూల మేకాకీ గహనేవనే ॥ ౩౫ ॥ శ్రాంత శ్చ క్షుధితోఽత్యంతం సంవివేశ మహీపతిః । అత్రాంతరే మ్లేచ్ఛగణః పర్వతాంతరవాసభాక్ ॥ ౩౬ ॥ ఆయయాతత్ర యత్రాస్తే రాజా పరబలార్దనః । కృతవైరా స్తుతే రాజ్ఞా సర్వదైవోపతాపితాః ॥ ౩౭ ॥ పరివార్య తత స్తస్థూ రాజానం భూరి దక్షిణమ్ । హన్యతాం హన్యతాం చాయం పూర్వవైరవిరుద్ధధీః ॥ ౩౮ ॥ అనేన నిహతాః పూర్వం పితరో భ్రాతర స్సుతాః । పౌత్రాశ్చ భాగినేయాశ్చ మాతులాశ్చ నిపాతితాః ॥ ౩౯ ॥ నిష్కాసితాశ్చ స్వస్థానా ద్విక్షిప్తాశ్చ దిశో దశ । ఏతావ దుక్త్వా తే సర్వే తత్రైనం హన్తుముద్యతాః ॥ ౪౦ ॥ పాశైశ్చ పట్టసైః ఖడ్గై ర్బాణై ర్ధనుషి సంస్థితైః । సర్వతోఽరిగణా స్తే చ రాజానం హంతు ముద్యతాః ॥ ౪౧ ॥ సర్వాణి శస్త్రాణి సమాద్రవంతి నవై శరీరే ప్రవిశంతి తస్య । తే చాపి సర్వే హతశస్త్ర సంఘా మ్లేచ్ఛా బభూవు గతదేహజీవితాః ॥ ౪౨ ॥ యదాపి చలితుం తత్ర న శేకు స్తేఽరయో భృశమ్ । శస్త్రాణి కుణ్ఠతాం జగ్ము స్సర్వేషాం హతచేతసామ్ ॥ ౪౩ ॥ దీనా బభూవు స్తే సర్వే యే తం హన్తుం సమాగతాః । ఏతస్మి న్నేవ కాలే తు తస్య రాజ్ఞ శ్శరీరతః ॥ ౪౪ ॥ నిస్సృతా ప్రమదా హ్యేకా సర్వావయవశోభనా । దివ్యగంధసమాయుక్తా దివ్యాభరణ భూషితా ॥ ౪౫ ॥ దివ్యమాల్యాంబరధరా భ్రుకుటీకుటిలాలకా । స్ఫులింగాభ్యాం చ నేత్రాభ్యాం పావకం వమతీ బహు ॥ ౪౬ ॥ చక్రోద్యతకరా చైవ కాళరాత్రి రివా పరా । అభ్యధావత సంక్రుద్ధాన్ మ్లేచ్ఛా నత్యన్తదుఃఖితాన్ ॥ ౪౭ ॥ నిహతా శ్చ యదా మ్లేచ్ఛా స్తేస్వకర్మరతా స్తథా । తతో రాజా విబుద్ధ స్సన్ దదర్శ మహదద్భుతమ్ ॥ ౪౮ ॥ హతాన్ మ్లేచ్ఛగణా న్దృష్ట్వా

రాజా హర్ష మవాప సః । ఇహ కేన హతా మ్లేచ్ఛా అత్యంతం వైరిణో మమ ॥ ౪౯॥ కేన చేదం మహత్కర్మ కృత మస్మద్ధితారిణా । ఏతస్మిన్నేవ కాలేతు వాగువాచా శరీరిణీ ॥ ౫౦ ॥ తం స్థితం నృపతిం దృష్ట్వా నికామం విస్మయాన్వితమ్ । శరణం కేశవా దన్యో నాస్తికోఽపి ద్వితీయకః ॥౫౧॥ వనాత్తస్మాత్ప్రకుశలీ సమాయాతోఽపి భూమిభృత్ । రాజ్యం చకార ధర్మాత్మా ధర్మాయాం దేవతేశవత్ ॥ వసిష్ఠ ఉవాచ ॥ తస్మాదా మలకీం రాజన్ యే కుర్వన్తి నరోత్తమాః। తే యాన్తి వైష్ణవం లోకం నాత్రకార్యా విచారణా ॥ ౫౩ ॥

ఇతి శ్రీ బ్రహ్మాండపురాణే ఫాల్గున శుక్లైకాదశీ

ఆమలకీ మాహాత్మ్యం

సంపూర్ణమ్

శ్రీ భ వి ష్యో త్త ర పు రా ణే.

ఫాల్గుణ కృష్ణై కాదశీపాపమోచనికా మాహాత్మ్య ప్రారమ్భః.

మంజుఘోషాయాః పిశాచత్వవిముక్తి కథా

యుధిష్ఠిర ఉవాచ ॥ ఫాల్గునస్య సితే పక్షే శ్రుతా సాఽఽమలకీమయా । ఫాల్గుణే కృష్ణపక్షే తు కిన్నా మైకాదశీ భవేత్ ॥ ౧ ॥ శ్రీ కృష్ణ ఉవాచ ॥ శృణు రాజేంద్ర వక్ష్యామి అజ్ఞానాం పాపనాశనమ్। యల్లోమశోఽబ్రవీత్పృష్టో మాంధాత్రా చక్రవర్తినా ॥ ౨ ॥ మాంధాతోవాచ ॥ భగవ న్ర్ఛోతు మిచ్ఛామి లోకానాం హితకామ్యయా । ఫాల్గుణస్యాసితే పక్షే కిన్నామైకాదశీ భవేత్ ॥ 3 ॥ కోవిధిః కింఫలం తస్యాః కథయస్వ ప్రసాదతః । లోమశ ఉవాచ ॥ శ్రూయతాం రాజ శార్దూల కామదాం సిద్ధిదాంతథా ॥౪॥ కథాం విచిత్రాం శుభదాం పాపహాం ధర్మదాయినీమ్ । పురా చైత్రరథోద్దేశే అప్సరోగణ సేవితే॥ ౫ ॥ వసంతసమయే ప్రాప్తే పుష్పై రాకులితే వనే । గంధర్వకన్యా స్తత్రైవ రమంతి సహకిన్నరైః ॥ ౬ ॥ పాకశాసనముఖ్యాశ్చ క్రీడంతే చ దివౌకసః । నాపరం సుందరం కించిద్వనాచ్చైత్రరథా ద్వనమ్ ॥ ౭ ॥ తస్మి న్వనే తు మునయ స్తపంతి బహుళం తపః। సహ దేవై స్తు మఘవా రమతే మధుమాధనే ॥ ౮ ॥ ఏకో మునివర స్తత్ర మేధావీనామ నామతః । అప్సరా స్తం మునివరం మోహనాయో పచక్రమే ॥ ౯ ॥ మంజుఘోషేతి విఖ్యాతా భావం తస్యా విచిన్వతీ । క్రోశమాత్రం స్థితా తస్య భయా దాశ్రమసన్నిధౌ ॥ ౧౦ ॥ గాయంతీ మధురం సాధు పీడయంతీ విపంచికామ్ । గాయంతీంతా మథాలోక్య పుష్పచందన వేష్టితామ్ ॥ ౧౧ ॥ కామోపి విజయాకాంక్షీ శివభక్తం మునీశ్వరమ్ । తస్యా శ్శరీరసంసర్గం శివవైర మనుస్మర న్॥ ౧౨ ॥ తుల్యాభ్రువౌ ధనుః కోటీ గుణంకృత్వా కటాక్షకమ్ । మార్గణౌ నయనే కృత్వా పక్షయుక్తౌ యథాక్రమం ॥౧౩॥ కుచౌ కృత్వా [1] పటకుటా విజయాయో

[1] ఆన్ధ్రభాషాయాం డేరాలు.

పసంస్థితః । మంజుఘోషా భవత్తత్ర కామస్యైవ వరూథినీ ॥ ౧౪ ॥ మేధావినం మునిం దృష్ట్వా సాపి కామేన పీడితా । యావన్నోద్భిన్న దేహోఽ సా మేధావ్యతివిరాజతే ॥౧౫॥ సితోపవీతసహితో దండీ స్మర ఇవా పరః । మేధావీ వసతిస్మాసౌ చ్యవనస్యాశ్రమే శుభే ॥ ౧౬ ॥ మంజుఘోషాస్థితా తత్ర దృష్ట్వాతం మునిపుంగవమ్ । మదనస్య వశం ప్రాప్తా మందం మంద మగాయత ॥ ౧౭ ॥ రణద్వలయసంయుక్తా శింజన్నూపుర మేఖలా । గాయంతీం భావ సంయుక్తాం విలోక్య మునిపుంగవః ॥ ౧౮ ॥ మదనేన ససైన్యేన నీతో మోహావశం బలాత్ । మంజుఘోషా సమాగమ్య మునిం దృష్ట్వా తథావిధమ్ ॥౧౯ ॥ హావభావకటాక్షైస్తు మోహయామాస చాఙ్గనా । అథ స్సంస్థాప్య వీణాం సా సస్వజే తం మునీశ్వరమ్ ॥ ౨౦ ॥ వల్లీ వా కలితా వృక్షం వాతవేగేన వేపితా । సోఽపి రేమే తయా సార్ధం మేధావీ మునిపుంగవః ॥ ౨౧ ॥ తస్మిన్నేవ వనోద్దేశే ధృష్ట్వాతద్దేహ ముత్తమమ్ । శివతత్వం గతం తస్య కామతత్వవశం గతః ॥ ౨౨ ॥ ననిశాం నదినం సోఽపి రమ న్జానాతి కాముకః । బహుళశ్చగతః కాలో మునేరాచారలోపతః ॥ ౨౩ ॥ మంజుఘోషా దేవలోకగమనా యోపచక్రమే । గచ్ఛంతీ ప్రత్యువాచాథ రమంతం మునిపుంగవమ్ ॥ ౨౪ ॥ ఆదేశో దీయతాం బ్రహ్మన్ స్వధామ గమనాయ మే ॥ మేధావ్యువాచ ॥ అద్యైవ త్వం సమాయాతా ప్రదోషాదౌ వరాననే ॥ ౨౫ ॥ యావత్ప్రభాతసంధ్యా స్యాత్తావ త్తిష్ఠ మమాంతికే । ఇతిశ్రుత్వా మునేర్వాక్యం భయభీతా బభూవ సా ॥ ౨౬ ॥ పునర్వైరమయామాస తంమునిం ఋషిసత్తమమ్ । మునిశాపభయా ద్భీతా బహుళా న్పరివత్సరాన్ ॥ ౨౭ ॥ వర్షాణాంపఞ్చపఞ్చాశచ్ఛతం మాసా న్దినత్రయమ్ । సా రేమే మునినా తేననిశార్ధ మివ చా భవత్ ॥ ౨౮ ॥ సాచ తం ప్రత్యువాచాథ తస్మి న్కాలేగతే మునిమ్ । ఆదేశో దీయతాం బ్రహ్మన్ గంతవ్యం స్వగృహే మమ ॥ ౨౯ ॥ మేధావ్యువాచ ॥ ప్రాతఃకాలో ఽధునైవాస్తే శ్రూయ తాం వచనం మమ । కుర్వే సంధ్యాం దినే యావత్తావత్వం వైస్థిరా భవ ॥ ౩౦ ॥ ఇతి వాక్యం మునేశ్శృత్వా భయేన చసమాకులా । స్మితం కృత్వాతుసాకిఞ్చి త్ప్రత్యువాచ సువిస్మితా॥౩౧॥

అప్సరాఉవాచ ॥ కిము త్వ్రియమాణా విప్రేంద్ర తవ సంధ్యాగతానవా। మయిప్రసాదం కృత్వాతు గతఃకాలో విచార్యతామ్ ॥ ౩౨ ॥ ఇతి తస్యా వచ శ్శ్రుత్వా విస్మయో త్ఫుల్లలోచనః । స ధ్యాత్వా హృది విప్రేంద్రః ప్రమాణ మకరో త్తదా ॥ ౩౩ ॥ సమాశ్చ స ప్త పంచాశ ద్గతా మమతయాసహ । నేత్రాభ్యాం విస్ఫులింగాన్స ముఞ్చమానోఽతికోపనః ॥ ౩౪ ॥ కాలరూపాంచతాం దృష్ట్వా తపసః క్షయకారిణీమ్ । దుఃఖార్జితం మమ తపోనీతం తదనయా క్షయమ్ ॥ ౩౫ ॥ స కంపోష్ఠో మునిస్తత్ర ప్రత్యువాచా కులేంద్రియః । సతాంశశాపమేధావీ త్వం పిశాచీ భవేతిహ ॥ ౩౬ ॥ ధిక్త్వాం పాపేదురాచారే కులటే పాతకప్రియే। తస్య శాపేన సాదగ్ధా వినయా వనతా స్థితా ॥ ౩౭ ॥ ఉవాచ వచనం సుభ్రూః ప్రసాదం వాఞ్ఛతీమునిమ్ । ప్రసాదం కురు విప్రేంద్ర శాప స్యానుగ్రహంకురు ॥ ౩౮ ॥ సతాం సంగోహి ఫలతి వచోభి స్సప్తమే పదే । త్వయా సహ మమబ్రహ్మన్గతా స్సుబహవ స్సమాః ॥ ౩౯ ॥ ఏతస్మాత్కారణా త్స్వామిన్ ప్రసాదం కురు సువ్రత ॥ మునిరువాచ ॥ శృణుమే వచనం భద్రే శాపానుగ్రహకారకమ్ ॥ ౪౦ ॥ కింకరోమిత్వయా పాపే క్షయంనీతం మహత్తపః । ఫాల్గుణే కృష్ణపక్షేయా భవే దేకాదశీ శుభా ॥ ౪౧ ॥ పాపమోచనికా నామ సర్వపాపక్షయఙ్కరీ । తస్యా వ్రతే కృతేసుభ్రు పిశాచత్వం ప్రహాస్యతి ॥ ౪౨ ॥ ఇత్యుక్త్వా తాం సమేధావీ జగామ పితు రాశ్రమమ్ । తమాగతం సమాలోక్య వచనం ప్రత్యువాచహ ॥ ౪౩ ॥ కిమేత ద్విహితం పుత్ర త్వయా పుణ్యక్షయః కృతః ॥ మేధావ్యువాచ ॥ పాపం కృతం మహా త్తాత రమితా చాప్స రా మయా ॥ ౪౪ ॥ ప్రాయశ్చిత్తం బ్రూహి తాత యేన పాపక్షయో భవేత్ । చ్యవనఉవాచ ॥ ఫాల్గుణస్యా సితే పక్షే నామ్నా వై పాప మోచనీ ॥ ౪౫ ॥ అస్యా వ్రతే కృతే పుత్ర పాపరాశిః క్షయం వ్రజేత్। ఇతి శ్రుత్వాపితు ర్వాక్యం కృతం తేన వ్రతోత్తమమ్ ॥ ౪౬ ॥ గతం పాపం క్షయంతస్య [1] పుణ్యయుక్తో బభూవ సః । సాప్యేవం మంజు ఘోషా చ కృత్వా తద్వ్రత ముత్తమమ్ ॥ ౪౭ ॥ పిశాచత్వవినిర్ముక్తా పాపమోచనికావ్రతాత్ । దివ్యరూపధరా సాపి గతా నాకం వరాప్స

---

[1] ఏకాదశీ వ్రతానుష్ఠా త్పాణాంపాపినా మపిపుణ్యమేధతే.

రాః ॥ ౪౮ ॥ లోమశ ఉవాచ ॥ ఇత్థంభూతప్రభావం హి పాపమోచనికా వ్రతమ్ । పాపమోచనికాం రాజన్ యే కుర్వంతి చ మానవాః ॥ ౪౯ ॥ తేషాం పాపంచ యత్కించిత్తత్సర్వం క్షయతాం వ్రజేత్ । పఠనాచ్ఛ్రవణాద్రాజన్ గోసహస్రఫలప్రదా ॥ ౫౦ ॥ బ్రహ్మహా హేమహారీచ సురాపో గురుతల్పగః । వ్రతస్య చాస్య కరణాత్పాపముక్తా భవంతి తే ॥ ౫౧ ॥ బహుపుణ్యప్రదం హ్యేతత్కరణాద్వ్రత ముత్తమమ్ ॥ ౫౨ ॥

ఇది శ్రీ భవిష్యోత్తరపురాణే ఫాల్గుణ కృష్ణైకాదశ్యాః

పాపమోచనీ నామాఖ్య మాహాత్మ్యం

సంపూర్ణమ్.

